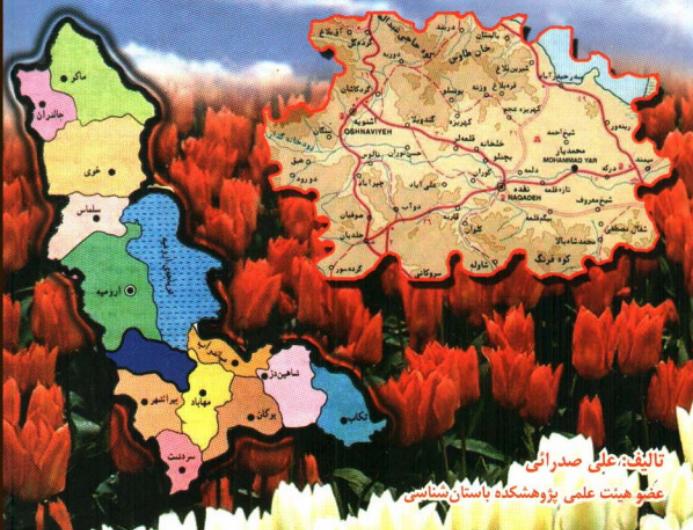

روزشمار سالهای بحران در تاریخ

سرساز نشانه

(۱۳۷۳-۱۳۵۷)

تألیف: علی صدرائی

عضو هیئت علمی پژوهشگاه باستان‌شناسی

روزشمار سالهای بحران در تاریخ

شهرستان نقده

علی صدرائی

ISBN: 964-8756-03-1

A chronogram History of Crisis

of

Naqadeh

Western Azarbaijan

(1979-1995)

by: Ali Sadraei
A academic of center
for Archaeological Research
(I.C.H.O.T.)

قیمت: ۱۸۰۰ تومان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

روزشمار سالهای بحران

در

تاریخ شهرستان نقده

(۱۳۵۷-۱۳۷۳)

نوشته:

علی صدرائی

عضو هیات علمی

پژوهشکده باستان‌شناسی

۱۳۸۳

صدرایی، علی، ۱۳۴۳ -

روزشمار سالهای بحران در تاریخ شهرستان نقده (۱۳۵۷-۱۳۷۳) / نوشته علی
صدرایی. - تهران: گنجینه هنر، ۱۳۸۳.
۱۸۲ ص.

ISBN: 964-8756-03-1 ریال: ۱۸۰۰۰

فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. نقده - تاریخ - ۱۳۷۳-۱۳۵۷ - سالشمار. ۲. ایران - تاریخ جمهوری اسلامی،
۱۳۵۸ - الف. عنوان.

۹۵۵/۳۳۴۲

DSR۲۱۲۲

۴ صفحه /

۸۴-۴۲۱۰۵ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات
گنجینه هنر

نام کتاب: روزشمار سالهای بحران در تاریخ شهرستان نقده

تألیف: علی صدرایی

ناشر: گنجینه هنر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

حروفچینی و صفحه‌آرایی: نوربخش (خسرو چگینی)

طرح روی جلد: مؤسسه هنری نیاوران / اسماعیل حضرتی چوبقلو

لیتوگرافی / چاپ: نادر / توسکا گستر

شابک: ۹۶۴-۸۷۵۶-۰۳-۱

قیمت: ۱۸۰۰ تومان

نشانی: تهران - خیابان ستارخان - خیابان نایاش - خیابان امام منتظر - نیش کوچه چهارم - پلاک ۱۸

تلفن: ۰۵۱۱۸۲۳

تقدیم به:

بهترین کلمه هستی مادر عزیزم

فهرست مطالب

۹	تقدیر و تشکر
۱۱	درباره این مجموعه
۱۳	پیش‌گفتار
۱۵	مقدمه
۱۷	اشاره
۱۹	تعریف جغرافیای سیاسی و تاریخچه آن
۲۰	تعریف منطقه
۲۲	اهمیت مکان
۲۴	مشخصات فیزیکی
۲۶	موقعیت شهرستان نقله پس از ۲۵ سال
۲۹	وضعیت شهرستان نقله در سالهای بحران
۳۱	۱- موقعیت و حدود
۳۰	۲- ویژگیهای جغرافیایی
۳۲	۳- منابع آب
۳۳	الف) رودخانه
۳۴	ب) چشمه سارها
۳۴	ج) آب‌های زیرزمینی
۳۴	۴- ناهمواریهای منطقه نقله

۵- راههای اصلی ارتباطی منطقه نقده ۲۶
۶- راههای ارتباطی روستایی منطقه نقده ۲۷
وضعیت اقوام و ملیت‌ها در سالهای بحران شهرستان نقده ۲۹
توصیف نیروهای نظامی منطقه در سالهای بحران ۲۹
حوادث قبل از انقلاب شهرستان نقده (دی ماه ۱۳۵۷) ۴۱
حوادث بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شهرستان نقده: ۴۱
حوادث سال ۱۳۵۸: ۴۴
حوادث سال ۱۳۵۹: ۵۷
حوادث سال ۱۳۶۰: ۸۰
حوادث سال ۱۳۶۱: ۹۸
حوادث سال ۱۳۶۲: ۱۱۰
حوادث سال ۱۳۶۳: ۱۱۷
حوادث سال ۱۳۶۴: ۱۲۲
حوادث سال ۱۳۶۵: ۱۲۷
حوادث سال ۱۳۶۶: ۱۲۸
حوادث سال ۱۳۶۷: ۱۴۱
حوادث سال ۱۳۶۸: ۱۴۶
حوادث سال ۱۳۶۹: ۱۴۹
حوادث سال ۱۳۷۰: ۱۵۲
حوادث سال ۱۳۷۱: ۱۵۴
حوادث سال ۱۳۷۲: ۱۵۶
حوادث سال ۱۳۷۳: ۱۵۸
کلام آخر: ۱۵۹
فهرست اعلام: ۱۶۰-۱۸۳

تقدیر و تشکر

اندیشه جمع آوری و ارائه "روزشمار سالهای بحران در تاریخ شهرستان نقده" به پیش از پانزده سال پیش بر می‌گردد. یعنی زمانیکه نگارنده در مدت بسیار اندکی از محضر برادر بزرگوار جانب آقای سید اسماعیل هاشمی بهره‌مند شدم. و ای کاش این زمان طولانی بود و فرصت بیشتری پیش می‌آمد ولی افسوس که چنین نشد و روزگار فرسنگ‌ها فاصله انداخت، هر چه باشد تقدیر الهی است.

جا دارد در اولین سطور این مجموعه از بزرگواری و هدیه سید بزرگوار جانب آقای سید اسماعیل هاشمی ذکر به میان آورم که در واقع عنایات ایشان خیلی شامل حال نگارنده گردید و این مجموعه به بار نشست. و درود و سلام می‌فرستم بر روان پاک مرحوم سلطانی اصل.

همچنین گرامی می‌دارم عنایت سروران بزرگوارم جانب آقای حسن گلی، جانب آقای عسگر علی حیدریزاد، جانب آقای جهانگیر ابراهیمی و دیگر عزیزان که در به ثمر رسیدن این اثرباری‌های نمودند.

از الطاف بیشمار برادران بزرگوارم جانب آقای محمد علی قربانی، جانب آقای مصطفی صدرائی تشکر ویژه دارم.

علاوه بر بزرگواران ذکر شده، لازم می‌دانم از کلیه عزیزانی که در نیروهای سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی، نیروهای بسیجی، ارتشی، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، و بقیه دوستان که در به ثمر رسیدن این مجموعه مرا یاری‌ها نمودند صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

درباره این مجموعه:

این مجموعه قطره‌ای است از اقیانوس بیکران حوادث سالهای بحران در منطقه شهرستان نقده. هر چند تمام حوادث سالهای ذکر شده را شامل نمی‌شود ولی خود "برگ سبزی است تحفه درویش" چرا که تابه امروز جز چند صفحه از حوادث این سالها در دست نیست و ای کاش: چنین امکانی وجود داشت تا تمام داده‌های حوادث سالهای بحران در نهادها و ادارات از جمله بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی، ارتش جمهوری اسلامی مستقر در منطقه، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، بسیج مستضعفین، شهربانی، کمیته انقلاب اسلامی، ژاندارمری، اداره اطلاعات، حفاظت اطلاعات، فرمانداری، قرارگاه حمزه سیدالشهدا، قرارگاه نامنظم، لشگر ۶۴، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، رزمندگان و ایثارگران و مراکز درمانی، بطور عمیق مورد دسترسی و بهره‌برداری پژوهشی قرار می‌گرفت و مطمئناً این مجموعه چندین برابر را شامل می‌گشت. ولی افسوس که برای پژوهش ارج و قربی نیست و برای بدست آوردن کوچکترین اخبار و اطلاعات ساعت‌ها باید وقت گذاشت و دست آخر نیز ناموفق برگشت خواهی کرد.

ذکر این نکته را لازم می‌دانم که این مجموعه به هیچ وجه کامل نیست، و چنانچه روزشماری از حوادث سالهای فوق در نزد هر عزیزی می‌تواند این نوشتار را تکمیل

کند، نیازمندیم. و امیدوارم تمام عزیزان هرگونه نقصان سطور پیش رو را سهولی بدانند نه
عمدی.

پیش‌گفتار:

مدتها در این فکر بودم که در پیش‌گفتار این نوشتار چه قید نمایم که اولاً حق مطلب ادا شود و ثانیاً علاقه وافر خویش را به سرزمین مادری ام را ولو در دوری متذکر شود. بدون شک نظرم متوجه نامه: نیکولو ماکیاوللی به پیشگاه لورنتسو دی پی یروود مدیچی^(۱) معطوف گشت و مدت‌ها این نامه را بازخوانی نمودم و به این نتیجه رسیدم که اگر این نامه را در این نوشتار قید کنم و نظر خوانندگان را به این نکته جلب کنم که به جای شهریار، سرزمین مادری را تصور نماید چه متنی گویاتر از این نامه برای ادا حق.

ماکیاوللی می‌نویسد:

«رسم بر آنست که برای خوشایند خاطر شهریار، هر کس آن چه را که به گمانش گران بهترین چیز است یا مایه خشنودی خاطر شهریار می‌شمرد، به پیشگاه آورد. ازین رو همواره اسب و جنگ‌افزار و جامه زربفت و گوهرها و زیورهای گران بها به خدمت شهریار پیشکش می‌کنند که در خور پایگاه والای وی است.

این بنده نیز بر آنست که برای نمایاندن بندگی خویش چیزی به پیشگاه شهریار فراز

۱- نیکولو ماکیاوللی، شهریار، ترجمه داریوش آشوری، تهران، انتشارات پرواز، سال ۱۳۷۴، صص ۳۷-۳۸.

آورد و در میان همه دارائی خود ارجمندتر و گران بهتر از توشه معرفتی که درباره کردار مردان بزرگ اندوخته، نیافته است که دستاورد آشناهی دیرینه وی با کار روزگار و پژوهش پیوسته در آثار روزگار باستان است. و فشرده این همه را پس از باریک اندیشی‌ها و موشکافی‌های بسیار در دفتری گردآورده که اکنون به پیشگاه شهریار عرضه می‌دارد. اگرچه این اثری نیست در خود آن آستان اما با دلگرمی به بنده نوازی شما بسی امید است که پسندیده افتاد. زیرا کدام هدیه به از آن که شما را فرستی فراهم آید تا آن چه را به سالیان دراز و با به سر بردن رنج و خطرهای بسیار آموخته‌ام، در اندک زمانی دریابید و من، نه چنان که رسم بسیاری از نویسنده‌گان است، این کتاب را به زیور عبادت‌های آهنگین آراسته‌ام، نه از واژه‌های گرانسنج انباسته‌ام و نه هیچ صناعتی و بدب و زیوری نابکار در کار آورده‌ام. زیرا چشمداشت من آنست که این کتاب پسند خاطر نیفتند مگر از برای در برداشته‌ها و گرانمایگی دورنمایه‌اش.

و نیز امید است این راگستاخی نشمرند اگر که مردم ناچیز و فرومایه جسارت ورزد و در باب کار و نهاد شهریاری سخن آغازد، زیرا هم چنان که برای طرح ریزی چشم انداز کوه‌ها و بلندها می‌باید در پستی‌ها و جلگه‌ها جای داشت و برای نظر کردن در جلگه‌ها بر بلندی کوه‌ها، برای دریافت نهاد مردم نیز می‌باید شهریار بود و برای دریافت نهاد شهریاران از مردم.

از اینرو، امید است که این هدیه ناچیز با همان نیتی که این بنده در سر دارد، در آن درگاه پذیرفته آید، و اگر نیک در آن بنگرد و در اندیشند، خواهند دید که مرا آرزوئی جز آن در سر نیست که شهریار بدان جایگاهی رسد که سزاوار بخت بلند و طبع ارجمند اوست و اگر روزی از آن اوج عزت نظری بر این فرودست افکند خواهد دید که این بنده چه ناسزاوار گرفتار چنگال بخت ناسازگار است.»

مقدمه:

در طول تاریخ هنگامیکه حکومت مرکزی تغییر و یا تضعیف می‌گردد. اوضاع در مناطق مرزی متینشج می‌شود. یکی از مناطق بحران خیز ایران اسلامی منطقه غرب بویژه مناطق مرزی ایران، عراق شهرستان نقده محسوب می‌شود. با تغییر حکومت پهلوی در سال ۱۳۵۷ و روی کار آمدن حکومت جمهوری اسلامی حوادث و بحرانها در این خطه آغاز و سالها ادامه پیدا می‌کند. و حوادث یکی پس از دیگری ایجاد می‌گردد، توگویی که این وضعیت بصورت زنجیروار به همدیگر متصل است. در ایجاد این بحرانها نقش دو گروه همواره دیده می‌شود. (۱) گروههای داخلی (۲) گروههای خارجی.

گروههای داخلی عبارتند از سرسپردگان عمال گذشته، خوانین و اغفال شدگان و گروههای خارجی عوامل و سرویس‌های اطلاعاتی بیگانگان که با ارسال سلاح و حمایت‌های مادی از گروهها به تشنج‌ها دامن می‌زدند.

روزشمار سالهای بحران در تاریخ شهرستان نقده عنوان بخشی از مجموعه حوادث و اتفاقات سالهای ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۳ است که نگارنده به آنها پرداخته است. در این روزشمار به حوادث قبل از انقلاب اشاره‌ای نشده است، ولی حوادث بعد از انقلاب با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ آغاز گردیده است. در ابتدا اشاره‌ای مختصر به

جایگاه تاریخ‌های محلی و نقش منطقه نقده پرداخته است و سپس تعریفی از جغرافیای سیاسی و تاریخچه آن و تعریف منطقه، اهمیت مکان، مشخصات فیزیکی ارائه گردیده است. در بخش دیگر موقعیت شهرستان نقده پس از ۲۵ سال از سالهای بحران تعریف شده و در ادامه بحث وضعیت شهرستان نقده در سالهای بحران که شامل موقعیت و حدود، ویژگیهای جغرافیایی، آب و هوا، منابع آب، ناهمواریها، راههای ارتباطی شهری منطقه و راههای ارتباطی روستایی، وضعیت اقوام و ملیت‌ها در سالهای بحران و توصیف نیروهای نظامی منطقه در سالهای بحران بیان شده است.

در ادامه روزشمار سالهای بحران با پیروزی انقلاب اسلامی در شهرستان نقده و حوادث سال ۱۳۵۷ آغاز و تا سال ۱۳۷۳ ادامه پیدا می‌کند که این حوادث با حمله به پادگانها و پاسگاهها آغاز و سپس با حمله به شهرها، روستاهاتداوم پیدا می‌کند و با ادامه بحرانها بمبگذاری و مینگذاری در جاده‌ها، تروها، جنگ و گریز، کمین در جاده‌ها و مناطق حساس گسترش می‌یابد.

اکثر روزهای سال در این منطقه دارای حوادثی تلخ است که در آن عزیزانی یا عزیزانی جان خود را در طبق اخلاص گذاشته و با ضد انقلاب داخلی و خارجی به مبارزه برخاستند. روزشمار سالهای بحران ذکر این رویدادهاست.

روزشمار سالهای بحران ذکر حدیث پایداری، شهامت و شجاعت دلیر مردانی است که با وجود خود حمامه ایثار را تبیین و به یادگار گذاشتند. اسوه‌هایی که تاریخ هیچ‌گاه یاد و خاطره جاوید آنها را نباید به فراموشی بسپارد.

روزشمار سالهای بحران، حدیث نیروهای مردمی بی ادعا، جوانمردان جسور، ارتضیان مخلص، سپاهیان جان برکف، بسیجیان شیردل و در یک کلام حدیث آزادگی در پهن دشت خطه سلدوز و منطقه نقده است.

اشاره

در بین منابع و مأخذ عمدۀ تحقیق در تاریخ ایران، تاریخ‌های محلی جایگاه ویژه‌ای را دارند. زیرا از قدیم ایام واقفان و علاقه‌مندان به تدوین اطلاعات و جمع آوری اخبار می‌پرداخته‌اند و در دوره‌های بعدی اطلاعات و اخبار تازه بر مطالب فوق افزوده می‌شود و تاریخ‌های بومی بسیار سودمندی را پدید می‌آورد. و این نمونه‌ها مهمترین مراجع بحساب می‌آیند. این اخبار و اطلاعات بعضاً شامل سوانح - احوال ارا و رجال، سلسله‌های محلی و رخدادها و جنگ و خونریزی را شامل می‌شد.^(۱)

یکی از دوران حساس در تاریخ ایران بی‌شك ظهر انقلاب انقلاب اسلامی و بویژه اوایل پیروزی انقلاب اسلامی بود. چرا که هر یک از مناطق از اهمیت خاصی برخوردار بود. در تاریخ اوایل انقلاب ما بدون استثنای نمی‌توانیم از منطقه سولدوز چشم‌پوشی بکنیم. زیرا این منطقه یکی از مهمترین و حساس‌ترین مناطق بحرانی در سالهای ۵۷ به بعد بود. در تاریخ انقلاب اسلامی کمتر منطقه‌ای را می‌توان یافت که همانند شهرستان نقده طمع تلغیت مظلومیت را چشیده باشد و کمتر شهری را می‌توان یافت که همانند این

۱- برگرفته از کتاب "عبدالحسین زرین کوب" تاریخ ایران بعد از اسلام، تهران، موسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ دوم، سال ۲۵۳۵، ص

شهر مورد حمله دشمنان داخلی و خارجی قرار گیرد و کمتر خطه‌ای را می‌توان یافت که همانند غیور مردان این مرز و بوم به دفاع از این مرز و بوم پرداخته باشند و کمتر مردمان وارسته‌ای می‌توان یافت که جان خویش را در طبق اخلاص گذارده و شربت شهادت را آگاهانه نوشیده باشند. مصدق بارز این مطلب را در فرهنگ شهادت این دیار می‌توان جست.

آری در تاریخ محلی، شهرستان نقده و بویژه اوایل انقلاب اسلامی در این منطقه از اهمیت خاصی برخوردار است. جغرافیای سیاسی منطقه موید این مطلب است.

تعریف جغرافیای سیاسی و تاریخچه آن:

«جغرافیای سیاسی اساساً درگیر تحلیل فضایی پدیده‌های سیاسی است و به نمادهای فضایی فرایند سیاسی توجه دارد.»^(۱)

جغرافیای سیاسی دارای ریشه‌هایی قدیمی است، ارسسطو فیلسوف یونانی، ابن خلدون مورخ عرب و موتسکیو فرانسوی همگی در نوشه‌های خود درباره سیاست و دولت با صراحت عوامل جغرافیایی را مورد ملاحظه قرار دادند.

ولی معمولاً "فردریک راتزل" آلمانی (۱۸۵۵-۱۹۰۴ میلادی) به عنوان پدر جغرافیای سیاسی شناخته می‌شود. چون تفکرات وی تاثیری عمیق بر افکار جغرافیدانان دیگر داشته است در مراحل اولیه توجه جغرافیای سیاسی بر روی ارتباط متقابل سیاست و محیط فیزیکی، بویژه ناهمواری و آب هوا متمرکز بود. این تمرکز موجب پیدایش ره یافته بسیار ساده غیر علمی و جبری می‌شد. بعنوان مثال راتزل واحدهای سیاسی را به موجودات زنده تشبيه کرده و اعتقاد داشت که این قوانین طبیعی هستند که رشد فضایی دولتها را تضمین می‌کند. عقاید وی درباره سرنوشت ارضی دولتها دو تن از جغرافیدانان

۱- آلسادیر در ایسلد و جرالد لچ. بلیگ، جغرافیای خاور میانه و شمال آفریقا، ترجمه دره میرحیدر (مهاجرانی) تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزرات امور خارجه، چاپ سوم، سال ۱۳۷۳، ص ۹.

سیاسی اروپایی یعنی روولف لیکن و هاووس هوفر را عمیقاً تحت تاثیر قرار داد و این دو نفر نیز به نوبه خود با عنوان کردن علم ژئوپولتیک خاص خود دولت نازی آلمان را تحت تاثیر قرار دادند و به این ترتیب سیاست توسعه طلبی آلمان مشروعیت یافت. جبر محیطی به همان سان در ایجاد نظریه ژئواستراتژیک جهانی میکندر و دیگران موثر افتاد. (این نظریه هنوز در افکار ابرقدرتها نفوذ دارند). در زمان حاضر محیط طبیعی بار دیگر در میان جغرافیدانان سیاسی جاذیت یافته است. متنه ای از دیدگاهی کاملاً متفاوت. به جای اندیشیدن درباره اینکه چگونه محیط سیاست را شکل می‌دهد اکنون جغرافیدانان از خود می‌پرسند چگونه سیاست محیط را شکل می‌دهد.

جغرافیدانان سیاسی اکنون بیشتر به بررسی درجه نفوذپذیری تاثیرات مرز بر الگوهای میان کن Shi فضایی و طرز تلقی مرزنشینیان تمایل دارند. امروز به جای تشریح خصوصیات کالبدی جغرافیای سیاسی یک دولت بیشتر بررسی نیروهای همگرا و واگرا که بر کارکرد دولت تاثیر می‌گذارند مدنظر است. و به همین دلیل نیز یک ردیف موضوعات جدید برای تحقیق به وجود آمده است. جغرافیای انتخابات* (الگوهای رای گیری و ساختار فضایی نظامهای انتخاباتی) کشمکش بر سر مکان* (در انتخاب مکان برای تاسیس از مراکز خدماتی، آیا باید عدالت را مدنظر داشت یا کارآیی را). تصمیم‌گیری* (تصمیم‌گیرندگان از کجا می‌آیند و پیامد (نتایج) جغرافیای تصمیمات‌شان چیست؟). سیاست دولت* (گوناگونی جغرافیایی در مخارج دولتی). مرز بوم گرایی* (درک فضا و دفاع از آن) حل اختلافات* (پرهیز از اختلافات و یا فیصله اختلافات ارضی و منابعی) سرحدات نو* (تقسیم اقیانوسها و جو زمین) واحدسازی فضایی* (برقراری اتحاد و همبستگی میان کشورها و گروه‌بندی دولتها) و...^(۱)

تعريف منطقه:

اصطلاح "سلدوز" را اولین بار در کتاب جغرافیای حافظ ابروکه در جغرافیا و مسالک و ممالک مشهور است و این کتاب در زمان و به نام شاهرخ تیموری تالیف یافته است و مولف خود اسفار متعدد در رکاب تیمور کرد. و اطلاعات خود را با استفاده از مأخذ

دیگر کامل نموده است، بکار رفته است.^(۱) و در تاریخ عصر حافظ چنین آمده است: «امیر چوپان سلدوز یکی از امرای مغولی بسیار مهم دوران غازان خان است که در زمان الجاتیو امیرالامرا ی داشت و دختر ایلخان دولنده را در ازدواج آورد و حیثیت و پایه او بمقامی بود که اول الجاتیو در بستر مرگ پسر خود ابوسعید را به امیر چوپان سپرده بود.»^(۲) همچنین در کتاب شرفنامه بدیلیسی که تاریخ مفصل کردستان در عصر صفوی است و یک کتاب تاریخ محلی مشهوری است چنین قید شده است.

«میر بوداق بن میرابدال در سخاوت حاتم و در شجاعت رستم بود. همواره بچوکان جلادت کوی تفرق و رجحان از امثال و اقران ربود و آخر کارش بجائی رسید که داعیه عروج و از وی خروج کرده ولایت لاجان را از عشیرت زرزا و سیوی از شهران مستشنا کرد و از ولایت قزلباش "سلدوز را گرفته" قلعه ماران را تعمیر کرد بحکم خود میرلووا نصب کرد و عشیرت مکری و عشیرت بانه را بلطف و عنف مطیع و منقاد خود ساخته...»^(۳)

در واقع سلدوز از دو کلمه "سولو" و "دوز" تشکیل شده است که سولو به معنای پرآب و دوز به معنای زمین هموار که در مجموع می‌شود، سرزمین پرآب، که البته وجه تسمیه بامسمایی است. چراکه رودخانه پرآب گدار^(۴) و نیز بالا بودن سطح آبهای زیرزمینی دلیل بر همین موضوع است که در این منطقه اگر دو متر زمین را حفر کنیم آبهای زیرزمینی هویدا می‌شوند. و در لغت نامه دهخدا علامه دهخدا نیز این منطقه با عنوان "سلدوز" قید شده است.^(۵)

۱- زرین کوب، پیشین، ص ۹۶

۲- قاسم غنی، تاریخ عصر حافظ، تهران، سال ۱۳۲۱، ص ۱۷

۳- بدیلیسی، "شرفنامه (تاریخ مفصل کردستان) به کوشش محمد عباسی، تهران، انتشارات علمی، سال ۱۳۶۴، ص ۳۶۳

۴- رودخانه گدار از ارتفاعات سرحدی گرده داغ مرز ایران و عراق سرچشمه گرفته و از شعبه اصلی گدار چای، چم غلطان، و اشنویه تشکیل یافته و پس از طی مسافتی بسوی مشرق متوجه و از شمال شهرستان نقده مسیر خود را ادامه داده و از بخش محمدیار عبور و پس از قطع جاده مهاباد به ارومیه از کنار روسنای ممیند میگذرد. و بطرف شمال شرقی پیش رفته و وارد دریاچه ارومیه می‌شود. طول این رودخانه در حدود ۹۰ کیلومتر است (رحیم هویدا، جغرافیای چیزست، تبریز، دانشگاه آذربایجان، سال ۱۳۵۵، ص ۵۶).

۵- علی اکبر دهخدا، لغت نامه، زیر نظر دکتر محمد معین، حروف س جلد ۲۶، تهران - چاپخانه دانشگاه تهران، سال ۱۳۳۹، ص ۵۸۶

و اما درباره نام "نقده" هنوز مطلب روشنی وجود نداردو هیچ یک از متون تاریخی در این مورد کمکی نمی‌کنند. اما آنچه تا به حال عنوان گشته این است که نقده را از دو ریشه دانسته‌اند یکی از ریشه "نده"^(۱) که از لغت فرس باستان است و دیگری از "ده نقی"^(۲) که به تلفظ (نقیده) خوانده می‌شود.

اهمیت مکان:

شهرستان نقده یکی از شهرهای آذربایجان غربی است که دارای ۲۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و ۹۵۱ کیلومتر از پایتخت و ۹۵ کیلومتر از مرکز استان فاصله دارد. و از شمال به دریاچه ارومیه و از طرف غرب به شهر اشنویه و کشور عراق و از طرف جنوب به شهرستان پیرانشهر و باز کشور عراق و از شرق و جنوب شرقی به شهرستانهای مهاباد و میاندوآب هم مرز است. این منطقه را کوههای سر به فلک کشیده مرز ایران و عراق در اشنویه و رشته کوههای سلطان یعقوب و بابا حسن خان و قله فرنگی از طرف جنوب و رشته کوههای خان طاووس در شمال و کوههای بوغا داغی در شرق احاطه کرده‌اند.

موقعیت جغرافیائی آن بین ۳۵ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۲۹ درجه و ۳۶ دقیقه عرض شمالی خط استوا و ۴۴ درجه و ۵ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۲۳ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار به وقت گرینویچ قرار دارد. و ارتفاعش از سطح دریا ۱۳۵۰ متر و حداقل درجه حرارت نسبی $(\frac{16}{4})$ درجه و حداکثر درجه حرارت $(\frac{36}{+6})$ درجه سانتی‌گراد، میزان بارندگی سالیانه $(350-400)$ میلی‌متر و حداکثر رطوبت نسبی ۹۹ درصد و حداقل رطوبت ۱۷ درصد، و تعداد روزهای یخبندان ۱۲۰ روز می‌باشد و باد شمال (بادمه) از بادهای غالب بوده و در چهار فصل متواتر در حال وزیدن است.^(۳)

شهرستان نقده بر اساس آمار سال ۱۳۷۵ بالغ بر ۵۱۴/۲۲۰ نفر که از این مقدار ۱۱۰/۲۵۷ نفر در شهرستان نقده و ۳۸۶۵۲ نفر در نقاط روستائی و ۷۱۶۰۵ نفر در نقاط شهری ساکن هستند.^(۴)

۱ و ۲ - نقده به معنای چیزهای زینتی، رجوع شود به مهدی رضوی، تاریخ ایل قره پاپاق، چاپخانه اهل بیت، سال ۱۳۷۰، ص ۲۰۷

۳- کارشناسان گروه جغرافیایی دفتر تحقیقات و برنامه ریزی، جغرافیایی کامل ایران، جلد ۳، وزارت آموزش و پرورش، چاپ اول، تهران، انتشارات و چاپ و نشر ایران، سال ۱۳۶۶، ص ۲۳۱-۲۲۲

۴- سازمان برنامه و بودجه آذربایجان غربی، اطلاعات جمعیتی سال ۷۵ شهرستان نقده به تفکیک بخشن،

جلگه سلدوز با ارتفاع ۱۳۵۰ متر از دریاهای آزاد، و در حاشیه جنوب غربی دریاچه ارومیه و دامنه‌های شرقی رشته کوه زاگرس و شمال غربی کوههای کردستان واقع است. عبور رودخانه گدار و وجود زمینهای حاصلخیز موجب مهاجرت و اسکان انسانهای زیادی در طول روزگاران گذشته در این جلگه شده است. این منطقه در طول تاریخ حوادث بیشماری را دیده و بطور کلی یکی از بزرگترین گذرگاههای اقوام مختلف بوده است. و شاهد باز آن تمدن دوران پیش از تاریخ، دوران تاریخی و دوران اسلامی است. کمبود آب اغلب باعث زد و خوردهای محلی گردید با وجودی که از زمانهای بسیار قدیم مقررات پیچدهای در خصوص مالکیت و تقسیم منابع آب تدوین شده بود لکن درگیری برسر منابع آب در بین مناطق مختلف رویت می‌گردد.

علاوه بر آن دامداری سنتی و کوچ‌گرایی سنتی در دشت نقش مهمی را ایفا می‌کند و هنوز هم بصورت محدود باقی است. آب و هوای این منطقه اگرچه عمدها تحت تاثیر جریانهای هوای مرطوب اطلس و مدیترانه‌ای قرار می‌گیرد ولی در برخی از ماههای زمستان توده‌های سردسیری به این طرف کشیده می‌شود و در کاهش دمای هوا و انجاماد نزولات آسمانی تاثیر بسزایی دارد.

علاوه بر جریانهای فوق، ارتفاع مکان، جهت‌گیری کوهها و وزش بادها دوری از دریا و... نقش اساسی در میزان دما و بارندگی و ریزش شبکه آبهای منطقه دارد. تا آنجائیکه آب و هوای منطقه را می‌توان حدفاصل آب و هوای دریای خزر و اقلیم نیمه صحرایی داخلی دانست.

در زمستان مرفوعات از ۳۰۰ متر به بالا زیر قشر ضخیمی از برف فرو می‌رود و قلل کوهها این برف را تا سالهای بعد محفوظ نگه میدارند و منبع سرشاری از نزولات جوی را بصورت برف در خود ذخیره و باعث بوجود آمدن رودخانه‌های پر آب متعدد و در نتیجه تالابهای زیادی می‌گردد.

دامنه‌های بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متر که بوسیله قلل از بادهای سرد شمال محفوظاند و قادر کافی باران دریافت کرده و پوشیده از گونه‌های مختلف گیاهی و درختان میوه مثل انگور - بادام - سیب - زالزالک و بادام کوهی و گردو - گلابی وحشی را میتوان نام برد از

دهستان که بر اساس تقسیمات کشوری جاری تنظیم گردیده است. (آمار فرق از فرمانداری شهرستان نقده دریافت گردیده است).

گونه‌های غیر میوه‌ای بلوط - اوژن - نارون - بید و صدها گونه دیگر را می‌توان نام برد. درخت سیب که بیشترین نوع درختان این ناحیه است منبع مهم ساکنین بوده و خود درخت (چوب) برای افراد محلی مواد حیاتی بشمار می‌رود. در این ناحیه تابستان‌ها تحت تاثیر جریان پر فشار آزور Azor آبی قرار داشته و از وزش بادهای باران‌آور غربی بی‌بهره می‌ماند. و آسمان آبی و آفتاب درخشان امکان رسیده میوه‌ها و برداشت غلات را فراهم می‌آورد. و در فصل تابستان نسیم ملایمی از شرق به نام باد مراغه و در نیمه تابستان باد شمال که بنام بادمه از گرمای هوا بشدت می‌کاهد و گاهی بادگرمی از جنوب بنام آغیل یعنی باد سفید می‌و زد که در اوخر زمستان باعث ذوب شدن سریع برفها شده و در تابستان بر دمای هوا می‌افزاید. و باعث رسیدن محصولات می‌شود.

میزان بارندگی در حوزه غربی و جنوب غربی دریاچه ارومیه بین (۳۵۰-۸۰۰) میلی متر است که بیشترین آن در ارتفاعات غربی و کمترین آن در سواحل دریاچه ارومیه بوده و حد متوسط بارندگی در دره سلدوز (۴۵۰-۳۵۰) میلی متر می‌باشد.^(۱)

مشخصات فیزیکی:

این جلگه در حدود ۳۳ کیلومتر و در جهت شمال و در حدود ۲۹ کیلومتر در جهت شرق گسترش یافته و یک معبر عریض طبیعی جهت ارتباطات کهن اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی را فراهم ساخته و بزرگترین شهر این جلگه شهرستان نقده و اشنویه و بخش محمدیار می‌باشد.

در حال حاضر جاده‌ای از شمال دره سلدوز به سواحل جنوبی دریاچه ارومیه کشیده شده و به طرف کردستان و مرکز ایران و سواحل دریای خزر و در جهت غرب پس از گذشتن از منطقه کلاشین و دره رواندوز به خاک عراق وارد می‌شود. جلگه دره از شمال به قفقاز و از شرق به ترکیه (آسیای صغیر) و از غرب با عراق (بین‌النهرین) و در جنوب با مرکز ایران و ساکنین کوههای غرب ایران در تماس‌های مداوم اقتصادی و فرهنگی بوده‌اند.

۱- جغرافیای کامل ایران، پیشین، صص ۲۳۲-۲۳۱.

دره سلدوز بوسیله رودخانه گدار که مهمترین رود این منطقه است مشروب می‌شود این رودخانه از ارتفاعات کلاشین در مرز ایران و عراق سرچشم می‌گیرد و یک خط شرقی و غربی را بین دره زاب بزرگ (در طول مرز ایران و عراق) و دره سلدوز ترسیم کرده است.

این رودخانه تا دریاچه ارومیه شعبات متعدد کوچکی را دریافت و تا دریاچه ارومیه ۹۰ کیلومتر طی کرده و از جنوب به دریاچه ارومیه می‌ریزد.

نیمه شمال شرقی جلگه بوسیله کوههای کم ارتفاعی از دریاچه ارومیه جدا شده و آبگیرها و تالابهای با صفاتی همچون "شورگل حسنلو" "سحران گل" وغیره که زیستگاه مناسبی برای پرندگان منطقه است وجود دارد. اما در قسمت مغرب و جنوب جلگه رشته کوههای عظیم چین خورده است. گرچه این رشته کوهها بویژه زمانی که از برف پوشیده می‌شود زیباترین منظره را عرضه می‌کنند ولی در عین حال مدافعت مهمی برای حرکت و رفت و آمد به وجود می‌آورند. اکثراً قلل غرب در طول سال پوشیده از برف باقی می‌ماند.

سیستمهای کوهستانی منطقه اغلب یا پناهگاه مناسبی برای اقلیتهای مورد ایزاء فراهم کرده‌اند و یا پایگاه شورشیان و رهنان شده‌اند. در دوران جدید این کوهستانها به صورت مناطقی کنونی مظهر مقاومت (پایگاهها و پاسگاههای بین راهی) و یا مقر و مخفیگاه برای نیروهای ضد دولتی و ضد مردمی تبدیل گشته است.

بطور کلی کوهستانها نقش مهمی را در جغرافیای - سیاسی منطقه ایفاء کرده است و علاوه بر این مجاورت تنگاتنگ ارتفاعات و زمینهای پست و دریاچه و صحراء بخش بزرگی از سرزمین منطقه‌ای جلوه‌گر ساخته که همزمان باعث سهولت حرکت برای مهاجمان و امنیت برای مدافعان شده است.

شیوه مدرن زراعت در این دشت برپایه کشت دیمی و نیز استفاده از آب رودخانه گدار که بوسیله سدها و بندهای کوچک از رودخانه فوق هدایت می‌شود امکان‌پذیر است. در گذشته هر جا که کشت و زرع با کمک آبیاری صورت می‌گرفت زیر ساختهای ظریفی بوجود می‌آمد که در زمان جنگ کاملاً آسیب‌پذیر می‌بود.

موقعیت شهرستان نقده پس از ۲۵ سال

شهرستان نقده، یکی از شهرهای جنوبی استان آذربایجان غربی است که دارای ۲۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و ۹۵۱ کیلومتر از پایخت و ۹۵ کیلومتر از مرکز استان فاصله دارد. حدود آن از طرف شمال به دریاچه ارومیه و از طرف غرب به شهرستان اشنویه و کشور عراق و از طرف جنوب به شهرستان پیرانشهر و باز کشور عراق و از شرق و جنوب شرقی به شهرستانهای مهاباد و میاندوآب محدود است. این منطقه را کوههای سر به فلک کشیده مرز ایران و عراق در اشنویه و رشته کوههای سلطان یعقوب و مهدی خان و قله فرنگی از طرف جنوب و رشته کوههای خان طاووس در شمال و کوههای بوغا داغی در شرق احاطه کرده‌اند.

موقعیت جغرافیایی آن بین ۳۵ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۲۹ درجه و ۳۶ دقیقه عرض شمالی خط استوا و ۴۴ درجه و ۵ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۲۳ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار به وقت گرینویچ قرار دارد. و ارتفاعش از سطح دریاهای آزاد ۱۳۵۰ متر و حداقل درجه حرارت نسبی (۱۶/۴-۴/۱) درجه و حداکثر درجه حرارت (+۶/۳۶) درجه سانتی‌گراد، میزان بارندگی (۴۰۰-۳۵۰) میلی‌متر و حداکثر رطوبت نسبی ۹۹ درصد و حداقل رطوبت ۱۷ درصد، و تعداد روزهای یخبندان ۱۲۰ روز می‌باشد. و باد شمال (بادمه) از بادهای غالب بوده و در هر چهار فصل متواتر در حال وزیدن است.^(۱)

این شهرستان بر اساس آمار سال ۱۳۷۵ دارای دو بخش است که شامل سه شهر، ۶ دهستان و ۱۹۱ آبادی دارای سکنه است.^(۲)

بر اساس این آمار و اطلاعات شهرستان نقده دارای جمعیتی حدود ۱۶۲۲۲۸ نفر که ۸۱۳۰۲ نفر مرد و ۸۰۹۲۶ نفر زن که در مجموع ۲۹۰۱۱ خانوار می‌باشد که از این تعداد ۹۵۱۷۴ نفر در نقاط شهری که ۴۸۰۰۷ نفر مرد و ۴۷۱۶۷ نفر زن و ۱۸۳۸۰ خانوار زندگی می‌کنند.

و اما جمعیت نقاط شهری و بخشی این شهرستان به قرار زیر است.

۱- فرمانداری شهرستان نقده، خلاصه وضع موجود برنامه توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی شهرستان نقده در چهارچوب برنامه پنجساله دوم کشور، ارومیه، چاپخانه شمس، سال ۱۳۷۲، ص، مقدمه. (با اندک اضافات)

۲- مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۷۵ - نتایج تفصیلی شهرستان نقده ۲۶-۳، تهران، مرکز آمار ایران، سال ۱۳۷۶ ص پانزده.

شهر اشنویه ۲۳۵۶۹ نفر جمعیت که ۱۱۷۳۸ نفر مرد و ۱۱۸۳۱ نفر زن و ۴۱۸۳ خانوار شهر محمدیار ۶۷۹۸ نفر جمعیت که ۳۴۱۰ نفر مرد و ۳۳۸۸ نفر زن و ۱۳۵۵ خانوار شهر نقده ۶۴۸۰۷ نفر جمعیت که ۳۲۸۵۹ نفر مرد و ۳۱۹۴۸ نفر زن و ۱۲۸۴۲ خانوار ساکن در نقاط روستایی ۶۷۰۵۴ نفر جمعیت که ۳۳۲۹۵ نفر ۱۰۶۳۱ نفر زن و ۱۶۵۳ دهستان اشنویه جنوبی ۱۰۷۵۰ نفر جمعیت ۵۳۳۳ نفر مرد ۵۴۱۷ نفر زن و ۱۶۵۳ خانوار دهستان اشنویه شمالی ۱۰۸۲۱ نفر جمعیت ۵۴۴۶ نفر مرد ۵۳۷۵ نفر زن و ۱۴۷۶ خانوار دهستان بیگم قلعه ۱۵۱۶۴ نفر جمعیت ۷۵۸۸ نفر مرد ۷۵۷۶ نفر زن و ۲۵۴۷ خانوار دهستان حسنلو ۱۲۸۹۰ نفر جمعیت ۱۶۵۰ نفر مرد ۶۳۸۹ نفر زن و ۲۳۲۷ خانوار دهستان دشت بیل ۶۸۳۱ نفر جمعیت ۳۲۱۳ نفر مرد ۳۶۱۸ نفر زن و ۹۱۸ خانوار^(۱) دهستان سلدوز ۱۰۵۹۸ نفر جمعیت ۵۲۱۴ مرد و ۵۳۸۴ نفر زن و ۱۷۱۰ خانوار شهرستان نقده تا سال ۱۳۳۹ بعنوان یکی از بخش‌های ارومیه (به مرکزیت راهدانه، که در حال حاضر یکی از روستاهای بخش مرکزی می‌باشد) بوده و از تاریخ مذکور به بعد بعنوان شهرستان مستقل نقده با دو بخش اشنویه و بخش مرکزی در تقسیمات کشوری جای گرفته،^(۲) اما این تقسیمات نیز در سال ۷۹ مورد تغییر و تفکیک قرار گرفت. شهرستان نقده با دو بخش مرکزی و محمدیار که بخش مرکزی با دو دهستان بیگم قلعه و سلدوز با مرکزیت بیگم قلعه و میرآباد و با نقاط شهری نقده و بخش محمدیار با دو دهستان المهدی و حسنلو به مرکزیت شهرک المهدی و حسنلو با نقاط شهری محمدیار و شهرستان اشنویه با دو بخش مرکزی و نالوس که بخش مرکزی با دو دهستان دشت بیل و اشنویه شمالی که به مرکزیت آغالاغ و نلیوان و با نقاط شهری اشنویه و بخش نالوس با دو دهستان اشنویه جنوبی و هق که مرکز آنها نالوس و هق با نقاط شهری نالوس.^(۳)

-
- سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۷۵، نتاریخ تفصیلی شهرستان نقده ۲۶-۳، پیشین، ص سی و نه جدول غ (جمعیت و خانوار شهرستان بر حسب تقسیمات کشوری ۱۳۷۵).
 - فرمانداری شهرستان نقده، پیشین، ص مقدمه
 - وزارت کشور، معاونت سیاسی، دفتر تقسیمات کشوری، نشریه ویژه مراجعین دفتر تقسیمات کشوری، واحد کامپیوتر گروه آمار و اطلاعات، تهران، آذرماه ۱۳۷۹، ص ۷.

وضعیت شهرستان نقده در سالهای بحران:

۱) - موقعیت و حدود:

همانطوریکه ذکر شد این شهرستان یکی از شهرهای جنوبی استان آذربایجان غربی است که دارای ۲۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و با ۹۵۱ کیلومتر فاصله از پایتخت و ۹۵ کیلومتر از مرکز استان در جنوب دریاچه ارومیه و در مرکز دشت سلدوز که بعداً اشاره خواهد شد قرار دارد.

موقعیت جغرافیایی آن در سالهای بحران عبارت بود از شمال به دریاچه ارومیه و حوزه شهرستان ارومیه و از طرف غرب به کشور عراق که بخش اشتویه نیز در غرب این شهرستان قرار دارد. از طرف شرق و جنوب شرقی به شهرستان‌های مهاباد و میاندوآب و از طرف جنوب غرب به پادگانهای جلدیان جنوب به پادگان پسونه و شهرستان پیرانشهر و یا خانه سابق محدود بود.

محدود این شهرستان را در قسمت جنوب کوههای سلطان یعقوب، مهدی‌خان و قله فرنگی و در قسمت غرب کوههای مرز ایران عراق که به نام سیاه کوه و زردکوه که در اکثر سالها پوشیده از برف است احاطه کرده است. در قسمت شمال کوههای خان طاووس و دیگر قلل مشهور که از محدود ارومیه این خطه را جدا می‌سازد و در قسمت شرق نیز

کوههای بوغاداغی مرز این منطقه با مناطق همچوar محسوب می‌شود.^(۱) این سرزمین در واقع از دو بخش کوهستانی و دشت هموار بنام سلدوز تشکیل شده است که در قسمت غربی دشت شهرستان اشنویه که در سالهای بحران بخش بود واقع شده و در مرکز آن شهرستان نقده و در قسمت شرقی دشت بخش محمدیار واقع شده است.

دشت سلدوز در حدود ۳۳ کیلومتر در جهت شمال و در حدود ۲۹ کیلومتر در جهت شرق گسترش یافته و یک معبر عریض طبیعی جهت ارتباطات کهن اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی را در طول تاریخ بشمار می‌آید.

در حال حاضر جاده‌ای از شمال دره سلدوز به سواحل جنوبی دریاچه ارومیه کشیده شده و به طرف کردستان و مرکز ایران و سواحل دریای خزر و در جهت غرب پس از گذشتن از منطقه کلاشین و دره رواندوز به خاک عراق وارد می‌شود. از دیدگاه تاریخی جلگه سلدوز از شمال به قفقاز و از غرب به آسیای صغیر و بین‌النهرین و از جنوب و شرق با مرکز ایران و ساکنین کوههای غرب ایران در تماس مداوم اقتصادی و فرهنگی بوده است.

۲) - ویژگیهای جغرافیایی:

آب و هوای:

آب و هوای این منطقه گرچه عمدها تحت تاثیر جریانهای هوار مرطوب اطلس و مدیترانه‌ای قرار می‌گیرد ولی در برخی از ماههای زمستان توده‌های سرد سیبری به این طرف کشیده می‌شود و در کاهش دمای هوا و انجاماد نزولات آسمانی تأثیر بسزایی دارد.

علاوه بر جریانهای فوق، ارتفاع مکان، جهت‌گیری کوهها، وزش بادها، دوری از دریا و... نقش اساسی در میزان دما و بارندگی و ریزش شبکه آبهای منطقه دارد. تا آنجاییکه آب و هوای این خطه را میتوان حدفاصل آب و هوای دریای خزر و اقلیم نیمه صحرایی داخلی دانست.

۱- در خصوص کوهها و قلل منطقه بطور مفصل بحث خواهد شد.

در زمستان مرفعمات از ۳۰۰ متر به بالا زیر قشر ضخیمی از برف فرمی رود و قلل کوهها این برف را تاسالهای بعد محفوظ نگه می‌دارند و منبع سرشاری از نزولات جوی را بصورت برف در خود ذخیره و باعث بوجود آمدن رودخانه‌های پر آب متعدد و در نتیجه تالابهای زیادی می‌گردند.

دامنه‌های بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متر که بوسیله قلل از بادهای سرد شمال محفوظ‌اند مقدار کافی باران دریافت کرده و پوشیده از گونه‌های مختلف گیاهی و درختان میوه مثل انگور - بادام، سیب زالزالک و بادام کوهی و گردو و گلاب وحشی را می‌توان نام برد. از گونه‌های غیر میوه‌ای بلوط - اوزن نارون - بید و صدها گونه دیگر را می‌توان نام برد. درخت سیب که بیشترین نوع درختان این ناحیه است منبع مهم ساکنین بوده و خود درخت (چوب) برای افراد محلی مواد حیاتی بشمار می‌رود.

در این ناحیه تابستان‌ها تحت تاثیر جریان پرفشار آزور Azor آبی قرار داشته و از وزش بادهای باران آور غربی بی بهره می‌ماند. و آسمان آبی و آفتاب درختان امکان رسیدن میوه‌ها و برداشت غلات را فراهم می‌آورد. و در فصل تابستان نسیم ملایمی از شرق بنام باد مراغه و در نیمه تابستان باد شمال که بنام بادمه از گرمای هوا بشدت می‌کاهد و گاهی باد گرمی از جنوب بنام باد سفید یا آغ یل می‌وزد که در اواخر زمستان باعث ذوب شدن شریع برف‌ها شده و در تابستان بر دمای هوا می‌افزاید و باعث رسیدن محصولات می‌شود.

میزان بارندگی در حوزه غربی و جنوب غربی دریاچه ارومیه بین (۳۵۰-۸۰۰) میلی متر است که بیشترین آن در ارتفاعات غربی و کمترین آن در سواحل دریاچه ارومیه بوده و حد متوسط بارندگی در دره سلدوز (۴۵۰-۳۵۰) میلی متر می‌باشد.

با توجه به موارد ذکر شده، آب و هوای این منطقه در چهار فصل سال به قرار زیر است.
- فصل بهار که از اول فروردین تا خرداد را شامل می‌شود عملاً شکوفه درختان از اواسط فروردین آغاز گردید و در بعضی از سالها سرما باعث از بین رفتن شکوفه بعضی درختان مثل زردآل، بادام و حتی درختان سیب را شامل می‌شود. در فروردین عملاً کشت بهاره برای کشاورزان از ماههای حیاتی به شمار می‌رود که کشت جبویات از قبیل نخود، جو، لوبیا و چغندر قند و بعضی محصولات سیفی را می‌توان نام برد. حیات اکثر کشاورزی و بویژه زمینهای دیم به نزولات جوی در اردیبهشت ماه که در اصطلاح محلی

- به ماه لیسان مشهور است بستگی دارد. در این ماه میزان بارندگی قابل توجه است. جلوه خاص بهاری در خرداد ماه این منطقه واقعاً دل‌انگیز و رویابی است همه جا سرسبز، آسمان آبی، طبیعت بهترین حیات را در این ماه دارد.
- با شروع فصل تابستان از مرداد ماه کم‌کم برداشت محصولات کشاورزی در زمینهای دیم و آبی آغاز می‌گردد. و در ماه شهریور عملاً دیگر هیچ محصول کشاورزی بغیر از محصولات بااغی از قبیل سیب، چغندر - انگور و غیره باقی نمی‌ماند.
 - فصل پاییز در واقع از نیمه‌اش شروع فصل سرما و زمستان در منطقه است که حتماً در مهرماه دیگر هیچ محصولی باقی نماند. چرا که سرمایدگی در آبانماه امکان برداشت محصول را نمی‌دهد. اندک فرصت موجود در پائیز امکان کاشت محصولات پائیزه را فراهم می‌آورد.
 - در واقع زمستان این منطقه از اواسط پائیز شروع می‌شده و تا اواخر اسفند و حتی بعضاً تا فروردین ادامه پیدا می‌کند. اکثر منطقه در زمستان زیر پوشش قشری از برف قرار می‌گیرد. این برف‌ها در ارتفاعات بیش از یک متر را شامل می‌شود. این برف برای منطقه در تابستان بسیار حائز اهمیت است چرا که با ذوب شدن تدریجی آن و جاری شدن رودخانه دائمی منطقه (گدار) در طول سال باعث آبادانی زمینهای آبی دشت سلدوز می‌گردد.
 - این منطقه اکثرا تحت تاثیر دو منطقه آب و هوایی است که اصلی‌ترین آن از سمت غرب است که بیشترین بارندگی را شامل می‌شود. جریان دیگر شمالی است که در واقع نفوذ منطقه سرد سیبری است که در این ناحیه به جریان شمالی مشهور است. هوای ناحیه غالباً برون آلودگی خاص زیست محیطی است و شب‌های آن در زمانیکه ابری نباشد بسیار صاف و آسمان پر ستاره است.

۳- منابع آب:

- منابع آبی منطقه را می‌توان به سه بخش تقسیم کرد.
- الف)- رودخانه گدار و شعبات آن
 - ب)- چشمه‌های ساران
 - ج)- آب‌های زیرزمینی (چاه و غیره)

الف) رودخانه گدار:

رودخانه گدار در دشت اشنویه و نقده و محمدیار به حکم نیل است در مصر، همانطوریکه نیل حیات است برای مصر رودخانه گدار نیز نشاط زندگی است در این دشت. این رودخانه در واقع تنها رودخانه دائمی منطقه است که از ارتفاعات مرزی ایران - عراق در منطقه اشنویه و از کوههای کوه ویژه - باز دلبر داغ، کوه کزدرک، کوه بارتوله تاله چا، کوه بزه سیاه، گرده کوه، گردنه باپورک، گردنه ناوینه خان، و دهها قله دیگر سرچشمه گرفته و از گرده رش و منطقه شیخان عبور کرده واز پی قلعه عبور و از جنوب شهرستان اشنویه گذشته و وارد دشت حاصلخیز منطقه می‌گردد در فواصل از کنار روستاهای متعددی از جمله نالوس، قره سقل، ده شمس، کنه قلعه دریند، که از این قسمت حوزه شهرستان نقده شروع می‌گردد که شامل روستاهای کنار گدار عبارتند از ذلیلان، آلاگوز علیا، بچنلو و شمال شهرستان نقده، کهل، توپوزآباد، عجملو، اوخسار، آقابیگلو، محمدیار، تازه کند، شهرک المهدی، ممیند و بالآخره از جنوب دریاچه ارومیه وارد این حوضه می‌گردد.^(۱)

این رودخانه در طی مسیر خود حدود ۹۰ کیلومتر طی طریق می‌نمایند سرشاخه‌های رودخانه گدار از دو بخش تشکیل می‌شود. (۱) سرشاخه‌های شمالی (۲) سرشاخه‌های جنوبی

(۱)- سرشاخه‌های شمالی، گلازچای و قالی چای (۲)- سرشاخه‌های جنوبی، شامل شیخان چای، کانی رش چای، بالچی چای و بایرام بوغماچای است.^(۲) حاصلخیزی دشت سلدوز مرهون و مدیون رودخانه گدار است. و عمدۀ برداشت آب از رودخانه توسط روستاهای اطراف بوسیله شیوه‌های سنتی است و با بندۀایی بر روی رودخانه آب را به نهرهای جانبی هدایت نموده و با هدایت آن به این نهرها تا کیلومترها زمینهای کشاورزی آبی را مشروب می‌نمایند.

با توجه به وجود تمدن‌های بسیار کهن در دشت سلدوز چنین نتیجه می‌گیریم که رودخانه گدار در طول ادوار گذشته همواره جریان داشته و منبع حیات در این خطه بشمار می‌آمده است.

۱- این مسیر بصورت خلاصه قید گردیده است.

۲- فرمانداری شهرستان نقده، خلاصه وضع... پیشین، ص ۱۶.

ب) چشمه‌سارها:

با توجه به کوهستانی بودن بخش‌هایی از شهرستان نقده در غرب، جنوب و شمال همواره چشمه‌های متعددی از دل کوهستان بیرون می‌آید که این چشمه‌ها نیز در آبادانی و احیا زمینهای کشاورزی بسیار موثر است و در کنار این چشمه‌ها روستاهایی شکل گرفته است. تعدادی از چشمه‌های منطقه فوق نیز غیر قابل شرب است از جمله این چشمه‌ها می‌توان به چشمه شیخ معروف اشاره کرد که برای آب تنی مناسب است. در راستای این نعمات دامداری منطقه نیز رونق خاصی پیدا می‌کند.

ج) آب‌های زیرزمینی:

یکی دیگر از منابع آبی منطقه سلدوز، آب‌های زیرزمینی است که بوسیله چاه‌های عمیق و نیمه عمیق برداشت می‌شود. سطح آب‌های زیرزمینی در این دشت بسیار بالاست. و در بعضی از نقاط با حفر سه متر می‌توان به آب بسیار فراوان و گوارایی دست یافت البته در برخی نقاط آب در اعماق بسیار قابل دسترسی است.

۴- ناهمواریهای منطقه نقده:

در منطقه نقده از یک دشت هموار بنام سلدوز می‌توان یاد کرد که شهر نقده در مرکز این دشت و منطقه بسیار حاصلخیز جهت کشاورزی و دامداری است. دشت سلدوز مرهون جریان رودخانه گدار است. که از غرب به شرق در جریان است.

اما کوههای این منطقه که ادامه رشته کوههای زاگرس محسوب می‌شود بیشتر مساحت این منطقه را در بر می‌گیرد و باعث جریان رودخانه‌ها، ایجاد مراتع و کشاورزی زمینهای کشت دیم و مناطق صعب‌العبور و سوق‌الجیشی محسوب می‌گردد.

سلسله ارتفاعات و قلل منطقه را در حوزه جنوب شهرستان نقده از قلعه ماران تا ممیند در شرق بدین صورت بیان می‌گردد. قلعه ماران با ارتفاع ۱۷۳۳ متر ارتفاع، کوه مهدیخان با ۱۷۵۹ متر ارتفاع و در منطقه شاوله با ۲۱۴۳ متر ارتفاع. و در دشت قوره با ۱۷۷۳ متر ارتفاع. در جنوب کوزه گران با ۱۵۲۲ متر ارتفاع. و در جنوب خلیفان با ۱۵۲۵ متر ارتفاع - و قله فرنگی مرتفع‌ترین قلعه این بخش با ۲۳۱۲ متر ارتفاع در جنوب بیگم قلعه و دره پیرکانی با ۱۸۵۹ متر ارتفاع. در کوپکلو ۱۶۸۹ متر ارتفاع. در بايرام برغاء با

۲۱۵۹ متر ارتفاع. در کانی برده، حسین آباد با ۲۰۲۶ متر ارتفاع. در ماسو با ۲۳۷۱ متر ارتفاع. و در دایماب با ۱۷۳۴ متر ارتفاع. در محمدشاه علیا ۱۵۴۴ متر ارتفاع. در محمدشاه سفلی با ۱۶۲۳ متر ارتفاع در جنوب چقال مصطفی با ۱۶۲۳ متر ارتفاع. و در آدا با ۱۴۵۳ متر ارتفاع و در درگه لطف الله با ۱۴۲۷ متر.

در منطقه شمالی بخش محمدیار و شهرستان نقده سلسله ارتفاعات و قلل زیر قرار دارد. در گروه قیط ۱۳۰۰ متر ارتفاع در قلات ۱۴۰۰ متر در سارال علیا ۱۴۰۰ متر ارتفاع. در یادگارلو کوه محمد امین ۱۴۹۲ متر ارتفاع و قره بلاغ ۱۶۵۹ متر ارتفاع و در دربر ۱۴۱۸ متر و ۱۳۰۶ متر ارتفاع. در بالای شورگلی حسنلو ۱۳۹۰ متر ارتفاع. و در جنوب حیدرآباد و شیروانشاهله ۱۶۳۸ متر ارتفاع. در شیروانشاهله علیا ۱۷۴۱ متر ارتفاع. و در شیرین بلاغ ۱۷۰۷ متر ارتفاع و ۱۸۰۵ متر ارتفاع و قله خان طاووس با ۲۲۱۷ متر و ۲۰۸۵ متر ارتفاع. در گردنه یکه دار ۲۱۴۵ متر ارتفاع. در وزنه ۱۷۴۱ متر ارتفاع و کوئیک ۱۶۶۱ متر ارتفاع و در یونسلو ۱۶۰۲ و ۱۸۲۴ متر ارتفاع. در دیلنچی آرخی ۱۵۰۶ متر را می‌توان نام برد.

در منطقه جنوب اشنویه از قلعه مازان در شرق تا مرز ایران و عراق در غرب سلسله ارتفاعات به قرار زیر است در چاربیست ۱۸۷۰ متر ارتفاع. در ده گرجی ۱۵۹۱ متر ارتفاع و در منطقه دواب ۱۷۲۸ متر ارتفاع در جنوب نالوس ۱۵۵۴ متر ارتفاع در شمال صوفیان ۱۷۲۲ متر ارتفاع در قلاتیان ۱۹۳۲ متر ارتفاع و در جنوب شیخان ۱۷۴۹ متر ارتفاع. در درود ۱۶۸۵ متر ارتفاع و در شاهین آباد ۱۹۴۵ متر ارتفاع. در بمضرته ۱۹۸۵ متر ارتفاع. در کوه شطره ۲۷۸۲ متر و ۳۸۸۶ متر و ۲۵۳۷ متر ارتفاع.

در بخش شمالی منطقه اشنویه از دینلچی آرخی تا مرز ایران و عراق سلسله ارتفاعات بدین قرار است:

کوه دره سور با ۲۱۴۵ متر و ۲۲۲۳ متر و ۱۹۱۹ متر و ۲۰۳۶ متر ارتفاع، کوه پادار با ۲۲۰ متر و ۲۳۷۴ متر و ۲۴۳۰ متر و ۲۰۴۶ متر ارتفاع. و در دوریه ۲۲۴۷ متر ۲۳۵۷ و ۲۳۹۰ متر ارتفاع. کوه مام با ۱۷۱۱ متر ارتفاع و در چشمه قم بلاغ ۲۳۱۰ متر ارتفاع و در کوه چاپان ۲۳۶۸ متر ارتفاع در گرده گله گل ۱۹۳۴ متر و ۱۹۷۷ متر و ۱۹۰۵ متر ارتفاع. در ترسه بلاغ ۲۰۲۴ متر و در کوه قره چال با ۳۵۱۹ متر. و در گل باوران ۱۸۱۹ متر و در رشکوند با ۲۰۰۵ متر ارتفاع. و در کوه هزان ۲۳۴۸ متر ارتفاع. و در کوه احمد دالی

۲۳۸۱ متر و ۲۰۸۳ متر و ۲۱۳۶ متر و ۲۲۶۹ متر ارتفاع. در کوه سیگوران ۱۸۹۸ متر و درستک ۲۰۸۳ متر و کوه کانی سیر ۲۵۱۷ متر و ۳۵۸۵ متر و ۲۵۰۰ متر ارتفاع و دردار قازان ۲۲۰۲ متر ارتفاع. در برده رش با ۲۹۸۷ متر و کانی سفید ۲۹۸۵ متر و ساری داغ ۲۷۸۵ متر ارتفاع. در کوه داراسب ۲۴۳۹ متر و ۲۶۲۹ متر ارتفاع در کوه هاوار مپز با ۲۴۷۰ متر ارتفاع در کوه گردکو ۲۶۴۶ متر ارتفاع و کوه نهرسینا ۳۲۹۰ متر ارتفاع و در تاله چا ۲۲۸۹ متر ارتفاع و کوه بارکوله ۲۵۷۸ متر و کوه شاویژه ۳۱۱۸ متر و ۲۰۳۵ متر ارتفاع و در بازدبلر داغ با ارتفاع ۲۵۰۴ متر و ۲۸۷۳ متر و ۲۸۱۸ متر ارتفاع. که مناطق مرزی را شامل می‌شوند.^(۱)

۵- راههای اصلی ارتباطی منطقه نقده:

لوئی واندنبرگ در کتاب باستان‌شناسی ایران باستان آذربایجان را چهارراهی برای عبور ملل و مرکزی برای تجارت می‌داند،^(۲) این مصدق در شهرستان نقده بسیار گویاتر است. سه راه مهم اصلی از شهرستان نقده به مناطق مختلف امتداد دارد:

(۱) در شرق محور نقده - محمدیار که خود در سه راهی محمدیار به دو شاخه تبدیل می‌گردد.

الف) محور نقده - محمدیار - مهاباد (در حدود ۴۵ کیلومتر تا مهاباد) و سپس میاندوآب و کردستان مرکز فلات ایران.

ب) محور نقده - محمدیار - ارومیه (در حدود یکصد کیلومتر تا ارومیه) و سپس به قسمت شمالی استان و ماوراء قفقاز.

۲) در جنوب غربی محور نقده - جلدیان - پیرانشهر (در حدود ۴۵ کیلومتر تا پیرانشهر) و سپس به منطقه تمرچین و حاج عمران و دیانای عراق. در غرب، محور نقده - اشتوبه (در حدود ۳۵ کیلومتر تا اشتوبه) و سپس کلاشین و منطقه رواندوز عراق.

* در محور شرق پس از شهرستان نقده، روستای کاروانسراء، سپس تازه قلعه و بعد

۱- رجوع شود به نقشه ۱/۱۰۰۰۰ منطقه نقده.

۲- لوئی واندنبرگ، باستان‌شناسی ایران باستان، ترجمه عیسیٰ بهنام، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، سال ۱۳۴۸، ص ۱۱۴.

دولت آباد و بخش محمدیار و عطا الله و پس از ۵ کیلومتر سه راهی محمدیار در قسمت جنوب به سمت مهاباد شهرک المهدی و سپس به طرف مهاباد و میاندوآب ... در قسمت شمالی بعد از گردنی یادگارلو، و سد شورگل حستلو و گردنی حیدرآباد به سمت ارومیه امتداد دارد.

* در محور جنوب غرب ابتدا روستای قارنا و سپس گردنی دواب و پادگان جلدیان و سپس به سمت پیرانشهر.

* در محور غرب که در واقع از سمت شمال نقده عبور و پس از دو کیلومتر به سمت غرب ابتدا روستای بچنلو، لواشلو، خلخانه، و سپس سه راهی نلیوان و از این سه راه راه شمالی به سمت دره قاسملو و ارومیه امتداد دارد و راه جنوبی به اشنویه و سپس لولان و کلاشین و ...

(۶) راههای ارتباطی روستایی منطقه نقده:

نزدیک‌ترین روستاهای شهر که در حال حاضر جز محدوده شهر محسوب می‌گردد. کهل و چیانه که اولی در قسمت شمالی شهر و دومی در قسمت غربی شهر قرار دارد. روستاهایی که از راه اصلی محور نقده محمدیار منشعب می‌شود ابتدا از روستای کاروانسرا که در کنار جاده است که در توضیح راه قبلی قید شد سپس روستای مهماندار در جنوب جاده و توپوزآباد در شمال جاده و سپس تازه قلعه و اوخسار عجملو در شمال جاده و شریف‌الدین، دمیرچی و بیگم قلعه در جنوب. سپس فرخزاد در جنوب جاده و راهدانه، آقاییگلو در شمال جاده و سپس محمدیار راه دیگر روستایی از شمال محور نقده - اشنویه که راه شمالی به سمت مزار و سپس روستای اسلام‌آباد سپس راه به سمت شمال که به حیدرآباد و کارخانه قند فعلی مشهور است دور روستای تازه‌کنده دیم و کهریزه عجم و سپس اسماعیل‌آباد، قره‌بلاغ و وزنه، و در سمت شرق جاده ابتدای روستای طالقان، عظیم خانلو، حاجی باگلو، امینلو و دهستان معروف حستلو و در سمت جنوبی دهستان حستلو، روستای تایبه و در سمت شرق دهستان حستلو، روستای حاجی فیروز، شونقار و سپس محمدیار.

راه دیگر در غرب از چیانه به گوران آباد قاضی، گوران آباد پاشا، گوران آباد قزاق و سپس میرآباد و علی آباد راه دیگر در غرب روستای علی ملک، آلاگوز سفلی،

قلعه جوق، میرآباد و آلاگوز علیا، کاموس، ذیللان، دریند، جاشیران.
راههای منشعب از جاده نقده - اشنویه. آغچه زیوه، بچنلو، لواشلو، خلخانه، آرنا،
دیلنچی آرخی علیا، دیلنچی آرخی سفلی، کهریزه شکاک، حلی، کوئیک، یونسلو،
وزنه، ...

راه دیگر در سمت جنوب بالقچی
راههای منشعب از جاده نقده پیرانشهر، قارنا، گلوان، بایزآباد، شاوله
راه دیگر، کوزه گران، خلیفان، دشت قوره، لیگ بن، سرشاخان.
راه جنوب شرق، دیزج، بیگم قلعه، دمیرچی، شرف الدین - ساخته تپه.
کوپکلو، مملو، چقال مصطفی، خلیفه لو، گورخانه، شیخ معروف، محمد شاه علیا،
محمد شاه سفلی، بایرام بوغا، کانی برد، دایماب، ماسو.
راه دیگر جنوب محمدیار، نظام آباد و همچنین محمدیار، تازه کند، قره قصاب،
محور شمال محمدیار، بارانی عجم، بارانی گرد، شیخ احمد، یادگارلو و گل.
محور شرق محمدیار - درگه سنگ - درگه ارسخان، درگه لطف الله، شهرک المهدی،
سارال علیا، سارال سفلی، قلات، گرده قیط، ممیند.

راههای روستایی اشنویه
در محور اشنویه - نقده روستاهای منشعب از آن، نلیوان، فخرآباد، علیآباد،
اسلامآباد. جبرئیل آباد لوجه، گندویلا، سعیدآباد، چشمہ گل، رنگ آباد.
راه دیگر تاج الدین آباد، نرزیوه، درویش آباد، قازان آباد، نوقران سفلی،
خالدآباد، پیروت آباد، قره سقل، ده شمس، بالاگیر، کنه قلعه، چارتیت.
راه دیگر امیرآباد، یوش آباد، نالوس، صوفیان، چپرآباد، امامزاده شیخ رش، قلاتیان،
کانی رش.

راه دیگر، شیخ عثمان، سنگان، خورشت، بمضرته، پقلعه، هیق، درود، میرآباد.
راه دیگر، ذمه، حیدرآباد آلكاوا، شاهین آباد، برده رش، گرده رش..
راههای منشعب از راه اشنویه - ارومیه - دره شهدا.
گرد کاشان، شاهوانه، گنج آباد، دوربه، اسلاملو، چشمہ قم بлаг، گرده گه گل،
آغلاغ، گند ملاعیسی، شیوه بره، لولکان، عینالروم، ترسه بлаг، سه کانی، گل ماوران،

سیاوان، سنگر، رشکوند، دوستک، ...

وضعیت اقوام و ملیت‌ها در سال‌های بحران شهرستان نقده:

بزرگترین ملیت غالب در منطقه نقده اقوام ترک با مذهب شیعه اشن عشیری است که در شهرهای نقده و بخش محمدیار و روستاهای اطراف ساکن‌اند و از اقوام ایل قره‌پاپاق، ایل مهاجر، هشترودیها، مراغه‌ایها تشکیل شده‌اند. سابقه اقامت این اقوام از دوران صفویه و قاجاریه به این سمت است. ایل قره پاپاق از منطقه قفقاز به این منطقه منتقل شد و پس از این اقوام ایل مهاجر از جمهوری آذربایجان و ارمنستان به این منطقه کوچ کردند و به موهبت آب و خاک هشترودیها، مراغه‌ایها و برخی اقوام بعضی شهرها در دشت سلدوز ساکن گردیدند.

دومین ملیت این منطقه اقوام کرد با مذهب اهل سنت شافعی مذهب که در شهرهای نقده و اشنویه و روستاهای اطراف و در واقع در جنوب شهرستان نقده و سمت غرب به طرف مرز ساکن هستند. مراودات این اقوام با همدیگر در بازارهای شهرستان نقده محمدیار و اشنویه و بویژه از دو بازار هفتگی محمدیار در روزهای پنج شنبه و جمعه بازار شهرستان نقده صورت می‌گیرد.

علاوه بر دو قومیت ترک و گرد از اقلیت‌های ارمنی و یهودی در سالهای پیش از انقلاب و اوایل انقلاب بودند که به تدریج از منطقه کوچ کردند. در حال حاضر هیچ خانواری از این اقلیت‌ها وجود ندارد.

توصیف نیروهای نظامی منطقه در سالهای بحران:

- نیروهای مردمی سرمایه عظیم منطقه که در حفظ و حراست از کیان اسلامی نقش اساسی را در منطقه بر عهده داشتند. اینان از همان بد و پیروز انقلاب با رشادت و شجاعت وصف ناپذیر خویش همواره در تمام صحنه‌های جنگ و درگیری حضور داشتند و تعدادی از این نیروها به شهادت و تعدادی نیز مجرح گشتند.

- نیروهای مخفی کمیته حضرت امام خمینی (رض) که هسته اولیه این گروه در مساجد شهر و توسط شهید سید جعفر طاهری و تعدادی از علمای منطقه پایه‌ریزی گردیدند.
- مجاهدین (جوانمردان). اولین گروه سازماندهی شده شبہ نظامی در منطقه که از

خود شهر نقده و پادگان جلدیان حفظ و حراست نمودند و در شهر نقده به فرماندهی کربلا عظیم معبدی و در پادگان جلدیان تحت ناظارت فرماندهی پادگان با هویت مستقل و در مراکز دیگر تحت فرماندهی نیروهای ژاندارمری بودند، نام مجاهدین نقده با غائله ترور و حوادث خونین منافقین در کشور به جوانمردان تغییر یافت.

- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در شهرستان نقده به وسیله شهید علی علمی در سال ۱۳۵۸ پاره‌بریزی شد و بعد از شهادت ایشان در سال ۱۳۵۹ بوسیله همزمان با وفایش به یک نیروی بسیار کارآمد تبدیل گشت اینان به سبزجامگان مشهورند.

- بسیج مستضعفین شهرستان نقده که یکی از بزرگترین نیروهای منطقه بشمار می‌آید در سال ۱۳۵۹ بوسیله حضرت حججه‌الاسلام والملمین حسنی بعد از پیام ارتش بیست میلیونی حضرت امام (رض) تشکیل شد.

- کمیته انقلاب اسلامی، این نیروها نیز در کنار نیروهای شهربانی مسئول حفظ و حراست از محدوده داخل شهرها، ایست بازرسی‌ها، گشت‌ها و ... را بر عهده داشتند.

- علاوه بر نیروهای تشکیل شده پس از انقلاب از نیروهای ارتش که خود رشادتهاي بسیار بزرگی در منطقه داشتند. نیروهای ژاندارمری که حوزه وظایفی شان پاسگاههای مرزی، امنیت راهها و غیره بود. نیروهای شهربانی که مسئولیت‌شان امنیت شهری را داشتند، می‌توان یاد کرد.

- پیشمرگان گُرد مسلمان که نیروهای شبه نظامی گُرد بودند و این نیروها در سپاه، و نیروهای اطلاعاتی همکاری داشتند.

- پیشمرگان گُرد مسلمان عراقی، متشکل از نیروهای بارزانی عراق بودند که در عملیات‌های برون مرزی و بعض‌ا درون مرزی با لشگر ۶۴ و قرارگاه نیروهای نامنظم همکاری داشتند.

- علاوه بر آنها رزمندگان و نیروهای ذکر شده از سربازان گمنام منطقه باید یاد کرد که این نیروها وابسته به وزارت اطلاعات و سازمانهای اطلاعاتی وزرات کشور، وزارت دفاع و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سایر مراکز بودند که الحق در منطقه نقده نقش حیاتی را ایفا می‌نمودند.

حوادث قبل از انقلاب (دی ماه ۱۳۵۷):

- در تاریخ ۱۳۵۷/۱۰/۱ محرم خرده آقایی متولد ۱۳۰۲ از نیروهای مردمی بدست عمال رژیم شاه در شهرستان نقده به شهادت رسید. از نحوه شهادت ایشان ایجاد نباید اطلاع دقیقی ندارم.

حوادث بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شهرستان نقده:

حوادث بهمن ماه ۱۳۵۷:

- در تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۱ ارتش پادگان جلدیان مجسمه شاه را از میدان اصلی شهر نقده پایین آورد و به انبار پادگان منتقل نمود.
- در تاریخ ۲۲/۱۱/۱۳۵۷ انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (رض) به پیروزی رسید.

حادثه ژاندارمری شهرستان نقده:

- در تاریخ ۲۲/۱۱/۱۳۵۷ در شادمانی مردم شهرستان نقده در جلوی میدان ژاندارمری ناگهان مردم از داخل ژاندارمری به رگبار بسته می‌شد که طی این حادثه شش نفر از اهالی شهرستان نقده به شهادت رسیدند. و متعاقب این اقدام پاسگاه ژاندارمری تصرف وسلاح و مهمات آن به غارت رفت.

شهدای حادثه ژاندارمری شهرستان نقده در تاریخ ۲۲/۱۱/۱۳۵۷:

- شهید حسین اصغری، متولد ۱۳۲۶، نیروی مردمی
- شهید محمود بقالی، متولد ۱۳۳۴، نیروی مردمی
- شهید محمد حسین پیرمرد، متولد ۱۳۴۶، نیروی مردمی
- شهید میرزا علی پیری، متولد ۱۳۰۶، نیروی مردمی
- شهید علیرضا حمیدپور، متولد ۱۳۴۳، نیروی مردمی
- شهید اسماعیل محرر، متولد ۱۳۳۳، نیروی مردمی

حوادث اسفندماه ۱۳۵۷

و اما روند حوادث در این شهرستان متأثر از شهرهای دیگر نیز در این دوران گردید.

از جمله این شهرها می‌توان به پیرانشهر، مهاباد، و اشنویه اشاره کرد. و از جمله مراکز حساس و نظامی در جنوب استان آذربایجان غربی پادگان جلدیان، پادگان پسوه، پادگان پیرانشهر، پادگان مهاباد و دهها پاسگاه و ژاندارمری در منطقه بحسب می‌آمدند که اولین غارت با ژاندارمری شهرستان نقده صورت پذیرفت.

غارت پادگان مهاباد:

«در تاریخ ۱۳۵۷/۱۲/۱ یعنی فقط هشت روز بعد از پیروزی انقلاب اسلامی توطئه گران پادگان ارتشی مهاباد را محاصره میکنند، و در همان روز داریوش فروهر و بعضی مسئولین دیگر دولتی برای مذاکره و جستجوی راه محلهای مناسب به مهاباد آمده بودند و از داخل پادگان حتی یک گلوله هم بسمت خارج شلیک نمی‌شود، ولی توطئه گران عده‌ای از افسران و سربازان را می‌کشند یا مجروح می‌کنند و یا به زندان می‌اندازند. و همه اسلحه پادگان را به غارت میبرند که بین آنها ۱۸ تانک و ۳۶ توب سنگی و هزاران قطعه سلاح بود. و بعد همه پادگان را آتش میزند و در این جنایت بزرگ هم مدعايان رهبری گرد دخالت و مسئولیت مستقیم داشتند، و بهمان دلیل که هنوز هم اسلحه دزدیده شده در دست آنها و اتباع آنهاست»^(۱)،

- در تاریخ ۱۳۵۷/۱۲/۱۲ گروهی از مجاهدین (جوانمردان) شهرستان نقده جهت حراست از کیان اسلامی عازم پادگان جلدیان شدند. این عده یک گروه ده نفره از نیروهای مردمی شهرستان نقده بودند.

در تاریخ ۱۳۵۷/۱۲/۲۷ عناصر ضد انقلاب در حمله به پادگان سنتنج ۲۱ نفر از سربازان این پادگان را به شهادت رساندند و پادگان را به محاصره در آوردند.

شهید چمران این حادثه را چنین بیان می‌کند:

«جنگ و خونریزی و آشوب از همان روز پیروزی انقلاب شروع شد که اولین نمونه بزرگ آن حمله بپادگان مهاباد و غارت اسلحه و سوختن پادگان بود، که مختصراً گذشت. با اسلحه‌ای که از مهاباد بیغما برده بودند در ساعت ۲۳ روز ۲۷/۱۲/۱۳۵۷ هزاران نفر

۱- شهید مصطفی چمران، کردستان، تهران، ناشر بنیاد شهید چمران، سال ۱۳۷۴، ص ۳۰.

از توطئه گران، پادگان نظامی سنتدج را محاصره کردند، و بدون آنکه گلوله‌ای از داخل پادگان بطرف آنها شلیک شود، وارد پادگان شدند و ۲۱ سرباز را کشتند و چند ساختمان داخلی پادگان را تسخیر کردند و میرفت که پادگان بزرگ سنتدج بدست توطئه گران سقوط کند و بهمان روز سیاه مهاباد بیافتد. اما تیمسار قرنی که خدارحمتش کند، تصمیم گرفت که پادگان سنتدج را محافظت کند و اجازه ندهد که بیشتر مانه مثل مهاباد بدست دشمن سقوط نماید، لذا عده‌ای از پاسداران و سربازان را از کرمانشاه با هلیکوپتر بداخل پادگان سنتدج گسیل داشت و آنها مدت ۱۱ روز زیر آتش مهاجمین مقاومت کردند و پادگان را از سقوط حتمی نجات دادند.»^(۱)

حوادث سال ۱۳۵۸:

حوادث فروردین ۱۳۵۸:

- در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۱۳ اسماعیل قادری متولد ۱۳۲۶ نیروی مردمی از اهل تسنن در سه راهی محمدیار بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۲۱ احمد مام سلیم متولد ۱۳۳۶، نیروی مردمی، به اتفاق یک خبرنگار در سه راهی محمدیار به شهادت رسیدند و تعدادی از مقامات نظامی از جمله سرلشگر ظهیرنژاد مجروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۲۵ ضد انقلاب در شهرستان نقده متینگ نظامی برگزار کردند.

جنگ خونین نقده در سال ۱۳۵۸:

- در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۳۱ روز جمعه ضد انقلاب در شهرستان نقده اقدام به تظاهرات گسترده مسلحانه نمود که منجر به جنگ خونین شهرستان نقده گردید. این جنگ چهار روز به طول انجامید.

شهید دکتر مصطفی چمران جنگ خونین نقده را چنین بیان می‌دارد:

«احزاب چپ در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۳۱ (روز جمعه) نیروهای مسلح خود را به نقده میبرد، شهری که از بیست هزار نفر جمعیت آن تقریباً ۱۵ هزار نفر ترک زباند و معلوم است که از قدیم بین گُرد و ترک حساسیت وجود دارد. در وسط این شهر ترک نشین،

بیست هزار نفر گُرد از نقاط مختلف جمع شده و دست بتظاهرات میزند که ده هزار نفر آنها مسلح بودند. چه کسی میتواند چنین عملی را توجیه کند؟ راستی چه دلیلی داشت که احزاب چپ در نقده ترک زبان، زور و بازو نشان دهند و همه قدرت نظامی خود را در آنجا تجهیز کنند؟

جواب برای ما روشن است، و آن اینکه میخواستند مسلحانه بر نقده نیز مسلط شوند، زیرا «نقده دروازه آذربایجان» است.

و برای نفوذ با آذربایجان سیطره بر نقده ضروری بود. لذا مسلحانه وارد نقده شدند و قدرت نمائی کردند، میخواستند هر نفس کشی را خفه کنند، و خلاصه نقده را مثل شهرهای دیگر زیر سلطه خود در آورند. ولی حساسیت موجود در نقده با فجارت بدل شد، زد و خورد در گرفت، خونها ریخته شد، جنایتها صورت گرفت، خانه‌ها بغارت رفت و یا بسوخت، بعصمت دختران و زنان تجاوز گردید و روسوها را زیادی در اطراف نقده مورد هجوم و کشتار قرار گرفت، تا پس از چهار روز خون‌ریزی دولت فرمان داد که ارتش از ارومیه بحرکت در آید و بسوی نقده برود و محاصره کنندگان گُرد را متفرق نماید. ارتش نیز تا مثلث نقده پیش رفت و محاصره کنندگان عقب نشستند. آنگاه سپاه پاسداران به تقاضای خود مردم وارد نقده شد و آرامش را برقرار کرد.^(۱)

آنچه بطور مختصر گذشت دیدگاه شهید چمران بود از جنگ نقده و اما نگارنده نیز بعد از گذشت بیش از ربع قرن حوادث آن زمان را چنین تبیین می‌نماید هر چند هیچ قلمی را باری توصیف آن زمان را ندارد:

«دقیقاً روز جمعه ۱۳۵۸/۱/۳۱ ساعت ۱۰ صبح بود که ضد انقلاب همه توان و نیروهای نظامی خود را جمع کرده بود و تعداد بسیار زیادی را داخل شهر نقده آورده بود و تعدادی را نیز در بیرون از شهر در محور نقده - اشتوبه، نقده - پیرانشهر، نقده - مهاباد، در حال آماده باش نگهداشته بود. تمام نیروها مسلح بودند. از سنگین‌ترین سلاحها تا سبک‌ترین اسلحه‌ها. تمام سران احزاب مختلف در این جمع دیده می‌شد. از جمله دکتر قاسملو، شیخ عزالدین حسینی از رهبران ضد انقلاب و رهبران محلی از جمله شیخ ملا صالح و غیره....

۱- کردستان، پیشین، صص ۳۹-۳۸

شهرستان نقده تنها یک ورزشگاه فوتبال داشت و آنهم در مرکز شهر و تنها یک خیابان مهم و اصلی دو میدان مهم (میدان ژاندارمری، میدان فرمانداری) که میتینگ ضد انقلاب بعد از راهپیمایی تجمع در ورزشگاه مذکور بود. و ادامه روند توطئه جنگ آنهم بصورت نهفته و شبانه.

در منطقه نقده دو بازار هفتگی وجود دارد و مردم محلی تمام محصولات خود را در این بازارها عرضه می‌کنند یکی در روز پنج شنبه در محمدیار که به بازار پنج شنبه مشهور است و دیگری جمعه بازار که در شهر نقده برگزار می‌گردد. جمعه بازار در ضلع شمالی شهر نقده و (البته الان این زمین خالی تبدیل به خانه‌های مسکونی شهر گردیده است) واقع شده بود.

مردم شهر طبق روال گذشته در بازار جمعه جمع شده بودند و غافل از توطئه دشمنان، ضد انقلاب نیز بصورت گروهها و دسته‌های مسلح مشغول تظاهرات از میدان ژاندارمری به سمت ورزشگاه، توصیف گروههای مسلح بدین روال بود. هر کدام از اسلحه‌ها با گروهان و دسته‌ای خاص در ابتدای رهبران احزاب، دکتر قاسملو، شیخ عزالدین حسینی و بقیه ملاکین و روسای ضد انقلاب... سپس دسته‌های مسلح مثلاً دسته آرپی چی، دسته تیربار، دسته بازوکا، دسته کلاشینکف، دسته ژسه، حتی دسته تک لو،... با قطارها و مهمات‌های رنگارنگ و ... مردان مسلح و زنان مسلح، جملگی وارد استادیو ورزشی شدند، بعد از تجمع به ناگاه یا بصورت عمدى گلوله‌ای از یک اسلحه شلیک می‌شود. با توجه به حساسیت موجود بین ترکها و کردها این تجمع به هم می‌ریزد و تصور جنگ بین ترک و گُرد می‌شود. در صورتیکه به صراحة نگارنده اعلام می‌دارد که ترکها در روز اول شروع کننده جنگ نشدند اثبات این ادعا بنا به شهادت بسیاری از مردمان حاضر اگر روال بر جنگ ترکها بود امکان نداشت احتمالنامی از ورزشگاه خلاصی یابد. چرا که ورزشگاه با دیوارهای بلند محصور و در راه ورودی که اداره برق بر آن خیابان مسلط بود. مسلسل ترکها مستقر بود و امکان نداشت کسی یارای فرار را داشته باشد. و یا در اطراف و اکناف ورزشگاه نیز با یک اسلحه ولو سبک می‌شد با بسیاری از نیروهای ضد انقلاب جنگید. بالاخره جنگ در گرفت و نیروهای مسلح در سطح شهر پراکنده شدند. جاده ارتباطی نقده به مهاباد، نقده به پیرانشهر، نقده به اشنویه بسته شد و کل شهر به محاصره ضد انقلاب در آمد.

بسیاری از مردم که در بازار بودند توسط محاصره کنندگان به گروگان گرفته شدند. بسیاری از کارگران، کشاورزان که صبح روز بهاری به محل کار و صحرارفته بودند توسط ضد انقلابیون مسلح بازداشت و به شهرهای اشتبیه، پیرانشهر و مهاباد منتقل شدند. با شروع تیراندازی تجمع کنندگان به سرعت از محل ورزشگاه خارج شدند و در حین فرار هر کسی را که می دیدند تیراندازی می کردند و بعضی به خانه هایی که اکثراً مسلح نبودند یورش برداشت و تمام اعضا خانواده را به شهادت رسانیدند از جمله این خانواده ها می توان به خاندان بدلی، آبیار، قاسمزاده و ... می توان اشاره کرد.

با شروع جنگ و محاصره شهرستان نقده ساکین شهر چاره ای جز دفاع از شهر و نوامیس خود نداشتند. شهر نقده دارای تپه ای استراتژیک در مرکز شهر دارد که فوق العاده مهم از نظر نظامی است. این تپه در دست ترکها بود و بتدریج هسته های اولیه مقاومت و جنگ در داخل شهر شروع شد.

در روز اول علاوه بر گروگانگیری و به شهادت رسانیدن تعدادی از خانواده های مردم نقده عمدت برداضد انقلاب بود. در اینجا ذکر این نکته را نیز ضروری می دانم که در تجمع فوق بیش از بیست هزار نیروی مسلح حضور داشتند و با توجه به تصمیم سران احزاب بنا بر این بود که این میتینگ تا بعد از ظهر به طول بکشد و در شب با نیت و توطئه میهمانی وارد خانه ها بشوند و تمام افراد را به قتل رسانیده و عملاً شهر نقده را متصرف کنند.

اما با سپری شدن روز اول در دو سه روز بعد عملی مردم شهر از خانه و کاشان خود مشغول دفاع شدند. در این میان باید اذعان کرد که در شهر اولاً ژاندارمری غارت شده بود، و شهریانی نیز وجود نداشت. ارتش نیز با تعداد اندکی فقط در پادگانها بودند. با بدین صورت تنها نیروهای مردمی بودند که باستی از دیار خویش دفاع می کردند. با ادامه محاصره و پیشروی دشمن بخصوص در بخش شمالی آن باعث شد که روستای کهل (الان تبدیل به شهر شده است) به تصرف دشمن در بیاید. و از اطراف و اکناف نیز هیچگونه مواد غذایی به شهر نمی توانست برسد. تنها جاده باقی مانده راه ارتباطی نقده به ارومیه بود که آنهم فقط در بخشی از روز قابل تردد بود.

در ادامه جنگ تعدادی از مردمان روستاهای اطراف از جمله حستلو و روستاهای دیگر تصمیم گرفتند جهت آوردن کمک به ارومیه عازم شوند، این کار صورت گرفت و

تعدادی از مردم این روستاها خود را به ارومیه رسانید و از حجه‌الاسلام و المسلمين حسنه و لشگر ۶۴ ارومیه تقاضای کمک کردند که این کمک‌ها بعد از گذشت چهار روز به شهر نقده رسید. و مردم شهر در طول این مدت توانستند سرخختانه از میهن خویش دفاع کنند. سرانجام با آمدن نیروهای کمکی محاصره شهر پایان یافت و ارتض و نیروهای مردمی دشمن را تا نزدیکی‌های اشنویه، پیرانشهر و مهاباد به عقب نشاندند ولی توطئه‌ها همچنان باقی ماند و در این شهرها به عنایتی نمودار گردید که در ادامه هر یک را توضیح می‌دهیم.

در این جنگ تعداد زیادی از نیروهای مردمی و نیروهای امدادی به شهادت رسیدند و ای کاش آمار کاملی از این مجموعه در دست بود که اشاره می‌گردید ولی نگارنده متأسفانه تنها به آمار شهدای شهرستان نقده دسترسی پیدا کردم که در ادامه ذکر می‌نمایم.

شهداي جنگ خونین نقده (۱۳۵۸/۲/۲ الى ۱۳۵۸/۱/۳۱)

- (۱) - شهید عباس آبیار، متولد ۱۳۰۴ نیروی مردمی
- (۲) - شهید عوض آبیار، متولد ۱۳۳۵ نیروی مردمی
- (۳) - شهید سیف‌الله آقازاده، متولد ۱۳۲۴ نیروی مردمی
- (۴) - شهید قبر ابراهیم اژدری، متولد ۱۳۲۸ نیروی مردمی
- (۵) - شهید سلطانعلی اکبری، متولد ۱۳۰۴ نیروی مردمی
- (۶) - شهید نجفقلی الماس‌زاده، متولد ۱۳۳۰ نیروی مردمی
- (۷) - شهید جعفر تقی‌زاده، متولد ۱۳۰۸ نیروی مردمی
- (۸) - شهید علی حسین‌زاده، متولد ۱۳۳۹ نیروی مردمی
- (۹) - شهید خیرالله حقوردی، متولد ۱۳۰۶ نیروی مردمی
- (۱۰) - شهید حبیب حقی، متولد ۱۲۹۲ نیروی مردمی
- (۱۱) - شهید اردشیر قاسم‌زاده متولد ۱۳۳۷ نیروی مردمی
- (۱۲) - شهید جمشید قاسم‌زاده، متولد ۱۳۲۸ نیروی مردمی
- (۱۳) - شهید لطفعلی محمدزاده، متولد ۱۲۷۳ نیروی مردمی
- (۱۴) - شهید رمضان نصیری، متولد ۱۳۱۸ نیروی مردمی
- (۱۵) - شهید نورعلی هادی، متولد ۱۳۰۵ نیروی مردمی

- شهید حاج آقا خالقی بفراجرد، متولد ۱۳۳۲ درجه دار
 - شهید سلیمان اشرفی فرد، متولد ۱۳۱۰ نیروی مردمی
 - شهید قوچعلی اطلسی، متولد ۱۳۰۵ نیروی مردمی
 - شهید عزیز بدلوی، متولد ۱۳۴۰ نیروی مردمی
 - شهید طران قاسمزاده، متولد؟ نیروی مردمی
 - شهید میرزا علی بدلوی، متولد ۱۳۱۴ نیروی مردمی
 - شهید عبدالله پاشاپور، متولد ۱۳۲۴ نیروی مردمی
 - شهید خلیل پورایرانی، متولد ۱۳۴۲ نیروی مردمی
 - شهید علی پیشیار، متولد ۱۳۰۰ جوانمرد
 - شهید محمد جعفری، متولد ۱۳۰۶ نیروی مردمی
 - شهید ایوب رستمی، متولد ۱۳۳۲ نیروی مردمی
 - شهید مصطفی صادقیار، متولد ۱۳۲۷ نیروی مردمی
 - شهید قربانعلی عبدالی، متولد ۱۲۷۰ نیروی مردمی
 - شهید یوسف فیضی پور، متولد ۱۳۱۸ نیروی مردمی
 - شهید رحمت‌الله قاسمزاده، متولد ۱۳۳۴ نیروی مردمی
 - شهید محسن قاسمزاده، متولد ۱۲۹۲ نیروی مردمی
 - شهید ولی‌الله مختارپور، متولد ۱۳۲۷ نیروی مردمی
 - شهید نادعلی مسافری، متولد ۱۳۱۸ نیروی مردمی
 - شهید علی مهرفر، متولد ۱۳۲۳ نیروی مردمی
 - شهید نعمت عباس جوان، متولد ۱۳۰۷ نیروی مردمی
 - شهید قربان ولیزاده، متولد ۱۳۲۶ نیروی مردمی
 - شهید حسینعلی هاشم‌پور، متولد ۱۳۱۷ نیروی مردمی
- بدین ترتیب از مجموع شهدای جنگ خونین نقده ملاحظه می‌شود که تنها یک نفر درجه دار و یک نفر جوانمرد بوده و بقیه تماماً مردمی است که توسط ضد انقلابیون به شهادت رسیدند.

بعد از شکست سنگین ضد انقلاب در شهرستان نقده کیهه‌ها از این خطه بیشتر شد و همواره در حوادث روزها و سالهای بعد نیروهای این خطه تاوان مقاومت را با بهای

بسیار گزارفی پرداخت کردند.

حوادث پادگان جلدیان:

همانطور که شهید چمران، نقده را دروازه آذربایجان می‌دانست، نگارنده نیز پادگان جلدیان را کلید این دروازه می‌دانم. مطمئناً اگر این پادگان بوسیله ضد انقلاب مثل پادگان مهاباد تصرف می‌شد اولاً پادگانهای پیرانشهر و پسوه نیز مورد تسخیر قرار می‌گرفت ثانیاً سلاح و مهمات موجود در این پادگانها نیز بدست سورشیان می‌افتاد مطمئناً موازن‌ه قدرت به نفع ضد انقلاب رقم می‌خورد و آن زمان بود که نگهداری این بخش از ایران اسلامی با مکافات بسیاری مواجه می‌شد.

برای رسیدن به پادگان جلدیان باید راه پیرانشهر را که در واقع از جنوب غربی شهرستان نقده می‌گذرد، طی طریق کرد. ابتدا از روستای قارنا گذشته و سپس به یک گردنه بلندی که دوآب نام دارد می‌رسیم. بعد از عبور از منطقه فوق پادگان جلدیان قرار دارد. این پادگان در دوران قبل از انقلاب یک پادگان آموزشی بود که با شروع انقلاب و جنگ، این پادگان به عملیاتی تبدیل شد.

و اما حوادث این پادگان:

با پیروزی انقلاب اسلامی اکثر سربازان و نیروهای ارتشی از پادگانها فرار کردند و تنها تعدادی از نیروها در مراکز فوق باقی مانده بودند. در شهرستان نقده نیز با پیروزی انقلاب شهید سید جعفر ظاهری با همکاری تعدادی از روحانیان محلی بنیان‌کمیته امام (رض) را بصورت مخفی بنیان‌گذاری کردند. کار این نیروها که در واقع از نیروهای مردمی تشکیل شده بود حفظ و حراست از شهر و محله‌های مختلف بود شهید علمی نیز در این برده تشکیل نیروی سپاه را در شهرستان بنیان‌گذاری کردند و کربلا عظیم معبودی نیز نیروهای مجاهد (جوانمردان) را.

منطقه آبستن عظیمی بود. با توجه به شناخت و تحرکات عدیده دشمنان همواره انتظار روزهای پر تنش و سختی را در مجموع احساس می‌شد. پایگاه مسجد امام حسین شهرستان نقده در واقع مسئول هماهنگی نیروهای مردمی جهت حفاظت شهر و اعزام نیرو به پادگان جلدیان را بر عهده داشت با توجه به حساسیت منطقه از بین افراد ابتداء

نفر انتخاب و جهت ماموریت سه ماهه به پادگان جلدیان اعزام نمود. این افراد عبارت بودند از:

۱- بهزاد میرزا خانی، ۲- عرب مختاری، ۳- محمد علی قربانی، ۴- حسین گُرد نقده، ۵- مختاری؟، ۶- عوض قربانی، ۷- علی محمد نژاد، ۸- قربانی؟، ۹- سید جعفر طاهری، ۱۰- ارشد؟

این ماموریت درست بعد از حدود بیست روز پس از پیروزی و قبل از تحویل سال جدید آغاز شد. در آن زمان فرمانده پادگان جلدیان سرهنگ پورشهاب بود که حدود ۲۵ یا ۲۶ نیرو در پادگان باقی مانده بودند از جمله این افراد سروان قلیچ خانی بودند.

یک ماه از سال جدید گذشته بود که جنگ خونین نقده در تاریخ ۱۳۵۸/۱/۳۱ صورت گرفت. ماموریت نیروهای پادگان جلدیان حرastت از جاده در شبها بود که نگذارند ضد انقلاب به سمت نقده حرکت نمایند. بالاخره در جنگ نقده ضد انقلاب شکست خورد و به سمت اشتویه - پیرانشهر، مهاباد و سردشت و بوکان و غیره عقب نشست ولی توطئه ها و آزار و اذیت نیروهای مردمی به عناوین مختلفی در راهها و جاده ها ادامه پیدا کرد.

- در تاریخ ۱۳۵۸/۲/۷ میر محمد امجدی متولد ۱۳۳۱ از نیروهای مردمی در محور بوکان توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۵۸/۳/۷ بیرام محمدوش وکیل کندي متولد ۱۳۳۴ در منطقه جلدیان بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

کینه و نفرت از نیروهای جوانمرد تنها نبود بلکه آزار و اذیت نیروهای مردمی و در کلیات ترکها در مناطق مختلف جنوب استان صورت می گرفت.

- در تاریخ ۱۳۵۸/۳/۲۱ ایوب خداوندی متولد ۱۳۲۷، نیروی مردمی، در جاده نقده، پیرانشهر در حوالی روستای قارنا به شهادت رسید که جسد شهید بعد از یک ماه پیدا شد. نامبرده مشغول مسافر کشی بود.

- در تاریخ ۱۳۵۸/۶/۳ شهریار ملک کندي متولد ۱۳۳۷ در منطقه سردشت به شهادت رسید که شهید عضو نیروهای جهادگر بود که جهت خدمت رسانی به منطقه سردشت اعزام شده بود.

حادثه دواب: (۱۳۵۸/۶/۱۱):

وقتی از سمت پادگان جلدیان به طرف نقده در حرکت باشیم اولین سربالایی که نسبتاً با ارتفاع هم هست منطقه دواب است. یک منطقه استراتژیک نظامی است. در تاریخ ۱۳۵۸/۶/۱۱ حدود ۱۸ نفر از نیروهای مجاهدین (جوانمردان، سربازان) و ارتشی‌ها ساعت ۸ صبح با یک گاز ارتشی جهت مرخصی و ماموریت عازم شهرستان نقده و ارومیه می‌شوند در بلندی دواب حزب کمین می‌کنند و ماشین فوق را به رگبار می‌بندند. با شروع درگیری و شنیدن صدای گلوه‌ها در پادگان احساس درگیری در منطقه می‌شود که نیروهای موجود در پادگان جلدیان به سمت دواب حرکت می‌کنند که در آن زمان فرمانده پادگان سرهنگ پورشهاب و فرمانده مجاهدان (جوانمردان) بهزاد میرزا خانی و فرمانده عملیات محمد علی قربانی بود.

با آغاز درگیری این نیروها پیاده به سمت دواب حرکت می‌کنند و در راه متوجه می‌شوند که گاز ارتشی در آتش می‌سوزد و با درگیری نیروهای پادگان با ضد انقلاب در اطراف دواب ضد انقلاب به روستای دواب پنهان می‌شوند. از مجموع ۱۸ نفر سرنشین ماشین یک نفر زخمی می‌شوند و در زیر جنازه‌ها باقی می‌مانند و یک نفر نیز فرار می‌کنند. با شهید شدن سرنشینان بدن آنان قطعه قطعه می‌شود و جنازه‌ها در سر راه گذاشته می‌شود. تمام اسلحه‌ها و مهمات آنان برداشته و ماشین نیز به آتش کشیده می‌شود. با رسیدن نیروهای کمکی درگیری از سر گرفته می‌شود و حزب منحله به روستای دواب پناهنده می‌شود.

بالاخره بعد از ساعتی خبر شهید شدن این عده در شهر نقده پیچیده می‌شود اوضاع به شدت متension می‌گردد. خبر حادثه اینچنین پخش می‌شود "که نه تنها نیروها را به شهادت رسانیدند بلکه جنازه‌ها را نیز مثله و قصد آتش کشیدن آنان داشتند" که این خبر در تهیج مردم نقش اساسی را ایفا می‌کند. در این حین نیروهای پادگان مشغول انتقال شهدا و مجروین به نقده می‌شوند. همانطوریکه قید شد ۱۸ نفر از نیروهای پادگان جلدیان در ماشین فوق بودند که به کمین ضد انقلاب افتادند که از این مجموع یک نفر فرار و یک نفر مجروح شد و بقیه به شهادت رسید که ۸ نفر از نیروهای شهرستان نقده که مجاهدین (جوانمردان) این شهر بودند.

شهداي دواب شهرستان نقهه (۱۳۵۸/۶/۱۱)

- (۱) - شهيد سيد جعفر طاهرى، متولد ۱۳۱۹، جوانمرد
- (۲) - شهيد نوروز بابازاده، متولد ۱۳۳۵، جوانمرد
- (۳) - شهيد على ييگ محمدی، متولد ۱۳۱۹، جوانمرد
- (۴) - شهيد بهمن حيدرپور، متولد ۱۳۱۵، جوانمرد
- (۵) - شهيد عوض عباسی نظام آباد، متولد ۱۳۲۸، جوانمرد
- (۶) - شهيد على عبداللهى، متولد ۱۳۳۴، جوانمرد
- (۷) - شهيد موسى عصمت زاده، متولد ۱۳۲۹، جوانمرد
- (۸) - شهيد على محمد على تزاد، متولد ۱۳۳۸، جوانمرد

- در اين حادثه علاوه بر اينکه تير خلاص زده بودند شهدا را نيز مثله کرده بودند. با رسيدن نيروهای كمكى پادگان و عقبنشيني ضد انقلابيون به سمت روستاي دواب پيكر شهدا به شهرستان نقهه منتقل گردید و نيروهای كمكى به پادگان برگشتند و در همان روز در دواب پاسگاه برقرار شد. در بالاي جاده کوه بلندی نيز وجود دارد که به منطقه رادار مشهور است و دكلي های بزرگی بر روی کوه برقرار است از اين تاريخ در آنجا نيز پايگاهی ايجاد گردید.

- نيروهای كمكى به پادگان برگشتند و از آن تاريخ در جلوی پادگان پست بازرسی ايجاد شد و در صورت درگير شدن دواب فورا جاده جلدیان بسته می شد و هيچ کس حق تردد را پيدا نمی کرد و همچنان پادگان بعنوان نيروى كمكى به دواب اعزام ميشد.

- با رسيدن خبر شهادت نيروها جو نقهه ملتهب گردید عدهای از بستگان و مردم محل خودجوش آماده حرکت و انتقال شهدا به شهرستان می شوند که در ادامه حادثه قارنا پيش می آيد. و جريان امر از اين قرار است که اين روستا از مدتھا پيش تبديل به پايگاه دشمن شده بود و هر از چندگاهی خبرهای ناگواری از منطقه مذکور شئينde می شد. جاده در اين محدوده بسيار نامن بود. و همواره تدارکات بسياري از حملات از جمله حمله به منطقه دواب و از اين روستا صورت گرفته بود. با عازم شدن نيروهای مردمی به منطقه دواب جنگ در قارنا صورت می گيرد که حادثه اين جنگ را شهيد چمران چنین قيد می کند:
حادثه قارنا:

«قارنا دھى است کوچك بين نقهه و جلدیان، روستائى گُردنشين که حزب دمکرات و يا

احزاب چپ در آن قدرت داشتند و نقده شهری است ترکنشین. در جلدیان و اشنویه و پیرانشهر پادگانها و پاسگاههای ارتش و ژاندارمری وجود دارد. و عده‌ای از جوانمردان ترک و ژاندارمها و ارتشیها برای رفتن بر سر کار خود باید از راه نقده به جلدیان عبور کنند، و در این راه از روستای قارنا باید گذر نمایند. اما در مدت شش ماه عوامل مزدور همیشه و همیشه در اطراف قارنا کمین کرده‌اند رهگذران را میگرفتند میکشند و غارت می‌کردند و سر می‌بریدند. حتی کار بجایی رسیده بود هنگامیکه کسی میخواست از نقده به جلدیان برود مجبور بود که در پناه یک تانک در جلو و یک تانک در عقب حرکت کند تا در اطراف قارنا مورد کمین قرار نگیرد. بمدت شش ماه این حمله‌ها و هجومها در اطراف قارنا علیه ترکها و سربازان و ژاندارمها در خط نقده به جلدیان صورت میگیرد. آخر بار هنگامیکه هیجده نفر از ترکهای نقده از جلدیان بر میگشتند و به مرخصی میرفتند، در نزدیکیهای قارنا بر آنها کمین می‌شود و هر هیجده نفر را میکشند. آنها را میکشند و سر آنها را می‌برند و بدنشان را قطعه قطعه میکنند در وسط جاده میاندازند. فقط یکی از آنها جان سالم بدر می‌برد و خود راه به نقده میرساند و از جنایتی که گذشته است مردم را آگاه میکند زن و بچه کوچک و بزرگ از شهر نقده بطرف قتلگاه سرازیر می‌شوند هنگامیکه برادران و شوهران و بستگان خود را قطعه قطعه می‌بینند تحریک میشوند، شیون و داد و فریاد بلند می‌شود. این داغدیدگان ترک عده‌ای به نقده میروند و عده‌ای به جلدیان و پیرانشهر، و اقوام خود را خبر می‌کنند که چنین جنایتی در گرفته است. اطرافیان و کسان این کشته شدگان بیگناه جمع می‌شوند و به قارنا حمله میکنند و سی و سه نفر را در قارنا میکشند و بدین ترتیب انتقام میگیرند.^(۱)

- علاوه بر کمین در جاده‌ها، آزار و اذیت مردم و شهید کردن نیروهای نظامی ضد انقلاب شروع کرد به مین‌گذاری در جاده‌ها. حمله به روستاهای اطراف نقده گلوله باران شهر و ترور نیروهای مختلف و هزاران توطنه دیگر. که از جمله این موارد به شهادت رسیدن شهید فیضعلی نقی پور حاجی فیروزی متولد ۱۳۱۳ می‌توان اشاره کرد که در گلوله باران شهر نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۲۵/۷/۱۳۵۸ سروان قلیچ خانی از پادگان جلدیان عازم پادگان پیرانشهر بود

که در کارخانه قند پیرانشهر (نژدیکی پادگان پیرانشهر). بوسیله حزب دمکرات دستگیر می‌شود. از آنجا که در اوایل انقلاب ارتشی‌ها از زدن درجه خودداری می‌کردند. نیروهای ضد انقلاب تصور می‌کنند که ایشان مجاهد (جوانمرد) است. لذا ایشان را پس از دستگیری به پیرانشهر برده و و پس از ۴۸ ساعت به زندان دولوتو انتقال می‌دهند. زندان دولوتو در بین راه پیرانشهر به سرداشت - نژدیک امیرآباد و بطرف مرز و در عمق جنگلهای آلواتان قرار داشت در زندان مورد شکنجه و آزار و اذیت قرار می‌گیرد. بعد از دستگیری همواره اطلاعات نظامی پادگان جلدیان را از ایشان در خواست می‌کنند که چقدر نیرو در این پادگان وجود دارد و...

پس از سه روز از دستگیری سروان قلیچ خانی به پادگان جلدیان حمله شدیدی شروع شد. از ساعت ۱۱ شب تا ۵ صبح پادگان زیر خمپاره‌ها و سلاح سبک و سنگین قرار می‌گیرد. ولی پادگان سقوط نمی‌کند. در زندان دولوتو اعلام می‌شود که پادگان جلدیان سقوط کرد و بدین طریق می‌خواستند زندانیان را مورد آزار و اذیت بیشتر قرار دهند و بعضاً بتوانند اطلاعات نظامی منطقه را بدست بیاورند که در نهایت موفق نمی‌شوند. سروان قلیچ خانی بعد از ۴۵ روز خود را با پای برخene به پادگان معزفی کرد. شرح حال زندان دولوتو و رفتار و شکنجه‌های انجام شده را سروان قلیچ خانی اینگونه توصیف کرد.

«اولاً سعی کنید به هیچ وجه دستگیر نشوید اگر شدید خودتان را بکشید زیرا چنان کاری با شما می‌کنند که روزی هزار بار آرزوی مرگ می‌کنند».

- در خصوص خودش نیز عنوان کرد که در روزهای اول تصور می‌کردنند که من مجاهد (جوانمرد) هستم و آنقدر آزار و اذیت و شکنجه‌ام کردنند که هزار بار آرزوی مرگ را کردم. ولی بعد از چند روز یک سرهنگ ارتشی که در زندان دولوتو جز ضد انقلاب بود مرا شناخت و از آن تاریخ با من کمی بهتر رفتار می‌کردند.

بعد از آن روز نیروی کمکی از طرف حججه‌الاسلام و المسلمين حاج آقا حسنی به تعداد ۲۰۰ نفر به پادگان جلدیان فرستاده شدند و با توجه به حوادث سالهای ۵۹ و جنایات مجاهدین (منافقین) در کشور نام مجاهدین شهرستان نقده و نیروهای مردمی به جوانمردان تبدیل شد. و از طرفی تجاوز نیروهای بعضی عراق نیز به کشور ایران اسلامی آغاز گردید و از سوی بسیج همگانی جهت پاکسازی مناطق و در دستور کار نیروهای

کشوری قرار گرفت.

بدین ترتیب در منطقه جلدیان نیروهای ارتش و جوانمردان مستقر و به حراست از این بخش از کیان اسلامی مشغول گشتند در شهر نقده نیز در سال ۵۸ همانطوریکه ذکر شد نیروهای سپاه با فرماندهی شهید علمی بنیان‌گذاری شد و نیروهای مردمی دیگری نیز به فرماندهی آقای معبدی مشغول انجام وظیفه بودند، و بعدها هسته مرکزی بسیج مستضعفین در شهرستان نقده نیز ریخته شد.

حوادث سال ۱۳۵۹:

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱/۲۰ عبدالرحمان قادری در منطقه سیدکان توسط عناصر مزدوران بعثتی در مرز ایران و عراق مورد اصابت تیر قرار گرفت و به شهادت رسید.
- با توجه به پاکسازی محورهای نقده به اشنویه، نقده به پیرانشهر، نقده به مهاباد، در راههای ارتباطی در اکثر جاده‌ها شروع به دایر نمودن پایگاهها و پاسگاههای مختلف کردند. در تمام ورودی‌های شهرها پست‌های بازرسی و گشت ایجاد شد. و در مسیر راههای فوق نیز پایگاههای متعددی بر روی هر بلندی و هر تپه ایجاد گردید که مسئولیت آنها حراست از راهها و مسافرین و رفت و آمدتها بود. بر سر هر پیچی در جاده‌ها نیروهای امنیتی قرار گرفتند و در هر پایگاهی تعدادی نیرو مستقر شدند. و با این حال بمب‌گذاری، مین‌گذاری ترور - حمله جنگ و گریز در اکثر روزها مشاهده می‌شد.
- حوادث سال ۱۳۵۹ نیز غالباً با جنگ آغاز شد. در تاریخ ۱۳۳۴ به شهادت رسید که نامبرده جزو انقلاب به پایگاه بچنلو علی محمدیان گل متولد در حمله ضد انقلاب به نیروهای جوانمرد بود.
- در تاریخ ۱۳۳۵/۲/۲۵ غلامعلی سلیمان‌پور متولد سال ۱۳۳۵ در حمله ضد انقلاب به پایگاه دوا آب به شهادت رسید، نامبرده جزو نیروهای جوانمرد بود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۴ در حمله نیروهای ضد انقلاب با خمپاره به بخش محمدیار مصطفی محمدی به شهادت رسید که نامبرده عضو نیروی سپاه و متولد ۱۳۲۶ بود.
- در سال ۱۳۵۹ حوزه وظایفی سپاه نقده گسترش پیدا کرد و نیروهایی از این سپاه به

مناطق مختلفی اعزام شدند که از جمله این مناطق می‌توان به شهرستان ارومیه اشاره کرد.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۵ عرب فرشید متولد ۱۳۴۰، عضو نیروی سپاه پاسداران شهرستان نقده در نبرد با ضد انقلاب در منطقه راژان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۳/۱۵ در منطقه گله زرد پیرانشهر خالد بیژه متولد ۱۳۵۵، جزو نیروهای مردمی شهرستان نقده بدست ضد انقلاب به شهادت رسید عمدۀ اتهامات این نیروها طرفداری از جمهوری اسلامی ایران بود.
- در اواخر خرداد ماه ۱۳۵۹ به نیروهای سپاه و ارتش ارومیه و نقدۀ دستور پاکسازی شهر اشنویه صادر شد. نیروهای جوانمرد منطقه جلدیان، سپاه پاسداران نقده و ارومیه ارتش لشگر ۶۴ ارومیه جملگی به محور نقده - اشنویه، ارومیه - اشنویه حرکت کردند و تا نزدیکی اشنویه پیش رفتند. در این برهه خدمات و اقدامات حضرت حجۀ‌الاسلام حسنی، سردار شهید صیاد شیرازی، فرمانده لشگر ارومیه تیمسار زکیانی، سردار شهید علمی، سردار شهید باکری و بسیاری از نیروهای منطقه باید ذکر کرد.

شهادت فرمانده سپاه نقدۀ شهید علمی و یارانش:

- در خرداد ماه ۱۳۵۹ سرهنگ پورشهاب به سمت دیگری در ارتش منصوب شد و بدنبال آن دستور داد تا جوانمردان پادگان جلدیان را به ارتش تحويل وجهت پاکسازی به اشنویه عازم شوند. از طرفی فرمانده سپاه نقده نیز با نیروهای خود به طرف اشنویه حرکت کردند و تا نزدیک اشنویه پاکسازی کردند. از طرفی نیروهای ارومیه نیز پاکسازی دره قاسملو را آغاز کردند این دره که بعداً بدلیل شهادت بسیاری از نیروها به دره شهدا مشهور گشت.
- در عصر روز ۱۳۵۹/۴/۴ فرمانده سپاه شهرستان نقدۀ شهید علمی به اتفاق یاران با واپیش زمانی که از نقده به سمت اشنویه در حرکت بود خودروی آنان بوسیله یک مین ضد تانک منفجر و جملگی به شهادت رسیدند. تمامی یاران شهید دانش آموزان ایشان در مدرسه بودند که فارغ‌التحصیل شده بودند. در رابطه با سجای هر کدام از اینان هر چقدر گفته شود کم است. این انفجار در روستای نلیوان انجام گرفت.

اسامی این شهیدان به قرار زیر بود:

- ۱) - شهید علی علمی، متولد ۱۳۲۵ دارای مدرک لیسانس از دانشگاه تهران و تحصیلات حوزه علمیه قم بنیان‌گذار اکثر نهادهای انقلابی در شهرستان دارای سابقه مبارزات قبل از انقلاب، روشن‌بین و بسیار متواضع، آخرین سمت فرمانده سپاه شهرستان نقده.
- ۲) - شهید بخشعلی رجبی، متولد ۱۳۳۸، دارای مدرک دیپلم، عضو سپاه.
- ۳) - شهید اکبر صابری متولد ۱۳۳۹، دارای مدرک دیپلم، عضو سپاه.
- ۴) - شهید شعبان مسافری، متولد ۱۳۳۷، دارای مدرک دیپلم، عضو سپاه.
- ۵) - شهید امیر علی مرحومی، متولد ۱۳۳۸، دارای مدرک دیپلم، عضو سپاه.
با شهادت این عزیزان برگ آغشته گلگونی بر دفتر زرین خطه سلدوز اضافه گشت.
- با انفجار مین در نلیوان و شهادت فرمانده سپاه نقده حلقه محاصره جنگ و درگیری در اطراف شهر اشنویه که در آن زمان یکی از مراکز استراتژیک ضد انقلاب بود ادامه پیدا کرد. ولی شهر هنوز تسخیر و پاکسازی نشده بود. از طرف دیگر بخشی از نیروهای جوانمرد شهرستان نقده به شهرستان ارومیه اعزام شدند و بخشی به منطقه قطور خوی که در آن مناطق نیز جنگ و درگیری ادامه داشت. همانطوریکه قبل ذکر شد شهید عرب فرشید در منطقه رازان ارومیه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۷/۴/۱۳۵۹ هاشم رحیمیان متولد ۱۳۴۰ طلبه در قریه بند ارومیه بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱/۵/۱۳۵۹ عجفر بالائی متولد ۱۳۴۰ در منطقه قطور خوی به شهادت رسیدند که ایشان نیز جز نیروهای جوانمرد شهرستان نقده بودند.
- در مرداد ماه ۱۳۵۹ درگیری و جنگ در منطقه اشنویه و نقده با شدت تمام ادامه داشت.
- در تاریخ ۱۱/۵/۱۳۵۹ دولت اطمینان متولد ۱۳۳۹ از جوانمردان شهرستان نقده در اشنویه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۵/۵/۱۳۵۹ علی داداشیان متولد ۱۳۱۶ از نیروهای جوانمرد در اشنویه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۵/۵/۱۳۵۹ شهید حاتم دولتخواه متولد ۱۳۳۲ جزو نیروهای مردمی نقده به

شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۸/۵/۵۹ بابا علی قوی پیشه متولد ۱۳۳۷ جزو نیروهای جوانمرد در شهرستان نقده به خیل شهدا پیوست.
 - در شهریور سال ۵۹ علاوه بر جنگ و درگیری‌های مختلف انفجار مین در راههای اطراف شهرستان نقده نیز ادامه پیدا کرد.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۶/۱ شهید یدالله عبادی متولد ۱۳۱۷، از نیروهای جوانمرد، در درگیری شهر اشنویه مجروح و بدست ضد انقلاب می‌افتد. ایشان را ضد انقلاب با تن مجروح پشت تراکتور تا نالوس روی زمین می‌کشند تا شهید می‌شود.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۶/۶ شهید عزیر اسکندری متولد سال ۱۳۱۸ جزو نیروهای مردمی در شهرستان نقده به شهادت رسید.
 - در تاریخ ۵۹/۶/۶ بر اثر انفجار مین در جاده خلیفان - نقده محروم صمدزاده از اهالی روستای خلیفان به شهادت برسد.
 - در تاریخ ۵۹/۶/۱۳ در ادامه درگیری در اشنویه شهید حسن یوسفی بیگم قلعه متولد سال ۱۳۰۰ به خیل شهدا پیوندد. شهید یوسفی جز نیروهای جوانمرد نقده بود.
 - هنگامیکه منطقه‌ای پاکسازی می‌شد در مسیر راه پایگاه‌هایی ایجاد می‌شد که از جمله این پایگاهها می‌توان به تپه پیرناصر اشاره کرد که در بین راه نقده و اشنویه ایجاد شد. این پایگاهها اکثرا در شب با دشمنان درگیری می‌شدنند و گاهی بر اثر نفوذ دشمن سقوط نیز می‌کردنند و افراد آن اسیر دشمن می‌شدنند. و یا نیروهایی که بصورت تنهایی عازم شهر و یا مرخصی می‌رفتند در مسیر اسیر و یا شهید می‌شدنند و به زندانهای مرزی منتقل می‌شدنند از جمله این نیروها می‌توان به مفقود اکبر بزرگ متولد ۱۳۴۰ اشاره کرد که در تاریخ ۵۹/۶/۱۶ در تپه پیرناصر مفقود گردید نامبرده جزو نیروهای کمیته انقلاب اسلامی بود.
- علاوه بر حوادث یاد شده در شهریور ماه باز درگیری و جنگ در شهر اشنویه ادامه داشت. در تاریخ ۱۶/۶/۵۹ نبی قاسمی متولد ۱۳۳۹ عضو نیروی جوانمرد، ولی حسن نژاد متولد ۱۳۱۰ عضو نیروی کمیته امداد که جهت خدمت‌رسانی به شهر فوق عازم شده بود و محمد حسن محمدی متولد ۱۳۴۰ عضو نیروهای جوانمرد به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۲۲/۶/۵۹ قربانعلی اسماعیلی متولد ۱۳۳۰ عضو جوانمردان و سلیمان دلیری علی ملک متولد ۱۳۱۳ با عضویت جوانمرد و محروم حسین فام متولد ۱۳۳۴ با عضویت جوانمرد در شهر اشنویه شهید شدند.
- در تاریخ ۲۳/۶/۵۹ در شهر نقده حکمعلی سعیدی چیانه جزو نیروهای مردمی شهید شد. نامبرده متولد ۱۳۰۲ بود.
- با شروع جنگ تحملی عراق علیه ایران در تاریخ ۳۱/۶/۱۳۵۹ تحرکات دشمن در مرازهای اشنویه، پیرانشهر و سرداشت بیشتر مشاهده شد. اگر چه ضد انقلاب ارتباط تنگاتنگی با رژیم بعث داشتند و اکثر تجهیزات و تدارکات از طریق کردستان عراق در اختیار این گروهک‌ها قرار می‌گرفت. با این وصف دشمن بعضی در برخی از مناطق شروع به پیشروی نمود از جمله در منطقه لولان، تمرچین، حاج عمران، آلواتان دوپازار سرداشت و بسیاری از مناطق دیگر. با این پیشروی تقریباً شهر پیرانشهر و پادگانهای پیرانشهر و جلدیان در تیر مستقیم دشمن قرار می‌گرفت.

حوادث مهرماه ۱۳۵۹

- در تاریخ ۴/۷/۱۳۵۹ بر اثر انفجار مین در جاده بیگم قلعه - نقده شهید صادق مزین متولد ۱۳۲۷ به شهادت رسید. نامبرده جزو نیروهای مردمی بود.
- در تاریخ ۹/۷/۱۳۵۹ علی نوری در جاده مهاباد - نقده اسیر می‌گردد و متاسفانه از تاریخ یاد شده هیچگونه نشانی از ایشان در اختیار نیست. مفقودالاثر علی نوری متولد ۱۳۲۷ و سرباز وظیفه بودند.

بعد از اتمام جنگ و پاکسازی نسبی اشنویه ارتتش و بسیج و سپاه روانه مناطق جنوبی و جنوبی غربی شهرستان نقده یعنی محور مهاباد - و محور پیرانشهر گردیدند.

- در محور پیرانشهر بسیج تا نزدیکی پیرانشهر پاکسازی کرد و تعداد بیشماری پایگاه ایجاد گردید. و در محور نقده - مهاباد و همچنین جنوب شهرستان نقده و محمدیار پاکسازی روستاهای کردنشین در دستور کار بسیج و ارتتش قرار گرفت. که حوادث هر کدام بصورت جداگانه نگاشته می‌شود.

- از حوادث مهرماه ۵۹ ابتدا از سقوط پایگاه کلنچ محور نقده - پیرانشهر ذکر می‌کنیم. بعد از پادگان جلدیان به طرف پیرانشهر یک ارتفاع در جاده است که به کلنچ مشهور

است در بالای این بلندی پایگاه بسیج مستقر شد. این رسته کوهها به ارتفاعات خالدار مشهور است. شب ۱۵/۷/۱۳۵۹ ضد انقلاب به این پایگاه حمله می‌کند و بالاخره بعد از چند ساعت درگیری سرانجام پایگاه سقوط می‌کند و تعداد ۹ نفر از بسیجی‌ها شهید و تعدادی مفقود و تعدادی نیز فرار می‌کنند و چادر نیروها و تدارکات پایگاه به آتش کشیده می‌شوند.

از مفقودان این پایگاه می‌توان به مفقود احمد ترابی متولد ۱۳۳۲ با عضویت بسیجی و مفقود یوسف روشتی متولد ۱۳۴۱ با عضویت بسیجی و مفقود حسین زینالی متولد ۱۳۳۷ با عضویت بسیجی اشاره کرد.

- با توجه به آغاز جنگ عراق علیه ایران تمام نیروهای کشور جهت جلوگیری از تجاوز دشمن آماده می‌شوند از سوی دولت در تاریخ ۸/۷/۱۳۵۹ دومین و آخرین گروه منقضی خدمت سال ۱۳۵۶ از شهرستان نقده به مرکز آموزش جهت گذرانیدن دوره کوتاه مدت عازم تا اینکه به نقاط مرزی اعزام شوند.

- در تاریخ چهارشنبه مورخ ۹/۷/۱۳۵۹ هواپیماهای دشمن در منطقه اشنویه قریه استنوا را بمباران می‌کنند که باعث شهید شدن ۵ نفر و زخمی شدن پانزده نفر می‌شود.

- در تاریخ ۱۰/۷/۱۳۵۹ در ساعت پنج بعد از ظهر ۹ دستگاه ماشین گاز ارتشی که از مهاباد عازم ارومیه بودند در نزدیکی روستای یوسف کندی مورد حمله مهاجمان مسلح قرار گرفته که در این حمله سه گاز ارتشی به آتش کشیده و تعدادی از سربازان زخمی و شهید می‌شوند.

- همانطوریکه قبل ذکر شد نیروهای ژاندارمری، ارتش، جوانمردان، و سپاه در پاکسازی مناطق مختلف محورهای اشنویه - پیرانشهر - مهاباد - سردشت نقش اساسی را داشتند. اکثر این نیروها بوسیله مردم و نیروهای مردمی هم حمایت‌های تدارکاتی و هم پشتیبانی نیرویی می‌شدند. مثلاً از اکثر مناطق تدارکات غذایی برای این نیروها فرستاده می‌شد. از نظر پشتیبانی نیرویی نیز در هر کجا جنگ و درگیری آغاز می‌شد شبیه نظامیان ترک جهت یاری به نیروهای دیگر عازم مناطق می‌گردیدند.

اما بالاخره شهر اشنویه به تسخیر نیروهای نظامی در آمد ولی ارتش از منطقه اشنویه عقب‌نشینی کرد. و در تپه پیرناصر مستقر شد. سپاه نقده به شهر برگشت و جوانمردان به پادگان جلدیان و در شهر اشنویه پایگاههایی ایجاد گردید.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۲ از طرف حضرت حججه‌الاسلام حسنه در شهرستان نقده بسیج همگانی جهت پاکسازی محور نقده - پیرانشهر - پسوه - اشتونیه و غیره صورت گرفت هدف عمدۀ از این بسیج اولاً امن کردن جاده‌ها و اعزام نیرو به خطوط مقدم جبهه ایران و عراق در مرز تمرنجین ثانیاً پاکسازی بخشی مهم از جنوب آذربایجان غربی از لوث نیروهای مزدور و ضد انقلاب

با توجه به اینکه نفوذ دشمن در شب‌ها اکثر جاده‌های مناطق اطراف نقده نامن می‌شد یا بصورت کمین برای نیروها یا بصورت مین‌گذاری و در بعضی از موارد نیز با گلوله‌باران شهرها و روستاهای.

- شب در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۲ پنج فروردین هواپیمای میگ عراقی در آسمان شهرهای پیرانشهر و جلدیان ظاهر شدند ولی با آتش پدافند هوایی مواجه و تغییر مسیر دادند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۴ یک دستگاه تراکتور رومانی در نزدیکی کوه‌های آهک واقع در جاده پیرانشهر موقعی که براه فرعی قریه چیانه پیچده در روی یک پل کوچکی در اثر انفجار مین چپ شده و راننده آن بنام اسد حسین پاشایی اهل چیانه مجرور می‌شود.

- همچین در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۴ یک دستگاه گاز ۶۶ ارتش در اثر انفجار مین در جاده مهاباد نزدیکی کافه حاجی حسین منفجر و در این حادثه سه نفر از سرتاشیان ماشین به اسمی اسماعلی ملازاده جوانمرد پاسگاه محمدیار و گروهبان دوم علی پیامی و گروهبان یکم سیف الدین قهاوی مجرور گردیدند.

- در جمعه تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۸ دو فروردین میگ عراقی به پادگان جلدیان حمله کردند و با انداختن دو بمب باشگاه ورزشی پادگان منهدم و تعدادی از سربازان زخمی شدند که اسمی زخمی‌ها به قرار زیر می‌باشد:

عباس عابدزاده - سلام الماسی - محمد رضا اسدی - عباسعلی تقوی - گیتی بازاری - داود اسفندیاری - یدالله بهشتی - احسان عبدالرسول نژاد.

- عصر ساعت پنج تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۹ ارتش مزدور عراق پادگان پیرانشهر را هدف قرار داد که در اثر آن تعدادی از برادران ارتشی زخمی و تعدادی از شهادت رسیدند. اسمی مجروین بدین قرار است: رحیمعلی سیفی، حیدر ساعی، حسین دگمچی، زین‌العابدین جلیل‌پور، اصغر رویائی، حسینعلی عمرانی، شمس‌اله جوانی، یاور نعمتی". متاسفانه اسمی شهدا در دست نیست.

- در مورخ ۱۳۵۹/۷/۲۰ عده‌ای از افراد مسلح در جاده نقده - پیرانشهر در حوالی هاواری یک مینی‌بوس به رانندگی قاسم آتشبار که تمامی مسافران آن سرباز و درجه‌دار بگروگان گرفته‌اند. در پی این حادثه ارتش جهت نجات گروگانها به محل اعزام گردید و درگیری شدیدی در منطقه ادامه دارد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۰ از ساعت پنج درگیری بین نیروهای خودی و مزدوران عراقی شروع و تا ساعت ۷/۵ ادامه داشت که در این درگیری دوازده نفر از برادران ارشی شهید و هفت نفر مجرح شد. مجروهین عبارتند از: حسین رمضانی اهل تهران، محمد رضا نیک خولق معمار اهل قم، فربانعلی سلیمی اهل سراب، علی صلواتی اهل تهران، یحیی غفاری اهل میاندواب، محمد علی عبدالله سرباز احتیاط (دانشجو) حسین معماری سرباز احتیاط کارمند مخابرات نقده و محرمعلی نوروزی در جریان انفجار مین در جاده نقده ارومیه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۰ بر اثر بمباران روستای حسن‌آباد توسط هوایپماهای رژیم عراق یکی از بمب‌ها به منزلی در روستا اصابت کرد که بر اثر آن حاج معروف آذرنیا متولد ۱۲۷۸ و گوهر آذرنیا، خدیجه محمدنژاد، سکینه آذرنیا، بیسیون احمدی به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۱ ساعت ۸/۴۵ دقیقه در جاده نقده پیرانشهر مابین روستای قارنا و پاسگاه دوآب بر اثر انفجار مین یکدستگاه مینی‌بوس حامل جوانمردان پادگان جلدیان منفجر و دو نفر به اسمی حسنعلی علیپور و خانم ملک قاسمی به شهادت رسیدند و در حدود پانزده نفر نیز مجروح شدند که اسمی آنها به قرار زیر است. حسین نصیرپور، حمید مختارزاده، خانعلی عباس‌زاده، محرم نوروزی شعبانلو، نجف پاشایی، رحیم حامدی، اسلام نقوی، محرم اسکندری، کریم سلجوقی، سلمان جعفری، خانم اکرم صفرنژاد، فرامرز رضوی، گروهبان دوم یدالله نادری، بایرام محمدی، غلامحسین جوادی و اسد بیکنایش، که البته از بین مجروهین محرم نوروزی شعبانلو به شهادت رسید، نامبرده متولد ۱۳۳۸ و عضو جوانمردان پادگان بودند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۱ ساعت ۹/۴۵ دقیقه شب گروهی از مهاجمین مسلح با اسلحه سنگین و سبک به بخش محمدیار حمله کردند در این درگیری که با آرپی چی ۷ و آرپی چی ۱۱ صورت گرفت و عملده هدف پاسگاه این بخش بود. این درگیری در ساعت

- ۱۱ شب به پایان رسید.
- دو فروند میگ عراقی در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۳ ساعت ۹/۲۵ دقیقه به حریم هوایی شهرستان نکده تجاوز و در اثر تیراندازی نیروهای انتظامی متواری شدند.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۳ در نزدیکی پرانتشهر مینی منفجر شد که بر اثر این انفجار پنج نفر از نیروهای بارزانی کشته شدند. وسیله نقلیه بارزانیها پیکان وانت بود.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۳ ساعت ۳/۵ عصر دو فروند میگ عراقی به حریم هوایی ایران تجاوز به پادگان جلدیان هشت بمب انداختند که این حمله تلفاتی در بی نداشت.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۴ ساعت ۱۰/۳۰ سه فروند هوایی عراقی پادگان جلدیان را با راکت مورد حمله قرار دادند که بر اثر آن سرباز حشمت‌الله قیصری اهل گلپایگان شهید و سرباز ابراهیم صنعتی و جعفر آدیگوزل پاسدار اهل نکده زخمی شدند.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۵ مهاجمین مسلح به پادگان پرانتشهر حمله کردند که در نتیجه این حمله سرباز احتیاط ناصر کرم‌زاده زخمی شد.
 - همچنین در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۵ در درگیری مهاجمان مسلح با پادگان پسوه استوار رضا قنبرزاده اهل ماکو زخمی شد.
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۷ ساعت ۱۲ یک فروند میگ عراقی به پادگان پرانتشهر حمله کرد که در اثر این حمله سرباز قادر تقی‌زاده و پرویز باقرزاده زخمی شدند.
 - با توجه به مستقر شدن چند روز پیش نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به همراه بسیجیان شهرستان نکده، در اطراف شهرستان پرانتشهر بالاخره در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۷ این شهرستان را از لوث ضد انقلاب پاکسازی و جهت مقابله با نیروهای دشمن بعضی عازم تمرچین نقطه مرزی گردیدند. بنابراین درگیری در مژه‌چنان ادامه دارد.
 - بر اثر این درگیری (در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۷) در منطقه پرانتشهر بین نیروهای بسیج و سپاه از یک سو و ضد انقلاب از سوی دیگر عزیز امانی نیک‌زاد متولد ۱۳۳۱ عضو بسیج شهرستان نکده به شهادت رسید.
 - همچنین حسنعلی شاکری سرباز وظیفه اهل نکده در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۸ در اثر انفجار یک مین در راه جلدیان به پرانتشهر در نزدیکی روستای هاواری به یک گاز ارتشی خساراتی وارد آمد و از محله حادثه دو مین دیگری کشف و توسط نیروهای

ارتشی خنثی گردید.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۸ ساعت یک و نیم بعد از ظهر در جاده نقده - مهاباد به دو ستون که یکی از ارومیه عازم مهاباد و دیگری از مهاباد به ارومیه بودند حمله شد و در جریان این حمله یک نفر جوانمرد بنام حسین فتحی قره‌موسى اهل نقده متولد ۱۳۰۶ شهید و غلام پوینده، اسد عزتی، سید احمد امجدی مجرروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۹ ساعت ۱۱ شب مهاجمین مسلح بار دیگر به بخش محمدیار با سلاحهای سنگین و سبک حمله کردند و چندین خمپاره به داخل حیاط و منازل مردم اصابت کرد که باعث خسارات گردید. همچنین با آرپی جی هفت به سپاه محمدیار تیراندازی شد که این حمله تلفاتی نداشت.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۳۰ در ساعت ۱۲ در جاده نقده - مهاباد در نزدیکی یوسف کندی مهاجمین به ستون در حال حرکت حمله کردند که در این درگیری یکی از جوانمردان بنام عوض عباسیان متولد ۱۳۱۴ به شهادت رسید.
- در درگیری ساعت ۴ مورخ ۱۳۵۹/۷/۳۰ در مرز تمرچین در اثر اصابت ترکش توب ۵ نفر از نیروهای ارتش زخمی شد که اسامی سه نفر به شرح ذیل است:
اسدالله مختاری سرباز وظیفه، سرباز احتیاط سلطان محمود پناهی، سرباز وظیفه شیرکرد لر اهل ارومیه.

حوادث آبان ماه ۱۳۵۹:

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۲ یوسف آذرخش از نیروهای ژاندارمری شهرستان نقده که به پاکسازی قریه بند اعزام شده بودند در این روستا بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- بدین ترتیب با شروع جنگ تحمیلی حوادث منطقه بسیار گسترده می‌شود. از یک طرف درگیری و پاکسازی شهر اشنویه و محور مواسلاتی آن، از سوی دیگر پاکسازی محور نقده - پیرانشهر و از سوی دیگر پاکسازی محور نقده - مهاباد. و در راستای آن درگیری‌های شبانه شهر نقده بخش محمدیار و روستاهای اطراف و همچنین شروع جنگ و درگیری در مرز ایران و عراق بمباران هواپی پادگانها و مراکز شهری روستایی و نظامی منطقه. همه و همه.
- در کلیات نیروهای عمل کننده در منطقه عبارت بودند از نیروهای ارتش - نیروهای

سپاه - نیروهای بسیجی که خود از دو شاخه تشکیل می شد.

۱) نیروهایی که روز پیروزی انقلاب تشکیل شده و بعنوان نیروهای مجاهد شناخته می شودند که بعدها به جوانمردان تغییر نام یافتند.

۲) نیروهای بسیجی که بعد از فرمان تاریخی حضرت اما و بوسیله حاج آقا حسنی پایه گذاری شدند. و نیروهای مجاهد و جوانمردان نیز بوسیله کمیته حضرت امام و در شهر نقه با دو شاخه برون منطقه ای مثل پادگان جلدیان و درون منطقه ای مثل نیروهای معبدی عمل می کردند. و اما در ادامه اوضاع و بروز جنگ قرارگاه حمزه سیدالشدها بوسیله شهید بروجردی در منطقه آذربایجان پایه گذاری شد که خود از نیروهای بسیار کارآمد منطقه بودند. و الحق از لشگر ۶۴ ارومیه ناید گذشت.

با ادامه روند پاکسازی محور جلدیان پسوه و سپس به سمت لیگ بن و دیگر محورهای منطقه نقه و محور محمدیار به سمت ماسو و محمدشاه و محور مهاباد، محور پیرانشهر به سرداشت نیز در دستور کار قرار گرفت.

جا دارد که در این مجموعه از فرماندهان بزرگوار منطقه نیز یاد شود از جمله از فرماندهان شهربانی نقه - فرماندهان کمیته انقلاب اسلامی. فرماندهان پادگانهای جلدیان بویژه از سرهنگ پورشهاب، سرهنگ جبلی، سرهنگ علیپور، سرهنگ بهمنی و همچنین فرماندهان بزرگوار پادگان پیرانشهر - پسوه فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشدها بویژه شهید محمد بروجردی و...

- حوادث آبان ماه منطقه با پاکسازی روستای شهرستان نقه - محمدیار و جنگ در مرز و حراست از محورهای ارتباطی آغاز می شود که حوادث این ماه را نیز بصورت روزشمار قید می نمائیم.

- شب مورخ ۱۳۵۹/۸/۱ در ساعت ۹ گروهی از مهاجمین مسلح به قریه خلیفان پایگاه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی حمله کردند که این درگیری با دفاع نیروهای منطقه در هم بشکست.

- در همان شب مورخ ۱۳۵۹/۸/۱ مهاجمین مسلح با اسلحه سنگین و سبک ساعت ده به قریه دورگه ارسخان حمله کردند و ۶ خمپاره به قریه مذکور اصابت کرد که این حمله تلفاتی را در پی نداشت. در ادامه حمله پل رودخانه گدارچای که محور ارتباطی نقه مهاباد و ارومیه مهاباد می باشد منفجر کردند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲ تعداد چهار تنگ که محتوی آن تی ان تی و مین ضد تانک بود در بازرگانی منطقه نقده کشف و خنثی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۳ صبح ساعت ۷/۳۰ در جاده پیرانشهر - جلدیان هفت عدد مین ضد نفر که با گذاشتمن تی ان تی تبدیل به ضد تانک شده بودند بوسیله نیروهای سپاه پاسداران شهرستان نقده کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۴ عصر در جاده نقده - مهاباد نزدیکی قریه کوهه کهریز در اثر انفجار مین یکی از جوانمردان پاسگاه محمدیار بنام ولی حقیاری اهل محمدیار مجرح و بر اثر این انفجار پایش از مچ قطع شد.
- پاکسازی روستاهای جنوب محمدیار در آبان ماه ۱۳۵۹ با شدت تمام ادامه پیدا کرد که بر اثر این پاکسازی جنگ شدیدی در منطقه بوجود آمده که حوادث آتی خونباری را باعث گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۵ در درگیری ارتقاعات محمدشاه یک نفر از برادران کمیته مرکزی ارومیه بنام غلامرضا آقازاده زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۵ سپاه پاسداران شهرستان نقده به همراه نیروهای سپاه پاسداران اعزامی از شهرستان خوی و بسیج و ارتش مشغول خلع سلاح و پاکسازی روستاهای خلیفه‌لو، مملو و محمدشاه علیا اقدام نمودند که در ارتقاعات محمد شاه درگیری با ضد انقلاب ادامه دارد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۵ بر اثر انفجار مین در نزدیکی کافه حاجی حسین مینی بوس حامل برادران اعزامی شهرستان خوی آسیب دید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۵ قبل از ظهر در جاده پیرانشهر - تمرچین بر اثر انفجار مین دو نفر از نیروهای پاسداران انقلاب اسلامی بنامهای ابراهیم حمزه‌زاده و عباس نجفی زخمی شدند و همچنین در اطراف محل انفجار هشت عدد مین ضد تانک و ضد نفر کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۶ عصر ساعت ۴ بر اثر انفجار مین در بین محمد شاه علیا و سفلی دو نفر از نیروهای بسیجی بنامهای شهید صحبتعلی جمشیدی متولد ۱۳۰۴، و سردار بالنه متولد ۱۳۳۵ شهید و عسگر زمانی - بر اتعلی داداشور - هزار دوچ حیدرلو - محمد نوحی - بهار علی اسدزاده زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۶ در اثر درگیری نیروهای پاکسازی با عناصر ضد انقلاب در ارتفاعات محمد شاه محرم راهوار و علی صاحب و نوروز رسولی مجرح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۶ در ارتفاعات کلنچ مهاجمین مسلح به پایگاه بسیج با سلاحهای سنگین و خمپاره و آرپی چی ۷ حمله کردند که بر اثر این حمله میرهاشم امجدی متولد ۱۳۴۰ عضو بسیج، صفر میرآبی متولد ۱۳۳۹ عضو بسیج، سید هاشم نجفی متولد ۱۳۰۶ عضو بسیج، حمزه نعمتی متولد ۱۳۴۱ به شهادت رسیدند و دو نفر دیگر بنامهای یونس پوینده و جلیل حسن نژاد مجرح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۷ ۱۳ ساعت ده صبح در قریه محمدشاه بر اثر درگیری بین مهاجمین و نیروهای انتظامی شیرعلی وکیلی به شهادت رسیده و احمد قلاتی - حسن رسولی - جعفر شفی زاده - عباسعلی ابراهیمی زخمی شدند - شدت درگیری‌ها در این منطقه بیشتر می‌باشد.
- در تاریخ ۱۰/۸/۱۳۵۹ جعفر فاطمی متولد ۱۳۴۱ در شهرستان نقده به شهادت رسید که نامبرده عضویت بسیج را داشت.
- در تاریخ ۱۰/۸/۱۳۵۹ ولی قربانزاده با عضویت درجه‌دار در جاده زنجان بر اثر تصادف در حین ماموریت به شهادت رسید. نامبرده متولد سال ۱۳۴۰ بود.
- در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۵۹ چهار فروند از هواپیماهای عراقی به تمرچین حمله کرد، و با پرتاب راکت عده‌ای از نیروهای ارتتشی زخمی شدند. این زخمی‌ها عبارتند از گروهبان دوم علی مشهوری نظری اهل تبریز، سرباز احتیاط حسین تهائی اهل سلماس، سرباز احتیاط نادر اکبری اهل خلخال.
- در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۵۹ طی درگیری شدید در قریه بایزآباد تلفاتی به ضد انقلاب وارد آمد.
- در تاریخ ۱۳/۸/۱۳۵۹ عصر ساعت ۵ بعداز ظهر در قریه قلعه بین نیروهای دموکرات و بسیج مستضعفین درگیری شدیدی رخ داد که بر اثر این درگیری دو نفر از نیروهای بسیجی بنامهای شعبانی اهل ارومیه و محمود ایمانوردی اهل ماکو شهید و ابراهیم بستیان اهل مراغه علی سلطانپور اهل ارومیه، عسگر فیضی پور اهل ارومیه، عیوض میرزائی اهل ارومیه، عادل اسیردار اهل مراغه، غیبعلی سفیان اهل مراغه، هادی ایمانفر اهل تهران، سلام فیضی زاده مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۳ ساعت ۸ صبح تعداد ۴ عدد مین ضمد تانک در محور تمرچین پیرانشهر توسط مین یاب‌ها کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۵ در اثر انفجار مین ضمد نفر سه نفر در نزدیکی محمدشاه زخمی شدند که اسامی آنها به قرار زیر است: محبوب رازی از محمدشاه سفلی شخصی، جانعلی کاتب از نظام آباد شخصی، علی اکبر نوری از نیروهای بسیج سلاماس، همچنین چندین مین در محل کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۷/۱۹ در نزدیکی روستای قم قلعه عده‌ای از مهاجمین مسلح اقدام به گروگانگیری می‌نمایند که در این حین ستونی متشکل از دو دستگاه تانک و چندین خوروی ارتشی سر می‌رسند که در نتیجه درگیری یک نفر کارمند و یک نفر راننده تریلی شهید و گروهبان یکم سرخوش آفائی فرید، ایرج عالی دایی کارمند سیلوی مهاباد علی بوداقلو جوانمرد پاسگاه بیگم قلعه و یک نفر ژاندارم به گروگان برده شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۹ در عملیات خلع سلاح قریه سروکانی (بین پادگان پسوه جلدیان). بوسیله بسیج دو نفر از نیروها بنامهای مهدی اقلیمیان حیدرلو متولد ۱۳۲۹ و یاور خداوردی زاده شهید شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۹ ساعت ۴ عصر بر اثر انفجار مین یک دستگاه اتوبوس خط واحد که حامل افراد بسیج بود در نزدیکی سروکانی (ماین پادگان پسوه - جلدیان) منهدم و یک نفر بنام سید جعفر محمودی از اهل مراغه شهید و هفت نفر به اسامی حسن محمدزاده اهل مراغه احمد جدیدی اهل ماکو، درویش میرزا علی اهل مراغه - صمد شاه محمدی اهل بناب - قلی رستمزاده اهل نقده که متاسفانه دو پایش قطع گردید، اکبر علی اکبری اهل نقده، هدایت رمضانی اهل ماکو - زخمی شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۹ بر اثر انفجار مین در جاده پیرانشهر - نقده بین روستای خالدار و پادگان جلدیان خساراتی به یک دستگاه اتوبوس وارد آمد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱۹ مهاجمین با اسلحه‌های سنگین از قبیل خمپاره و آرپی چی هفت به روستای کوزه‌گران واقع در ۴ کیلومتری نقده حمله کردند که در جریان این حمله یکی از افراد نیمه فعال سپاه بنام قادر صیامی کوزه‌گرانی متولد ۱۳۳۹ شهید و خساراتی نیز به روستای مذبور وارد آمد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۰ گروهی از دموکراتها دو تن از نیروهای ارتشی را که بوسیله

جرتیل جهت بودن ماشینی که بواسیله انفجار مین خسارات دیده بود می آمدند دستگیر و به طرز فجیعی به شهادت رسانید و اعضای بدنشان را مثله کرده و چشمانشان را در آورده بودند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۰ دو فروند هوایپمای میگ عراقی مواضع نیروهای ارتشی را با راکت مورد حمله قرار دادند که براثر این بمباران سه نفر از نیروهای ارتش بنامهای خانعلی علیزاده دانشآموز، عوض سعیدلو دانشآمور کادر، اروج زمانلو سرباز وظیفه زخمی می شوند که اروج زمانلو در بیمارستان نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۰ در نزدیکی میدان تیر پادگان جلدیان به افراد بسیج حمله شد که براثر آن سه نفر از افراد بسیج به شهادت رسیدند و تعدادی سلاح و مهمات به دست مهاجمین افتاده است.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۰ عده‌ای از مهاجمان به پاسگاه شماره یک سپاه پیرانشهر حمله کردند که این حمله تلفات جانی در پی نداشت.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۱ در درگیری نیروهای جوانمرد در روستای بند ارومیه با ضد انقلاب سه نفر از نیروهای جوانمرد شهرستان نقده به شهادت رسیدند. شهید ولی آذرخش متولد ۱۳۲۲ و برادر دوقلویش شهید یوسف آذرخش متولد ۱۳۲۲ و شهید عبدالرحمن سعدون متولد ۱۳۲۴.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۲ ساعت ۱۲/۳۰ و ۲/۳۰ هواپیماهای خودی مواضع دشمن را در نزدیکی منطقه حاج عمران به شدت بمباران کردند و همچین نیروهای خودی دیده‌بان و یک نفر از عراقی‌ها را در این منطقه دستگیر و به پادگان پیرانشهر منتقل کردند. همزمان جنگ توپخانه‌ای در منطقه به شدت ادامه داشت.

حادثه محمدشاه در سال ۱۳۵۹:

در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۲ ۱۰۶ گروهی از مهاجمین با اسلحه‌های سنگین از قبیل توب و تفنگ و خمپاره آربی جی هفت به روستای محمدشاه سفلی حمله کرد و براثر این حمله ۱۲ نفر از افراد بیگناه این روستا شهید و ۷ نفر دیگر نیز زخمی شدند مزدوران به این اکتفا نکرده و اکثر خانه‌های مردم حتی مسجد، مدرسه و شرکت تعاونی روستا را نیز به آتش کشیدند که براثر آن تعدادی زن و بچه بیگناه در آتش سوختند و چندین نفر را به

گروگان بردنده.

شهدای روستای محمدشاه سفلی به قرار زیر است:

- (۱) جیران فیروزآبادی (۲) منور اسماعیلی (۳) مهناز اسماعیلی (۴) زینت اسماعیلی (۵) اسماعیل شیخ کلاتری (۶) خدر شیخ کلاتری (۷) قاسم قلندری (۸) کبری قلندری (۹) پرویز قلندری (۱۰) اسماعلی رحمانی (۱۱) سلیمان اسماعیلی (۱۲) رقیه قلندری

اسامی مجروهین:

- (۱) گلی قلندری (۲) غلامحسین محمدحسینی (۳) بایرامعلی اسماعیلی (۴) شمامه محمدزاده (۵) مصطفی اسماعیلی (۶) رضا محرمزاده (۷) زرنشان عباسی
 - در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۳ ابراهیم یوسفی متولد ۱۳۱۲ از نیروهای مردمی بیگم قلعه توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۴ نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده در حین برگشت از منطقه جنگی تمرچین در نزدیکی ارتفاعات خالدار بین پیرانشهر و جلدیان یک عدد مین کشف و خنثی کردند.
- تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۴ نیروهای مستقر در تمرچین به پیشروی خود ادامه داده و با موفقیت پادگان حاجی عمران را به تصرف در آورده که در این درگیری چهار نفر از نیروهای ارتش زخمی شدند.
- تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۴ در ادامه درگیری بین نیروهای دشمن بعضی و نیروهای خودی پاسدار محمد خاکزاد از ناحیه پا زخمی شد.
- تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۴ در درگیری منطقه پیرانشهر قلی رستمزاده متولد ۱۳۳۵ از نیروهای بسیجی به شهادت رسید.
- تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۵ روستاهای سارال علیا و سفلی واقع در چهار کیلومتری سه راه محمدیار مورد حمله افراد حزب منحله دموکرات با تفنگ ۱۰۶ قرار گرفت که پس از تیراندازی به روستا و ترک روستائیان ده را به آتش کشیدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۵ در اثر انفجار مین در راه نقده - کوزه گران به یک تراکتور خساراتی وارد آمد و ۶ تن از محصلین این روستاکه به نقده برای درس خواندن می رفتند به اسامی علی جوانی، قنبر جوانی، گلزار جوانی، مریم حسین پور، معصومه داننده و

فرح آبیار زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۸ ساعت ۳/۵ یک گاز ارتشی متعلق به نیروهایی که در قره تپه میان جلدیان و پیرانشهر مستقر هستند برای آوردن غذا به جلدیان می‌رفتند که در نزدیکی هواپارابی مورد حمله ضد انقلاب قرار گرفتند که در این حمله شعبان مسلمی متولد ۱۳۳۲ و رحمت‌الله سلیم‌زاده متولد ۱۳۱۳ از نیروهای جوانمرد به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۹ در درگیری نیروهای بسیجی با ضد انقلاب در منطقه پیرانشهر دو نفر بنامهای یوسف عبدالله شیرadol متولد ۱۳۳۱ و سعید دوستی پور متولد ۱۳۱۰ عضو نیروهای بسیجی به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۹ حدود ساعت ۸ شب مهاجمین ضد انقلاب به روستای بیگم قلعه با سلاحهای سنگین و سبک حمله کردند که در این درگیری رشید کرامتیان، رحیم صفوی، معروف رحمانپور، رضا مسلمی محروم و زری فرزند رستم و حمیده متدين به شهادت رسیدند و چهار نفر زن و بچه به گروگان گرفته شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲۹ ساعت ۳ عصر در اثر انفجار مین بین پیرانشهر و تمرچین هشت نفر بازرانی و دو نفر از افراد ارتش به شهادت رسیدند.

حوادث آذرماه ۱۳۵۹

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱ عصر ساعت ۶ مهاجمین حزب دموکرات با سلاحهای سنگین قریه دورگه ارسخان از توابع شهرستان نقده را مورد حمله قرار دادند. این حمله با اعزام نیروهای پاسگاه محمدیار به منطقه درگیری خاتمه و نیروهای حزب متولی می‌شود. در جریان این درگیری حیدر پورسمی از ناحیه ران زخمی و خساراتی به خانه‌های روستائیان وارد آمد.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲ در حدود ساعت ۱۲ ظهر بین چپ‌آباد و صوفیان در راه جلدیان به اشتبه نیروهای ارتش پادگان جلدیان با نیروهای حزب دموکرات درگیر شدند که در این درگیری ۷ نفر از نیروهای ارتشی بنامهای، بیوک مشهد علی آقائی گروهبان سوم، دلاور اسماعیل‌زاده سرباز، حسین عرب عامری سرباز، اسماعیل عبدی گروهبان سوم، عبدالعلی کامرانیان سرباز، علی رضائی آشتیانی دیپلم وظیفه، غفار نیازی سرباز و یک

نفر نیز شهید شده است که هویت شهید معلوم نگردیده است.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۳ در نزدیکی جبرئیل آباد بین حزب دموکرات و نیروهای ارتش جمهوری اسلامی ایران درگیری شدیدی رخ داد که در این درگیری دو نفر به اسامی محمد اردکانی و عبدالله فیروزی شهید و چهار نفر به اسامی محمد حسین کرمانی - هاشم رنگوز - خلیل عبدالهی - هادی پاکدل مجروح و چهار نفر نیز به گروگان گرفته شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۳ بر اثر انفجار مین در جاده اشنویه - صوفیان در نزدیکی چپ آباد یک دستگاه گاز ارتشی آسیب دید و یک نفر سرباز در این حادثه زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۷ ساعت ۸/۵ صبح در اثر انفجار مین بین پادگان جلدیان و پیرانشهر در دو کیلومتری پادگاه جلدیان به یک دستگاه لندرور خسارانی وارد آمد و در جریان آن ستون دوم اسماعیل زینال نژاد اهل سلامس از ناحیه پا زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۸ در حدود ساعت ۵/۰ شب چند دستگاه ماشین که افراد آنها را بارزانیها تشکیل می دادند به نقده می رفتند که یکی از ماشینها در بین دو آب و قارنا مورد حمله مهاجمین حزب دموکرات قرار گرفت و ۱۵ نفر از افراد بارزانی زخمی و یک نفر شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۹ در حدود ساعت ۱۰/۵ شب گروهی از مهاجمین دموکرات به وسیله توراکتور به آوارگان قریه شیخ معروف که گله های گوسفند خود را در چمنهای مابین قریه درگه سنگ و گل نگهداری می کنند حمله و در اثر تیراندازی متقابل متواری تراکتورها را جا گذاشتند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱۱ شب ساعت ۹ مهاجمین حزب دموکرات با اسلحه های سنگین از نوع خمپاره به قریه بالعچی حمله کرده و در اثر تیراندازی متقابل متواری شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱۲ صبح ساعت ۹ در بین قریه نظام آباد و دولت آباد در اثر انفجار مین یک دستگاه مینی بوس متلاشی و دو نفر به نامهای علی سعادتی آذر اهل یادگارلو، امیر آذرپور اصل شیخ معروف زخمی و خسرو نیرویار اهل محمدیار به شهادت رسید نامبرده متولد ۱۳۳۱ و جز نیروهای مردمی بود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱۳ تعداد ۶ عدد مین بین پیرانشهر و تمرچین بوسیله نیروهای

ارتشی و سپاهی کشف و خشی گردید. این مین‌ها در دو نقطه کار گذاشته شده بودند و بواسیله سیم‌کشی تبدیل به ضد تانک گردیده بودند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱۵ در حدود ساعت ۸ صبح در نزدیکی علی‌آباد از توابع اشنویه در اثر انفجار مین ضد نفر یک نفر از جوانمردان پاسگاه نقده بنام عباس خلیل‌زاده یک پای خود را از دست داد.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۱۷ در درگیری دارلک مهاباد خسرو حسین‌زاده متولد ۱۳۳۷ و یdale شمس از جوانمردان شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲۰ مهاجمین مسلح در جاده ارومیه - نقده در نزدیکی پاسگاه شیرین بلاغ به مینی‌بوس در حال تردد تبراندازی کرده و چندین تیر به مینی‌بوس اصابت کرد ولی راننده و کمک راننده مینی‌بوس جان سالم بدر بردنده. در حین این درگیری از مینی‌بوس دیگری که در پشت سر اولی می‌آمد دو نفر را به گروگان برده‌اند، با توجه به اخبار موجود یکی از گروگانها مفقود سلمان باباکشی متولد ۱۳۳۹ با عضویت جوانمرد بود.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲۱ ۸ ساعت صبح بین پاسگاه دوآب و روستای قارنا ۴ عدد مین که یکی ضد تانک و سه تای دیگر ضد خوردو بودند بواسیله افراد بسیج کشف و خشی گردید.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲۲ در ساعت ۱۰ صبح بر اثر برخورد یکدستگاه گاز ارتشی با مین در جاده نقده - اشنویه نزدیکی تپه ناصری سرنشینان آن بنامهای استوار دوم محمد سالاری از گردن بیرجند، محمد هاشمی نژاد از گردن بیرجند. تقی نیکزاد از گردن بیرجند، محمد صالحی جوانمرد از بیرجند زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲۶ بین قریه میرآباد و آلاگوز از توابع شهرستان نقده یک عدد مین ضد تانک توسط نیروهای ژاندارمری کشف و خشی شد.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۹/۲ ۲ ساعت بعد از ظهر در جاده نقده - اشنویه در محل تپه پیر ناصر در اثر انفجار مین یکدستگاه جیپ شهباز ارتشی متلاشی و سه نفر آن به اسامی محمد امین ترشیزی ستونیار اهل مشهد، اسماعیل شجاعی گروهبان دوم اهل مشهد، سعید افшиان سرباز اهل مشهد زخمی شدند.

حوادث دی ماه ۱۳۵۹:

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۹ ساعت ۶ بعداز ظهر یک ماشین گاز ارتشی متعلق به پاسگاه حیدرآباد که از ارومیه عازم حیدرآباد بود ماین دیزج و شیرین بلاغ مورد حمله قرار می‌گیرد و راننده گاز زخمی ولی توانسته بود خود ماشین را از درگیری نجات دهد. همچنین در این درگیری به تعدادی از ماشین‌های عبوری تیراندازی شده بود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۳ در اثر انفجار مین در محوطه مدرسه روستای شیروانشاهلی راننده ماشین به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۴ در بین روستای کهریز و تازه‌کند یک عدد مین ضد تانک بوسیله اهالی روستا کشف و پاسگاه ژاندارمری قریه کهریزه آن را خنثی نمود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۵ در ساعت ۱۰ شب مهاجمین حزب دموکرات با سلاحهای سنگین به ستون ارتشی مستقر در تپه پیر ناصر حمله کردند که با مقابله سرسرخانه مواجه گردیدند. در این درگیری که دو ساعت به طول کشید استوار محمد علی دبیر ملک زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۶ ساعت ۱۱ دو نفر از کادر تیپ پیرانشهر که به نقده آمده بودند و در حمام اسلحه کمری یکی گیر کرده بود وقتی که خضر گلوانی می‌خواست رفع گیرد کند تیری از اسلحه در رفت و به دوستش علی سمانچی خورد و او را کشت.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۷ ساعت ۸/۵ شب گروهی از افراد مسلح به قریه جلبر حمله و درگیری بین مهاجمین و افراد روستا بوجود می‌آید که در این درگیری عباد تیموری و خدر باباکانی شهید و نصرت تیموری زخمی می‌شود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۰ ساعت ۸ صبح در اثر انفجار مین در جاده خاکی بین روستای دولت‌آباد و نظام آباد یک دستگاه تراکتور متلاشی و سه نفر از سرنشینان بنامهای محمود امین‌یار - ایپک تصدقی - مقصود امین‌یار زخمی و فاطمه امین‌یار شهید می‌شود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۳ بر اثر انفجار مین در جاده نقده محمدیار در یک کیلومتری محمدبار یک دستگاه ماشین بنز منفجر شد ولی به کسی آسیبی نرسید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۶ در عملیات پاکسازی منطقه پیرانشهر در روستای گس‌گس درگیری شدیدی رخ می‌دهد و تعدادی از نیروهای سپاه جهت کمک به همزمان عازم منطقه می‌گردند که در راه به کمین دشمن برخورد می‌شود که جملگی به شهادت

می‌رسند.

شهدا عبارت بودند از شبستری، ایرانمنش، پیری، رضایی، شجاعی، شمس‌الدینی، سیحانی، مهدوی.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۸ بعد از ظهر در جاده نقده - پیرانشهر بر اثر انفجار مین یک دستگاه مینی‌بوس منفجر و تعداد ۱۳ نفر از سرنشیبان آن زخمی شدند. این زخمی‌ها عبارتند از: ۱- جواد قربانی اهل ارومیه ۲- کروتوی ودا اهل ارومیه ۳- رمضان محمدترزاد اهل گرگان ۴- بابراام فرزند عزیز اهل بیگم قلعه ۵- حمیدرضا رخصتی اهل رامسر ۶- حاصل حسن‌زاده اهل پیرانشهر ۷- یونس صمدی اهل نقده ۸- حبیب‌الله فاضلی اهل اصفهان ۹- خالد سجادی اهل پیرانشهر ۱۰- فرخ فرمانی اهل گوران‌آباد نقده. ۱۱- علی فرزند صفر علی اهل پیرانشهر ۱۲- فریدون فرزند عزیز اهل کهنه شهر ۱۳- محمود از گروهان یک پیرانشهر

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۸ ساعت یک بعد از ظهر یک دستگاه خودروی ارتشی که از پاسگاه بیگم قلعه به نقده عازم بود بین روستای دیزج و بیگم قلعه از توابع شهرستان نقده بر اثر انفجار مین متلاشی و دو نفر از نیروهای ژاندارمری به اسمی گروهبان یکم رسول پور مجیدی و گروهبان سوم حسن آماده زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۹ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در پیرانشهر به همراه نیروهای ارتش و بسیج در درگیری شدیدی در اطراف پیرانشهر مشغول پاکسازی روستاهای جیران، قلموت آباد، امین آباد و چیانه شدند که این درگیری از ساعت ۹ صبح الی ۵ بعداز ظهر ادامه داشت که در این درگیری دو تن از نیروهای سپاه و بسیج به شهادت رسیدند. شهید احمد خداوردی پور متولد ۱۳۳۲ عضو نیرو سپاه و شهید محبوب سلیمانی از نیروهای بسیجی اعزامی از شهرستان خوی و کارمند بهداری بودند که در درگیری شهید شدند. همچنین ولی دوستی، صادقی پور، محمد آهنگری، منصور جبارپور، غلامرضا صادقی و یعقوبی سرپرست بسیج خوی زخمی شدند. علاوه بر این درگیری نیروهای عراقی نیز مواضع نیروهای خود را زیر آتش گرفتند.

حوادث بهمن ماه ۱۳۵۹:

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۴ در نزدیکی قارنا ساعت ۴ بعداز ظهر افراد مسلح ضد انقلاب

به یک ماشین نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی حمله کردند و بدنبال آن نیروهای امدادی سپاه و ژاندارمری به کمک نیروهای درگیر رسیدند که مهاجمین با رسیدن نیروهای کمکی متواری شدند.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۶ ۱۳۵۹ افراد مسلح غیر قانونی در نزدیکی یوسف کندی به ستون ارتش حمله کردند. در این درگیری ۵ تن از افراد ارتش زخمی شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۱ ساعت ۹ صبح یک دستگاه مینیبوس سپاه نقدمه که از پیرانشهر به نقدمه عزیمت می‌کردند در مابین پاسگاه دوآب و روستای قارنا روی مین ضد خودرو رفت و آسیب دید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۴ یعقوب اسم زاده متولد ۱۳۴۰ در نبرد با نیروهای بعضی در منطقه اسلام آباد غرب به شهادت رسید نامبرده سرباز وظیفه بود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۴ در تپه خالدار علیرضا پورمند بر اثر شلیک همز خود مجروح شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۵ یک دستگاه اتوبوس مسافربری که از پیرانشهر به سمت نقدمه می‌آمد در نزدیکی کارخانه قند پیرانشهر در بین جلدیان - پیرانشهر بعلت برخورد با مین ضد خودرو منفجر و تعداد ۶ نفر از سرنشیان آن به اسامی، احمد احمدزاده، شخصی، علیرضا پیروفا درجه دار قوشچی، بهمن قعری سرباز دیلم، ابراهیم حسن پورخیاط، منصور حسین پور (کودک سه ساله) ماضرا خانم خانه دار مجروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۵ ساعت ۱۱ صبح در بین روستای خلیفان و بیگم قلعه یک دستگاه تراکتور با مین برخورد کرد و منفجر شد و راننده آن زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۵ یک دستگاه اتوبوس مسافربری که از پیرانشهر به نقدمه عزیمت می‌کرد در نزدیکی کارخانه قند پیرانشهر - جلدیان بر اثر انفجار مین منفجر و تعداد نفر از سرنشیان آن مجروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۶ ساعت یازده یک فروند هلیکوپتر در نزدیکی نقدمه به دریاچه ارومیه سقوط کرد و از ۱۹ نفر سرنشیان آن ۷ نفر شهید و یازده نفر مجروح شدند. و خلبان هلیکوپتر مفقود الاثر می‌باشد.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۸ صبح بین دوآب - نقدمه دو عدد مین توسط نیروهای بسیج و ژاندارمری کشف و خنثی گردید. یکی از مینها ضد نفر و دیگری ضد تانک بود.

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۸ ساعت ۳ بعداز ظهر یک نفر از جوانمردان اعزامی از بیرجند مستقر در تپه ناصری بر اثر سکته قلبی درگذشت و جنازه وی در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۱۹ به زادگاهش تشیع گردید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۲۰ پیکر پاک شهید یعقوب اسمزاده، در شهرستان نقده تشیع و به خاک سپرده شد.

حوادث اسفندماه ۱۳۵۹:

- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۱ نیروهای پاسگاه بیگم قلعه دو نفر را که اقدام به مین‌گذاری نموده بودند دستگیر کرده و پس از بازجویی دستگیرشدگان اقرار به عمل مین‌گذاری نمودند و بدنبال آن چهار نفر از دستیاران آنها نیز شناسایی و دستگیر شدند. افراد دستگیر شده ساکن روستای شریف‌الدین هستند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۵ در جاده مهاباد تزدیکی اندرقاش - دریاز مینی منفجر شد و در این انفجار یک دستگاه تریلی مازارتشی خسارات دید.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۹ شخصی بنام حسن بنی‌آدم به طرز مرموزی در اطراف نقده کشته شده و پس از دو روز جنازه نامبرده به وسیله شخصی کشف و به سپاه پاسداران گزارش شده است.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۱۱ احمد دنیادوست خراجو متولد ۱۳۳۷ در منطقه دزفول به شهادت رسید. نامبرده درجه‌ار بود.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۱۵ ساعت ۶/۵ بامداد زلزله‌ای نسبتاً شدیدی شهرستان نقده را به لرزه درآورد این زلزله خساراتی در پی نداشت.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۱۷ ساعت ۵ بعداز ظهر در اثر انفجار مواد منفجره در حیاط یکی از اهالی قریه حسنلو دو کودک به نامهای یوسف نگهبان ۶ ساله و شهناز نگهبان ۵ ساله شهید شدند.
- در تاریخ ۱۳۵۹/۱۲/۲۱ بعد از ظهر پیکر شهید گروهبان احمد دنیادوست خراجو در شهرستان نقده تشیع و در قبرستان شهدای شهرستان نقده به خاک سپرده شد.

حوادث سال ۱۳۶۰:

فروردين ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱ درگیری شدیدی بین نیروهای سپاه با عناصر ضد انقلاب در روستای قره قصاب در گرفت که در این درگیری اسماعیل فخرایی عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده مجرح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۵ ساعت سه بعد از ظهر مهاجمین حزب منحله دموکرات به ستونی از نیروهای ارتش که از مهاباد عازم ارومیه بود در تزدیکی قزل‌گوبی از توابع مهاباد حمله کردند که در این حمله علی احمدی اهل اصفهان، جهانگیر رحمتی اهل کرمان، محمد حسن کاظمی نژاد اهل شبستر، محمد رضا قربانی اهل هریس، بهرامعلی شریفی اهل قائم شهر، جعفر هاشمی اهل اصفهان و علیرضا کاردان مجرح شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۶ حاصل خودبسوز از نیروهای مردمی گرد که بواسیله ضد انقلاب دستگیر و به زندان دولوتو منتقل گردیده بود به شهادت رسید. نامبرده متولد ۱۳۴۱ بود.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۲ محمد احمدی از اهالی قریه جلدیان بواسیله افراد حزب دموکرات زخمی گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۲ ساعت دوازده شب واحد گشت نیروهای سپاه پاسداران شهرستان نقده با گروهی از مهاجمین حزب دموکرات درگیر و به تبادل آتش پرداختند که پس از مدتی افراد حزب متواری شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۳ ساعت چهار بعد از ظهر در اثر انفجار مین در تپه پیر ناصر یک نفر سر باز از ناحیه پا زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۴ ساعت ۵/۵ بعد از ظهر در جاده قدیم تور چین - پیرانشهر در اثر انفجار مین ضد تانک ماشین فرماندهی سرهنگ صالحی منهدم و در این حادثه خود سرهنگ و یکی از سربازان مجرح و یکی دیگر از سربازان به درجه شهادت نایل آمد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۴ بعد از ظهر در بین پادگان جلدیان و قریه صوفیان در اثر انفجار مین یک دستگاه وانت بارکه حامل دو خانواده بود منهدم و ۱۳ نفر از سرنشینان آن کشته شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۷ ساعت ۱۱ قبل از ظهر ماشین لندور بارزانی ها در چهار کیلومتری پیرانشهر روی مین رفت که در نتیجه شخصی بنام حسین رسولی زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۸ ساعت ۵ بعد از ظهر حزب دموکرات با اسلحه سنگین و سبک به پایگاه نیروهای ارتشی در نزدیکی کوسه کهریز حمله کرد. در این درگیری محمود محمودی متولد ۱۳۱۶ از جوانمردان شهرستان نقده به شهادت رسید و یک نفر نیز مجرح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۸ در درگیری شدیدی که از ساعت ۹ شب تا ۴/۵ صبح در منطقه مهاباد ادامه داشت ۵ نفر مجرح و یک نفر بنام یدالله نصیری متولد ۱۳۴۲ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۱۹ در روستای گروتیان نزدیکی پادگان پسونه در اثر انفجار مین یک نفر مجرح و پای خود را از دست داد. نامرده فرزند ابراهیم سرزرد می باشد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۱ در تپه پیر ناصر واقع در جاده نقده اشتویه در اثر انفجار مین یک دستگاه گاز ارتشی منهدم و در اثر آن استوار دوم روح آمیر شهید و گروهبان دوم باقر عظیم زاده که می خواست جنازه شهید را از محل حادثه ببرد در اثر انفجار مین دیگری پای خود را از دست داد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۲ ساعت ۵ بعد از ظهر در نزدیکی روستای چیانه از توابع نقده بر اثر انفجار مین دو راس گاو کشته و یک راس دیگر مجرح گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۲ ساعت ۷ بعد از ظهر یک دستگاه ماشین بارزانیها در نزدیکی پایگاه کوسه کهریز در نزدیکی کافه حاجی حسین مورد هجوم حزب دموکرات قرار

گرفت که در نتیجه یکی از بارزانیها بنام قاضی بربیاد شهید شد.

جنگ دارلک (۱۳۶۰/۱/۲۴)

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۴ ۱۱ نیروهای سپاه پاسداران مستقر در مهاباد برای پاکسازی روستای دارلک حومه مهاباد وارد عملیات می‌شوند. متأسفانه در این عملیات به واسطه عدم هماهنگی و عدم تدابیر و تجهیزات کافی در تیررس دشمن قرار می‌گیرند و چند تن از نیروهای سپاه مهاباد شهید و تعدادی زخمی می‌شوند. پس از وقوع حادثه نیروهای سپاه، ارتش، ژاندارمری، بسیج، کمیته انقلاب اسلامی مستقر در شهرستان نقده برای پشتیبانی نیروهای سپاه مهاباد وارد صحنه می‌شوند و درگیری و عملیات تا شب ادامه پیدا می‌کند در این درگیری ۵۸ نفر زخمی و ۱۹ تن به شهادت می‌رسند که بیشتر نیروها مربوط به سپاه شهرستان ارومیه و نیروهای اطراف بودند از نیروهای اعزامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده چهار نفر به شهادت رسیدند که اشاره می‌گردد.

شهید محمدآقائی بارانی متولد ۱۳۴۰ سپاهی، شهید ابراهیم حمزه‌زاده متولد ۱۳۳۷ سپاهی، شهید فیروز صیامی متولد ۱۳۳۱ سپاهی. شهید محمد حسین مسافری اهل نقده.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۶ ساعت ۶ بعدازظهر عده‌ای از افراد ژاندارمری شهرستان نقده جهت جمع آوری نیروهای تامین جاده پیرانشهر عازم بودند که نزدیکی روستای قارنا دره خوکها با نیروهای دموکرات درگیر می‌شوند و در نتیجه درگیری تعدادی از این نیروها به شهادت می‌رسند. این درگیری با رسیدن نیروهای کمکی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پایان می‌یابد. شهدای این درگیری به قرار زیر است:

استوار فتاح ایرانفر رئیس پاسگاه، عبدالله علی‌بور جوانمرد، قهرمان رویان متولد ۱۳۳۶ جوانمرد اهل نقده، استوار قربانعلی رستم‌پور، گروهبان سوم فتحی جوانمرد متولد ۱۳۳۴ اهل نقده، مهدی فرجی سرباز اهل رشت شهید شدند و سرباز قاسم ملا اسماعیلی، گروهبان دوم اسفندیار صادقی اهل ماکو اسماعیل حسن‌زاده سرباز اهل گرگان و جهانگیر خرد آقایی جوانمرد اهل نقده، مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۷ ۱۱ پیکر مطهر شهدای ژاندارمری شهرستان نقده که عصر روز

قبل در جاده پیرانشهر - نقده نزدیکی قارنا بوسیله مهاجمین حزب منحله دموکرات به شهادت رسیده بودند در شهرستان نقده تشیع شد.

- در تاریخ ۲۸/۱/۱۳۶۰ در درگیری پاسگاه کوهی زخمی می شوند که این زخمیها با آمبولانس به شهرستان نقده منتقل می شوند که در نزدیکی سه راه محمدیار با آرپی جی هفت آمبولانس حامل مجروین مورد حمله قرار می گیرد که در نتیجه در تاریخ ۲۹/۱/۱۳۶۰ جنازه ۶ تن که یکی از آنها راننده آمبولانس بود از محل حادثه به بیمارستان نقده منتقل می شود. لازم به ذکر است که جنازه راننده آمبولانس را سوزانده بودند.

- در تاریخ ۲۹/۱/۱۳۶۰ در محور نقده - مهاباد افراد حزب دموکرات به خودرو پاسگاه محمدیار که افراد شهربانی را به منظور استقرار در شهر مهاباد برده بود هنگام برگشت مورد حمله قرار گرفت که در نتیجه جوانمرد با یارا معلی فاضلی اهل نظام آباد مجروح گردید.

حوادث اردیبهشت ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۶/۲/۱۳۶۰ ساعت ۶ بعداز ظهر در اثر انفجار مین در نزدیکی کافه حاجی حسین یک پسر بچه ۱۲ ساله بنام جعفر یوسفی اهل آغده از توابع نقده پای خود را از دست داد. ایشان مشغول چرای گواهای خود بود که مجروح شد.

- در تاریخ ۱۸/۲/۱۳۶۰ دو فروند میگ عراقی و چهار فروند هلی کوپتر جنگی ارتش متجاوز عراق زندان شماره یک حزب دموکرات را که در منطقه آلواتان - دولتو قرار داشت بمباران کردند که در این بمباران در حدود ۱۵۰ الی ۲۰۰ نفر از گروگانهای اسیر شده توسط حزب منحله دموکرات شهید یا زخمی شدند. که یکی از این گروگانها شهید محمد طاهری متولد ۱۳۴۴ که در این زندان به شهادت رسیده. نامبرده نیروی مردمی بود.

- در تاریخ ۱۸/۲/۱۳۶۰ ساعت ۸ صبح یک عدد مین ضد نفر در یکی از خیابانهای پیرانشهر نزدیکی شرکت تعاونی منفجر و یک عدد دیگر نیز توسط نیروهای سپاه خنثی گردید.

- در تاریخ ۲۰/۲/۱۳۶۰ قبل از ظهر در جاده فرعی بین پادگان جلدیان - صوفیان بر اثر

انفجار مین چهار راس گاو گشته شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۱ ساعت ۶ بعد از ظهر یک عدد موشک زمین به زمین از طرف ارتفاعات مهاباد به سمت نقده شلیک شد که در قسمت غربی شهر و در نزدیکی اشتویه منفجر شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۲ ساعت ۸ صبح موشک دیگری از همان مسیر قبلی شلیک شد که در تپه پیر ناصر منفجر شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۲ ساعت ۱۰ شب نیروهای سپاه در کنه خانه پیرانشهر کمین کردند و تعدادی از قاچاقچیان را دستگیر کردند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۳ ساعت ۸ بعداز ظهر در کوچه فرعی پشت آشپزخانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیرانشهر یک عدد مین ضد نفر توسط نیروهای سپاه کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۴ ساعت چهارالی شش مجلس یادبود شهدای زندان دولتون از طرف سپاه - جهاد - فرمانداری و شهربانی و انجمن‌های اسلامی جامعه روحانیت مبارز در مسجد صاحب‌الزمان نقده برگزار شد در این مجلس مسعودی شهردار نقده سخنرانی کردند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۲/۲۶ قبل از ظهر پیکر پاک شهید رستمعلی قاسمی در شهرستان نقده تشیع و جهت خاکسپاری به زادگاهش روستای آقاییگلو انتقال داده شد.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۶ اتو میل حامل نیروهای بسیجی شهرستان نقده در محور نقده - مهاباد مورد تهاجم عناصر مسلح ضد انقلاب قرار گرفت. محل حادثه کافه حاج عبدالله جاده مهاباد - نقده بود که این درگیری ۱/۵ ساعت بطول انجامید. در این درگیری ۵ تن از نیروهای بسیجی بنامهای بیت‌الله علیاری، رضا بهرامپور، رحیم جاوید، احمد بستانچی، حسین جباری مجرروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۱۸ صفر علی بقائی متولد ۱۳۲۹ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده در منطقه دارلک در درگیری با ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۲۲ مختار آذرخش متولد ۱۳۱۳ از نیروهای جوانمرد شهرستان

نقده در منطقه دارلک به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۲۴ ساعت ۸ بامداد در جاده قلعه ماران یک مین منفجر گشت که در این انفجار یک دستگاه گریدر آسیب و راننده آن مجرح شد. حادثه در چهار کیلومتری شهرستان نقده اتفاق افتاد.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۲۶ در درگیری پاسگاه دواب با عناصر ضد انقلاب عبدالله علیپور متولد ۱۳۳۰ با عضویت جوانمرد به شهادت رسید.

جنگ نظام آباد در سال ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۲۶ شب ساعات ۲۱ الی ۲۲ روستای نظام آباد مورد حمله ضد انقلاب قرار گرفت. این حمله از سمت روستای مملو انجام گرفته است. روستای نظام آباد در سه کیلومتری بخش محمدیار واقع است. در این درگیری تعدادی از نیروهای مردمی، و نیروهای سپاهی و بسیجی که به کمک روستائیان رفته بودند به شهادت رسیدند که اسماء آنها به قرار زیر است:

- ۱- شهید ولی عابشی، متولد ۱۳۱۲، نیروی مردمی
 - ۲- شهید حسن فتحی قره موسی، متولد ۱۳۱۲، نیروی مردمی
 - ۳- شهید احمد علی قلیزاده، متولد ۱۳۴۲، نیروی مردمی
 - ۴- شهید نماز شریف زاده، متولد ۱۳۱۱، نیروی بسیجی
 - ۵- شهید محمد علی محمودی، متولد ۱۳۱۱، نیروی بسیجی
 - ۶- شهید محمد علی مرادی، متولد ۱۳۴۳، نیروی بسیجی
 - ۷- شهید ابراهیم آذرپیشه، متولد ۱۳۲۸، نیروی سپاه
 - ۸- شهید عبدالعلی پورخان، متولد ۱۳۰۲، نیروی سپاه
 - ۹- شهید محرومعلی جلالی، متولد ۱۳۳۰، نیروی سپاه
 - ۱۰- شهید علی محب خواه، متولد ۱۳۱۸، نیروی سپاه
- در تاریخ ۱۳۶۰/۳/۳۱ در درگیری منطقه پیرانشهر یعقوب زینالی متولد ۱۳۳۵ با عضویت بسیجی به شهادت رسید.

حوادث تیرماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۳ ساعت ۶ بعداز ظهر محرم پاشانوری اهل فرخزاد بر اثر انفجار مین ضد نفر در کنار جاده مهاباد - نقده در نزدیکی کافه حاج عبدالله مجرح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۴ حزب منحله دموکرات از ساعت ۱ شب به مدت ۱/۵ ساعت ستاد سپاه پیرانشهر را با اسلحه های سنگین و سبک مورد حمله قرار دادند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۱۷ تپیخانه مزدوران بعضی مواضع نیروی خودی را در منطقه تمرچین از ساعت ۴ بعداز ظهر تا ساعت ۹ شب زیر آتش شدید قرار دادند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۱۹ در ساعت ۱۲ ظهر بر اثر انفجار مین ضد نفر در جاده پیرانشهر - جلدیان سرباز وظیفه علی اصغر امیری تامین جاده مجرح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۰ ساعت ۹ شب به مدت یک ساعت هوایپماهای متجاوز عراقی در فضای اکثر شهرهای استان آذربایجان غربی ظاهر شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۲ ساعت ۷ صبح روز دوشنبه در جاده پیرانشهر - جلدیان در کنار جاده بر اثر انفجار مین ضد نفر سرباز وظیفه محمد رضا اباذری که تامین جاده بود مجرح شد.
- در درگیری تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۴ بین نیروهای سپاه و حزب دموکرات در منطقه سردشت حاج آقا اکبری فرمانده سپاه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۳ ساعت ۱۰ شب یک فروند هوایپیمای متجاوز عراقی در آسمان نقده ظاهر شد که با آتشبازی نیروهای منطقه متواری شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۵ ساعت ۶ بعداز ظهر دو نفر از درجه داران ارتش و یک نفر شخصی از روستای قلاتان به وسیله حزب منحله دموکرات به گروگان گرفتند.
- در درگیری ۱۳۶۰/۴/۲۸ که از ساعت ۱۱ تا ۲ بعداز ظهر در شهر مهاباد روی داد ضد انقلاب در میدان مهاباد به دو ماشین گشت سپاه پاسداران کمین زدند و با نارنجک و مسلسل مورد حمله قرار دادند در این درگیری هفت نفر از نیروهای سپاه شهید و هشت نفر مجرح شدند. در ادامه آن یک ماشین غذای ارتش نیز مورد حمله قرار گرفت که راننده ماشین نیز شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۲۹ ساعت ۷ بعداز ظهر یکی از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی واحد بسیج ارومیه بنام میر مصیب کاظمی در اثر انفجار مین ضد نفر در تپه قلعه

ماران مجروح و یک پا و یک دست وی قطع شد.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۳۰ ساعت ۸ صبح روز سه شنبه یک گاز ارتشی بین نconde - ارومیه نزدیک دیزج و جلبر روی مین ضد تانک رفته و گاز ارتشی منفجر و سه سرنشین این ماشین مجروح می شونند. این افراد از نیروهای ژاندارمری بودند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۴/۳۱ دقیقه بامداد زلزله ای نسبتاً شدیدی شهرستان نconde و اطراف را لرزاند.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۱ ساعت ۱/۵ شب به ماشین گشت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نconde که در خیابان اسماعیل آباد این شهر تیراندازی گردید که متقابلاً به تیراندازی جواب داده شد. خوشبختانه این حمله تلفاتی در پی نداشت.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۴ ساعت ۱۱ در دهکده قلعه جوق از توابع شهرستان نconde چهارده هکتار مزرعه گندم به آتش کشیده شد که این آتش سوزی به کمک اهالی و ماشین آتش نشانی شهرداری خاموش شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۳ ساعت ۱۱ در پارک کودک شهرستان پیرانشهر بمبی منفجر شد که در اثر این انفجار سه کودک مجروح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۶ ساعت ۸ صبح یک بمب ساعتی در خیابان اسماعیل آباد توسط نیروهای کمیته انقلاب اسلامی کشف و ضبط گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۲۵ ساعت ۵ بعداز ظهر در روستای بالقچی از توابع شهرستان نconde ضد انقلاب یونجه و علوفه های محلی را به آتش کشیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۲۹ ماشین توبوتای سپاه محمدیار که در حال ماموریت بود در ساعت ۸/۵ صبح بر اثر تصادف با یک پسر بچه ۱۰ ساله از دهکده یادگارلو واژگون و در این حادثه هم پسر بچه و هم دو نفر از سرنشینان خودرو بنام کریم اسعدی متولد ۱۳۳۱ از نیروی سپاه محمدیار و صفر رستمی متولد ۱۳۳۷ از سپاه محمدیار به شهادت رسیدند. و پنج نفر نیز زخمی شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۳۱ پیکر نیروهای سپاه محمدیار که در تصادف به شهادت رسیده بودند در بخش محمدیار تشیع شد.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۰/۶/۱۳۶۰ ساعت ۱۰/۵ صبح یک دستگاه مینی بوس در جاده پیرانشهر - نقده با یک مین ضد نفر برخورد کرد که در این انفجار یک نفر سریاز بنام محمد رضا نظام آبادی مجرح و پای چپ خود را از دست داد.

جنگ اشتویه در سال ۱۳۶۰

- در تاریخ ۲۱/۶/۱۳۶۰ در پاکسازی منطقه اشتویه از لوث عناصر ضد انقلاب تعدادی از نیروهای بارزانی (پیشمرگان کرد مسلمان) وابسته به ارتش جمهوری اسلامی ایران به شهادت رسیدند. اسامی این شهداء به قرار زیر است:

۱- عزیز صالح محمد تراس	۱۱- عبدالسلام حسین سعدی
۲- محمد صدیق صدیق	۱۲- میکائیل محمد صدیق
۳- عبدالله عبدالله پور	۱۳- میکائیل اسعد ملامحمد
۴- بیرون آولد آولد	۱۴- غازی رمضان عقرابی
۵- جرجیس کنعان موسی	۱۵- بانور حان حاجی مصطفی قادر
۶- رمضان عبدالله محمد باجلوری	۱۶- تیلی خسرو بیاری
۷- انس ملا عزیز عقرابی	۱۷- حسین صوفی محمد
۸- شاکر قادر عبدالله	۱۸- خالد جعفر عزیز
۹- سلیم صالح	
۱۰- حسن شیخ	

- در تاریخ ۲۴/۶/۱۳۶۰ روستای کنده ره از توابع پسوه توسط نیروهای ارتشی مستقر در پادگان پسوه به محاصره در می آید. در این حین درگیری صورت می گیرد که در نتیجه فرمانده عملیات سروان فرسی زخمی و چهار نفر سریاز به شهادت می رسید همچنین ۱۳ نفر سریاز دیگر نیز در این درگیری زخمی می شوند. عملیات پاکسازی ادامه می یابد.
- در تاریخ ۲۴/۶/۱۳۶۰ و ۲۵/۶/۱۳۶۰ عملیات پاکسازی روستاهای چپرآباد و نالوس از توابع اشتویه از ساعت ۱۱ صبح ۲۶/۶/۱۳۶۰ آغاز و تا ۲۵/۶/۱۳۶۰ ادامه داشت که طی آن صفر مختاری متولد ۱۳۴۰ از نیروهای سپاه پاسداران شهرستان نقده و

دو نفر از نیروهای سپاه ارومیه به نامهای مهدی پیکار و اقدام به شهادت رسیدند. همچنین در این عملیات عبدالله احمدی اقدام از پیشمرگان کرد مسلمان متولد ۱۳۳۴ نیز به شهادت رسید.

همچنین فرامرز نوری، رضا میرزاچی، محمد ولی پور از سپاه نقده در این عملیات مجرح شدند. پاکسازی این روستاها ادامه دارد.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۶/۳۰ روستای سه گردکان در محور اشنویه به پیرانشهر و نقده به اشنویه بوسیله رزمندگان جمهوری اسلامی پاکسازی شد. این عملیات که از ساعت ۲/۵ با مداد ۱۳۶۰/۶/۳۰ بوسیله نیروهای ارتش و سپاه شروع شده و بعد از وارد شدن به روستا مورد حمله ضد انقلاب قرار گرفتند در این درگیری شش نفر از نیروها زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۶/۳۰ نیروهای نظامی با حرکت سریع و حساب شده روستای آرنا از توابع اشنویه را از لوث وجود عناصر ضد انقلاب پاکسازی کردند. در ادامه این عملیات روستای گرجی واقع در مسیر راه اشنویه به پیرانشهر مورد پاکسازی قرار گرفت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۶/۳۱ پاکسازی روستای علیآباد از توابع نقده ادامه داشت و در ادامه در تاریخ ۱۳۶۰/۶/۳۱ روستای میرآباد و روستای دیلنچی آرخی مورد پاکسازی نیروهای ژاندارمری و سپاه قرار گرفت که این پاکسازی بدون درگیری بود.

حوادث مهرماه: ۱۳۶۰

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۱ پاکسازی روستای کاموس بوسیله نیروهای ژاندارمری و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بدون درگیری انجام پذیرفت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲ در اثر انفجار مین در روستای شونقار پسر بچه ۷ ساله بنام بهرام علی اکبری و دختر بچه ۱۱ ساله بنام فریده علی اکبری مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲ روستای سوجه بوسیله نیروهای ژاندارمری و سپاه مورد پاکسازی قرار گرفت که در این عملیات ۵ نفر دستگیر شدند که در اختیار واحد تحقیقات قرار گرفت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۳ روستای علیآباد اشنویه توسط نیروهای عملیاتی مورد پاکسازی قرار گرفت که در این عملیات تعدادی اسلحه و دوربین نظامی کشف و ضبط

گردید در این عملیات ۸ نفر از اعضای حزب دستگیر و در اختیار واحد تحقیقات قرار گرفت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۴ روستای چشممه گل از توابع اشنویه توسط نیروهای سپاه و زاندارمری مورد پاکسازی قرار گرفت. در این عملیات هیچ درگیری صورت نگرفت.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۴ ساعت ۵ بعداز ظهر کافه حاجی حسن فرمانده پایگاه نیروهای همراه در کمین ضد انقلاب قرار می‌گیرند که در نتیجه درگیری سروان حداد رضایی به شهادت می‌رسد و دو نفر بسیجی مجروح می‌گردند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۴ روز شنبه ساعت ۳ بعداز ظهر ماشین سپاه به رانندگی داود زادعلی از نقده عازم محمدیار بود که چپ شد و در نتیجه ایشان مجروح می‌گردد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۴ در جاده نقده - اشنویه مینی که قبله کارگذاشته شده بود در زیر گریدر شهرداری منفجر شد ولی این انفجار تلفاتی در پی نداشت.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۴ در قریه نالوس مینی زیر پای حیواناتی که مشغول چرا بودند منفجر شد که در این حادثه پسر بچه ۱۵ ساله‌ای بنام حسین بنگینی مجروح شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۱۰ در قریه گلوان اعضای حزب متحله دموکرات قصد ریودن صندوق رای گیری را داشتند که مردم از پایگاه قلعه ماران استمداد خواستند و در نتیجه تبادل آتش خمپاره نیروهای ضد انقلاب متواری شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۱۰ شب در ساعت ۱۱/۵ در حوالی مدرسه استاد مطهری به یک واحد گشت نیروهای سپاه و در خیابان ۱۷ شهریور به یک واحد گشت شهریانی توسط ضد انقلاب حمله شد. این درگیری تلفاتی در پی نداشت.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۰ راس ساعت ۱۲ شب ضد انقلاب از طرف جنوب غربی به پادگان ولی‌عصر شهرستان نقده حمله کردند که این درگیری نیم ساعت به طول انجامید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۰ راس ساعت ۱۰/۳۰ به پایگاه نیروهای مستقر در اشنویه حمله شد که این درگیری دو ساعت ادامه داشت.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۱ حدود سه هزار نفر از ضد انقلابیون به فرماندهی سروان حاتمی از عناصر ضد انقلاب از منطقه کانی‌رش وارد و بنا بود که به شهر اشنویه حمله کنند که نیروهای موجود در منطقه مطلع شدند و در نتیجه درگیری شدیدی صورت گرفت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۲ افراد ضد انقلاب (عناصر حزب دموکرات) در ده شمس و ده گورجی جمع شده بودند که درگیری در منطقه بین نیروهای ضد انقلاب و نیروهای مستقر در منطقه صورت می‌گیرد که در نتیجه ضد انقلاب متواری می‌شوند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۳، ۲ عدد نارنجک دستی به خانه امام جماعت مسجد جامع اشنویه ملا عبدالله حاجی پرتاب شد که خساراتی به بار آمد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۲۹ عناصر مسلح غیرقانونی در شهر نقده بطور ناجوانمردانه وارد خانه ملا عبدالکریم شیخ مصطفی شده و با رگبار مسلسل وی را به شهادت می‌رسانند. حادثه در ساعت ۲۱/۴۰ دقیقه و از پشت حیاط منزل مسکونی شیخ وارد خانه می‌شوند و در هنگامیکه شیخ مشغول تلاوت قرآن بود او را به رگبار می‌بندند.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۳ بر اثر انفجار مین پای یک زن بیگناه در منطقه نقده قطع می‌شود.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۶ صفر زینالی متولد ۱۳۳۹ با عضویت سرباز در سر راه محمدیار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۱۰ قادر فتحی متولد ۱۳۳۷ در منطقه پیرانشهر شهید شد نامبرده عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۱۵ ساعت ۷/۳۰ دقیقه بعد از ظهر جمعه در درگیری بین نیروهای پیشمرگان کرد و نیروهای ضد انقلاب یک نفر بنام نمازی بارزانی اهل شیراز شهید و دو نفر بنامهای شکری عبدالله و حاجی حاج اهل شیراز مجرروح شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۱۸ در ادامه پاکسازی مناطق اطراف شهرستان نقده نیروهای سپاه و ارتش و پیشمرگان کرد مسلمان روستاهای گلوان، بایزآباد، شاوله از لوث وجود عناصر ضد انقلاب پاکسازی شد این عملیات تا ۷ بعد از ظهر ادامه داشت که در جریان آن سه نفر از نیروهای پیشمرگ شهید و ۱۳ نفر مجرروح شد.
- شهدا عبارتند بودند از: ۱- فاخری مسلک ۲- صنعتان محمد حاجی ۳- حدو سلیمان و مجروهین عبارتند از: ۱- حیران صالح سلیمان ۲- حسن رمضان ۳- میرخان محمد ۴- بابا حق شناس ۵- صابر عرب ۶- لطیف عبدالله ۷- جادین خورشید ۸-

صالح علی -۹ - عزیز تمر -۱۰ - محمد امین مصطفی -۱۱ - عارف رشید -۱۲ - سلیمان هادی -۱۳ - صالح صالح.

همچنین در این عملیات مقر حزب افشین و زندان حزب افشین به تصرف رزمندگان اسلام در آمد و مقر فرماندهی حزب در بایزآباد به آتش کشیده شد. پیکر شهدای پیشمرگ بعد از تشییع در نقده به زیوه انتقال یافت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۲۱ عناصر ضد انقلاب با کمین در جاده پادگان پسوه - وروستای گردسپان ۷ نفر از نیروهای سرباز را شهید و ۲۴ نفر را به گروگان می‌برند. این نیروها جمعی پادگان پسوه بودند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۸/۲۶ ساعت ۹ شب یک بمب ساعتی که توسط ضد انقلاب در منزل عمر معروفی اهل اشتونیه کار گذاشته بود منفجر که بر اثر آن صاحبخانه و دو نفر دیگر به نام خلیل قاضیزاده و صمد شجاعی زخمی شدند.

حوادث آذر ماه سال ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۵ پنج شنبه در اثر انفجار مین در نزدیکی تپه پیر ناصر یکی از سربازان ژاندرمری اشتونیه بنام محرومعلی رستمی اهل قم مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۱۴ در ساعت ۸/۵ هنگامیکه افراد تامین جاده در محور نقده مهاباد مستقر می‌گردیدند در حوالی قهوهخانه حاجی حسین با ضد انقلابیون که از قبل در محل کمین کرده بودند درگیر شدند که بلا فاصله نیروهای نیروهای کمکی سپاه پاسداران و ژاندرمری به محل اعزام و این درگیری تا ساعت ۳ بعداز ظهر ادامه داشت که در نتیجه دو نفر از جوانمردان بنامهای علی کاوان شیخ احمدی متولد ۱۳۱۶ و حکمعلی عبدالی متولد ۱۳۰۸ اهل نقده به شهادت رسیدند و دو نفر دیگر بنامهای ایوب قاصدی و احمد بستانچی مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۱۸ شاهرخ شفق تزاد متولد ۱۳۳۸ با عضویت سرباز وظیفه در جبهه بستان و در نبرد با نیروهای رژیم بعضی به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۲۰ یکدستگاه ماشین گاز ۶۶ ارتش که برای افراد پاسگاه کانی پیس غذا می‌برد در محور جلدیان - اشتونیه و در نزدیکی چپرآباد با مین ضد تانک که توسط ضد انقلاب از قبل کار گذاشته بودند برخورد می‌کند که در نتیجه ماشین گاز

- منهدم و چهار نفر از سرنشیان ماشین مجروح می‌شوند.
- اسامی مجروهین عبارتند از: ۱- علی قاضی پور اهل شاهروود ۲- عباس علیلو گروهبان دوم اهل خوی ۳- عبدالعلی منصوری اهل تفرش ۴- بهمن بابائی اهل تهران.
- در تاریخ ۲۱/۹/۱۳۶۰ تقی فرهادی از نیروهای بسیجی شهرستان نکده، در این شهر به شهادت رسید.
- در تاریخ ۹/۲۲/۱۳۶۰ ضد انقلاب در ساعت ۵/۸ شب به مقر نیروهای بارزانی در قریه شن آباد از توابع پیرانشهر حمله کردند که در این حمله محمد محمودی شهید و عبدالله محمد، حسن شیخ مصطفی، محمد حاجی سلیمان، صادق معروف مجروح شدند.
- در تاریخ ۹/۲۲/۱۳۶۰ ساعت ۳ بعد از ظهر ضد انقلاب از اطراف روستای محمدشاه با خمپاره به نیروهای نظامی و نفربر مستقر در محور نکده - مهاباد تیراندازی می‌کنند خمپاره در ۱۰ متری نفربر اصابت می‌کند که خوشبختانه هیچگونه آسیبی وارد نمی‌شود. درگیری در ساعت ۴ بعد از ظهر خاتمه می‌یابد.
- در تاریخ ۹/۲۵/۱۳۶۰ ساعت ۴/۵ در محور نکده - مهاباد نزدیکی کافه حاجی حسین بر اثر انفجار یکی از چرخهای نفربر زرهی آسیب دید و همزمان با انفجار مین درگیری شدیدی بین نیروهای مهاجم و نیروهای خودی در منطقه صورت می‌گیرد. این درگیری پس از یک ساعت خاتمه می‌یابد.
- در تاریخ ۹/۲۶/۱۳۶۰ مهاجمین دموکرات بر روی نیروهای ارتش در محور جلدیان - نکده شلیک می‌کنند که در تیجه حسین برک اعزامی از هنگ سمنان و ساکن آمل مجروح می‌شود که ایشان به جلدیان توسط همرزمانش منتقل می‌شوند و سپس بوسیله آمبولانس با راننده و کمک راننده مجروح به شهرستان نکده منتقل می‌شود که باز در نزدیکی بادین آباد بین جلدیان - نکده مهاجمین به روی آمبولانس آتش گشودند که آمبولانس چپ و راننده علی معینی اهل ساری که به اتفاق کمک راننده دوست زخمی خود را به دوش گرفته و تا قارنا می‌بردند و از آنجا با ماشین به نکده منتقل می‌نمایند.
- در تاریخ ۹/۲۷/۱۳۶۰ ساعت ۱۲/۵ شب مهاجمین مسلح با اسلحه‌های سنگین و سبک به پاسگاه و روستای بالقچی حمله کردند. این درگیری با اعزام نیروهای کمکی سپاه و ژاندارمری نکده پس از دو ساعت پایان یافت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۲۸ در محور نقده - بالقچی یک عدد مین ضد تانک توسط نیروهای ژاندارمری کشف و خنثی گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۳۰ بر اثر آتش توپخانه نیروهای ارتشی موضع و تجمع نیروهای ضد انقلاب در حوالی روستای چیانه در هم کوییده شد.

حوادث دی ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۳ ساعت ۱ بعد از ظهر هنگامیکه نیروهای مستقر در پایگاه رادار برای حمل غذا به پایگاه می رفتهند در راه مایین رادار و پاسگاه دوآب با مین ضد تانکی که توسط ضد انقلاب کار گذاشته شده بود برخورد کرده و بر اثر انفجار مین ماشین حامل سربازان و جوانمردان منهدم و ۶ نفر از نیروها و یک نفر نماینده دفتر امام مجرروح می شود. مجروهین عبارتند از: ۱- فریدون عالی اهل جلفا - ۲- جمشید جمشیدیان اهل اصفهان - ۳- قربان جهان دیده اهل نقده - ۴- رضا قاسمی اهل اصفهان - ۵- علی پولکی اهل همدان - ۶- محمد پولکی اهل همدان و نماینده دفتر امام - ۷- غلامحسین ظفری.

در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۱۱ حمزه علی فیضی بسیجی اعزامی به جبهه گیلانغرب از شهرستان نقده به شهادت رسید. نامبرده متولد ۱۳۳۵ بود.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۱۶ اشرار در شهر اشنویه به دو تا از پایگاههای نیروهای گُرد حمله کردند که خوشبتابه آسیبی به نیروهای مستقر وارد نیامد.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۱۷ عزیر رستمی آذر بسیج اعزامی به جبهه گیلانغرب از شهرستان نقده به شهادت رسید و پیکر مطهرش در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۱۷ در شهرستان نقده تشییع شد. شهید رستمی آذر متولد ۱۳۴۲ بود.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۲۲ به هنگام برگشت افراد تامین جاده جمعی پاسگاه محمدیار در حوالی کافه حاجی حسین با ضد انقلابیون درگیر شدند که با اعزام نیروهای کمکی درگیری خاتمه یافت.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۲۳ بهمن انصاریان از جوانمردان شهرستان نقده در جاده مهاباد به شهادت رسید نامبرده متولد ۱۳۳۸ بود.

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۰/۲۸ بایرامعلی رزیان از بسیجیان اعزامی شهرستان نقده به

منطقه گیلانغرب در مصاف با دشمن بعشی به شهادت رسید. شهید رزیان متولد ۱۳۴۳ بود.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۴ پیکر شهید بایرامعلی رزیان در ساعت ۱۲ در شهرستان نقده تشیع شد. و در گورستان شهدای این شهرستان به خاک سپرده شد.
 - در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۱۰ به مناسب شهادت پر افتخار حمید پایدار در جبهه گیلانغرب مجلس بزرگداشتی در شهرستان نقده برگزار شد.
 - در تاریخ ۱۳۶۰/۱/۲۰ عبدالرحمان غریب نازنازی متولد ۱۳۰۹ از نیروهای کرد مسلمان اشنویه در اطراف روستای دربند بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید و جنازه نامبرده بعد از گذشت ۱۳ روز پیدا شد. شهید غریب نازنازی از عناصر حزب منحله دموکرات بود که از حزب منحله جدا و به نیروهای سپاه در اشنویه پیوسته بود که ضد انقلاب ایشان را در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۰ به شهادت رساندند.
 - در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۲ حسن مامال ولی متولد ۱۳۳۲ در نزدیکی روستای دربند به شهادت رسید. شهید مامال ولی جز نیروهای پیشمرگ کرد مسلمان وابسته به نیروی سپاه اشنویه بود که در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۸ بوسیله حزب منحله دموکرات دستگیر و در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۲ به شهادت رسید و ۱۳ روز بعد جنازه اش پیدا شد.
 - در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۶ قربانعلی رستم پور در درجه داران ژاندارمری در نبرد با ضد انقلاب در قارنا به شهادت رسید. نامبرده متولد ۱۳۱۸ بود.
 - در تاریخ ۱۳۶۰/۱۱/۲۴ روز شنبه یک عدد نارنجک به حیاط دکتر ایوب مولودی پرتاب شد که بر اثر انفجار شیشه ها و پنجره اتاقها شکسته و آسیبی به ماشین وی وارد آمد.
 - با فرا رسیدن سومین سالگرد پیروزی جمهوری اسلامی ایران اداره برق شهرستان نقده برق ۸ روستای این شهرستان را به پایان رسانید و شبکه آنها به شبکه سراسری پیوست.
- روستای بگیم قلعه با ۲۳۰ خانوار در منطقه نقده .
- تازه کند جبل با ۵۶ خانوار در منطقه نقده

آل‌اگورز علیا با ۳۸ خانوار در منطقه نقده
گوران‌آباد قاضی با ۲۶ خانوار در منطقه نقده
گوران آباد پاشا با ۳۹ خانوار در منطقه نقده
تاییه با ۱۷ خانوار در منطقه نقده
بدره با ۳۲ خانوار در منطقه پیرانشهر
کله‌کین با ۵۹ خانوار در منطقه پیرانشهر

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۰:

- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۲/۱ احمد شایری متولد ۱۳۰۵ عضو نیروهای پیشمرگ کرد مسلمان سپاه اشنویه بود که بدست ضد انقلاب به شهادت رسید. شهید احمد شایری عضو حزب منحله دموکرات بود که در پاکسازی شهر اشنویه به نیروهای سپاه پیوست و سرانجام در اسفندماه سال ۱۳۶۰ در روستای طاژندره توسط حزب دستگیر و به شهادت می‌رسد و دو ماه بعد جنازه‌اش در حوالی روستای حسن‌آباد پیدا شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۲/۱۳ شب ساعت ۱۲/۳۰ طی یک حمله گسترده از سوی ضد انقلاب (دموکرات) از طرف آبادیهای آدا، دورگه لطف‌اله، ممیند، قره قشلاق و سه راهی شیخ معروف به پایگاه شهید بهمن انصاریان که با سلاحهای سنگین و سبک صورت گرفت. مدافعان پایگاه به شدت از مواضع خود دفاع و به تبادل آتش پرداختند که این درگیری تا ساعت ۲/۵ با مدد ادامه داشت و طی این درگیری یکی از جوانمردان پایگاه بنام شاهین گله نام شهید و شمس‌الدین حسن‌پور زخمی شد.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۲/۱۴ راس ساعت ۹ شب ضد انقلاب با انواع سلاحهای سنگین و سبک از اطراف بار دیگر به پایگاه شهید انصاریان در نزدیکی کافه حاج حسین حمله کردند که این حمله نیز با شجاعت و فداکاری رزم‌ندگان مدافع پایگاه درهم کوییده شد. در این درگیری جوانمرد تمو محمدپور، سرباز وظیفه علیرضا اجاقی شهید و سرباز وظیفه عباس ناصریان مفقود الاثر گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۲/۱۸ رحیم ذوالقدری متولد ۱۳۴۴ از بسیجیان شهرستان نقده در منطقه اشتویه توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۰/۱۲/۲۱ بار دیگر پایگاه شهید بهمن انصاریان واقع در محور

تقده - مهاباد نزدیکی کافه حاج حسین بوسیله ضد انقلاب مورد حمله قرار گرفت که این حمله نیز همانند حملات گذشته دفع گردید.

- در تاریخ ۲۱/۱۲/۱۳۶۰ ساعت ۵ بعداز ظهر بر اثر انفجار مین ضد تانک در جاده فرعی رادار - دوآب به یک دستگاه بولدوزر خساراتی وارد آمد.

- در تاریخ ۲۵/۱۲/۱۳۶۰ برای چندمین بار پایگاه شهید انصاریان مورد حمله شدید ضد انقلاب قرار گرفت این حمله در ساعت ۴/۳۰ دقیقه با مداد صورت گرفت. و یک ساعت ادامه داشت که بر اثر آن نیروهای ضد انقلاب با سلاحهای سنگین و سبک این پایگاه را مورد هدف قرار دادند و نیروهای مستقر در پایگاه نیز مباررت به آتش مقابل کردند که در نهایت مهاجمین مجبور به ترک محل شدند.

حوادث سال ۱۳۶۱:

حوادث فروردین ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲ ابراهیم افتخاری متولد ۱۳۳۷ با عضویت سرباز در نبرد با نیروهای بعضی در منطقه دزفول به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۳ خلیل عسگری متولد ۱۳۲۶ با عضویت درجه‌دار در نبرد با نیروهای رژیم بعضی در منطقه دزفول به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۴ اسماعیل دولتپناه متولد ۱۳۴۵ با عضویت سپاهی و عبدالحسین منصورزاده متولد ۱۳۳۸ با عضویت سپاهی در نبرد با نیروهای رژیم بعضی در منطقه رقابیه به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۶ پیکر پاک سرباز شهید ابراهیم افتخاری که در منطقه دزفول به شهادت رسیده بود در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۷ در اثر انفجار مین ضد خودرو یک دستگاه گاز ارتشی بین پایگاه کانی پیس و جلدیان ۴ نفر از سرنشینان آن زخمی شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۰ گروهی از نیروهای پاسدار و بسیجی شهرستان نقده در میان بدرقه پرشور مردم عازم جبهه‌های حق علیه باطل شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۰ عمر قاضی شوان از نیروهای همکار اطلاعات نظامی در اشنویه توسط ضد انقلاب دستگیر و به زندان دولوتو منتقل می‌شود و در زندان فوق به شهادت می‌رسد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۰ پیکرهای پاک شهیدان عبدالحسین منصورزاده و اسماعیل دولتپناه در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۲ ساعت ۹ صبح در نزدیکی روستای یادگارلو بر اثر انفجار مین یک دستگاه کمپرسی خسارت دید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۳ حمله گسترده‌ای از طرف حزب منحله دموکرات با سلاحهای سنگین و سبک به پایگاه شهید بهمن انصاریان در محور نقده - مهاباد صورت گرفت. این درگیری از ساعت ۲۳/۵ دقیقه شروع و تا ۵/۳۰ دقیقه بامداد ادامه داشت که نیروهای مستقر در پایگاه به شدت از پایگاه دفاع و نیروهای متجاوز را مجبور به عقب‌نشینی کردند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۴ پیکر پاک گروهبان یکم خلیل عسگری که در مصاف با دشمن بعضی به شهادت رسیده بود در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۰ بخش محمدیار شب گذشته با سلاحهای سنگین از کوههای اطراف توسط ضد انقلاب مورد حمله شدید خمپاره‌ای قرار گرفت. در این حمله یک نفر بنام عبدالعظیم بونده متولد ۱۳۱۸ از جوانمردان این بخش شهید و سه نفر دیگر مجروح شدند. این حمله از کوههای روستای گل صورت گرفت.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۵ جهانگیر مقبلی مسئول واحد تحقیقات سپاه پیرانشهر بوسیله عناصر ضد انقلاب به شهادت رسید. نامبرده اهل کرمان بود.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۲۸ در ادامه پاکسازی روستاهای جنوب شرقی نقده طی یک درگیری ۸ ساعته که در نزدیکی روستای قره قصاب بین نیروهای خودی و ضد انقلاب صورت گرفت چهار نفر از نیروهای خودی بنامهای غلامعلی عباسیاری با عضویت سرباز اهل تهران، احمد پیری متولد ۱۳۱۵ با عضویت جوانمرد اهل نقده، مصطفی رضوی قره قشلاق متولد ۱۳۲۴ با عضویت جوانمرد، مسعود شهسوار متولد ۱۳۱۴ با عضویت جوانمرد به شهادت رسیدند و همچنین زین‌العابدین زینی، علی‌اکبری از نیروهای سپاه و عبدالله از نیروهای جوانمرد زخمی شدند.

حوادث اردیبهشت ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲ روز پنج شنبه ساعت ۱۱ شب عناصر مسلح حزب منحله

دموکرات پاسگاه حیدرآباد را با انواع سلاحهای سنگین و سبک مورد حمله قرار دادند که نیروهای مستقر در پایگاه ضمن دفع این حمله احتمالاً خساراتی بر دشمن وارد آورده‌اند.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲ روز پنج شنبه احمدزیان بر قفا متولد ۱۳۲۷ عضو نیروهای سپاه در منطقه پیرانشهر بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۳ ساعت ۹ شب جمعه عناصر ضد انقلاب بار دیگر به پایگاه شهید بهمن انصاریان را مورد حمله قرار دادند که با اقدام متقابل نیروهای مستقر مواجه و بعد از یک ساعت متواری شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۳ پیکر شهید احمد زبان بر قفا که بدست ضد انقلاب در منطقه پیرانشهر به شهادت رسیده بود در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۳ مجلس بزرگداشتی از سوی مردم و نهادهای انقلابی شهرستان نقده به مناسبت چهارمین سالگرد جنگ خونین نقده در مسجد صاحب‌الزمان این شهرستان برگزار شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۳ سلمان اسماعیلی متولد ۱۳۳۷ از نیروهای سپاه در جبهه نیسان در مصاف با نیروهای دشمن بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۴ علی یوسفی متولد ۱۳۴۱ با عضویت سرباز در منطقه اهواز در مصاف با نیروهای رژیم صدام به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۵ پیکر پاک شهید سلمان اسماعیلی و شهید علی یوسفی در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۵ یک دستگاه ماشینی گاز ارتشی در جاده اشنویه بر اثر برخورد با مین ضد تانک که توسط عناصر ضد انقلاب کار گذاشته شده بود، سه نفر شهید و ۷ نفر مجروح شدند. شهدا عبارتند از: ۱- شهید هادی زارع اهل چپانه، شهید نصرالله اصفهانی، شهید قربانعلی پورنیازی، وزخمی‌ها عبارتند از: ۱- کرمعلی مهدی‌خانی ۲- علیرضا اسماعیلیان ۳- ناصر‌هاشمی ۴- محسن طبقی ۵- تقی اردؤئی ۶- علی اکبر شمشادی ۷- امامعلی الفی ثمرین
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۷ محمد رضا ولیزاده متولد ۱۳۴۰ با عضویت سرباز وظیفه در جبهه شلمچه مفقود الاثر گردید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۷ روز جمعه عناصر مسلح و ضد انقلاب ساعت ۱۱ شب با سلاحهای سنگین و سبک پاسگاه محمدیار را مورد حمله قرار می‌دهند که با رشادت نیروهای پایگاه این حمله دفع می‌شود. آنچه در این حمله قابل ذکر می‌گردد نیروهای ضد انقلاب حمله کننده خود را عناصر چریک فدائی و منافقین خلق معرفی کردند.
- همچنین در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۸ روز شنبه باز از طرف روستای دورگه سنگ پاسگاه مذکور زیر آتش قرار می‌گیرد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۱۸ رضا بهرامی گورانآباد متولد ۱۳۴۵ عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده در منطقه جفیر به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲۰ نادر سهرابزاده متولد ۱۳۳۹ سرباز وظیفه، نجف علی شوکتی متولد ۱۳۴۲ سپاهی، جواد گلمحمدی متولد ۱۳۴۳ بسیجی، در عملیات بیت المقدس در منطقه شلمچه به شهادت رسیدند. نامبردگان اهل شهرستان نقده بودند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۲۱ محرم غفاری متولد ۱۳۴۱ عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در خرمشهر در مصاف با نیروهای عراقی به شهادت رسید.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۱ محمود قلی رسولی متولد ۱۳۳۱ از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده در منطقه پیرانشهر بدست ضدانقلاب به شهادت رسید و پیکر پاکش با شهید رضا بهرامی که در تاریخ ۱۸/۲/۱۳۶۱ در منطقه جفیر به شهادت رسیده بود در بعد از ظهر همان روز در شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۰ مرتضی جعفری با عضویت سرباز وظیفه در منطقه جنگی کوشک در نبرد با نیروهای رژیم بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۰ ساعت ۵/۵ روز پنج شنبه عناصر ضد انقلاب وابسته به حزب دموکرات در محور اشنویه - نقده در نزدیکی روستای دیلنچی آرخی به ماشین لندرور سپاه و همچنین ماشین ایفای ارتش حمله می‌برند که در نتیجه دو نفر از نیروهای سپاه و یک نفر از نیروهای ارتش مجرح می‌شوند. همچنین یک دستگاه ماشین نیسان جهاد سازندگی نیز با ۴ سرنشین مورد تعقیب ضد انقلاب قرار می‌گیرد که ضد انقلاب این تعقیب را تا روستای حلبی کوئیک ادامه می‌دهند ولی موفق نمی‌شوند.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۱ شب ساعت ۱۲ ضد انقلاب در خیابان بالقچی شهرستان نقده به ماشین گشته نیروهای شهربانی و سپاه تیراندازی می‌کنند که گلوله‌های آرپی جی پرتاب شده خوشبختانه به هدف اصابت نمی‌کنند. و در ادامه این حمله ضدانقلاب پادگان ولیعصر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده مورد تیراندازی قرار می‌دهد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۴ فتاح زرزا متولد ۱۳۴۳ در دره شهدا به شهادت رسید. شهید فتاح زرزا در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۱۵ هنگامیکه از ارومیه عازم اشنویه بود در دره شهدا توسط ضد انقلاب به گروگان گرفته می‌شود و در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۳ به شهادت می‌رسد. نامبرده محصل و از کردهای اشنویه بود که به اتهام همکاری با سپاه به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۳/۲۴ بر اثر انفجار مین در جاده پایگاه جبرائیل آباد از توابع اشنویه ۷ نفر مجروح و دو نفر شهید شدند. شهیدان عبارتند از: بهرام طاهری راننده - حسین رضائی پزشکیار

حوادث تیرماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۱۶ ساعت ۶ بعداز ظهر ضد انقلاب در حوالی روستای قلات جاده را مسدود می‌کند و جلوی ماشین‌های شخصی را می‌گیرد که به محض اطلاع نیروهای نظامی منطقه از جریان مذکور به منطقه اعزام و با درگیری ضد انقلاب متواری می‌شود.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۱۸ ابراهیم غفاریان متولد ۱۳۳۷۸ عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده در مصاف با دشمن بعضی در منطقه شلمچه به درجه رفیع شهادت نایل آمد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۲۷ حسین دانشپایه متولد ۱۳۳۲ و عسگر مامور شاعر متولد ۱۳۲۰ از بسیجیان اعزامی شهرستان نقده به منطقه شلمچه در نبرد با نیروهای عراقی به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۲۹ ساعت ۳۰/۶ عناصر پلید حزب منحله دموکرات به ماشین پایگاه جبرائیل آباد که مشغول جمع آوری تامین جاده بود در حوالی روستای گندهویلا

حمله کرد و در این حمله سه تن از نیروهای این پایگاه بنامهای گروهبان مصطفی میر محمدی، سرباز محمد حسین خوانساری، رحمت موذن به شهادت رسیدند و رضا اکبری، الله قلی نورمحمدی و احمد رحمتی زخمی شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۳۰ بر اثر انفجار مین در جاده کوسه کهریز - جعفرآباد فرمانده گروهان ژاندارمری شهرستان نقده سروان احمد یاوری کیا مجرح و پای خود را از دست داد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۴/۳۱ تعداد ۱۶ نفر از سربازان هنگ مهاباد که در گروگان حزب دموکرات بودند در روستای گلوان از توابع نقده آزاد و از طریق پایگاه قلعه ماران به ژاندارمری نقده تحويل و سپس به هنگ مهاباد انتقال یافتند.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۱

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۱ پیکر پاک شهیدان دانشپایه و مامور شاعر که در جبهه های جنوب به شهادت رسیدن بودند در شهرستان نقده تشیع شد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۴ عصر دو شنبه افراد تامین جاده نقده - مهاباد در حالی که ترک پست می کردند در حوالی روستای گل مورد حمله ضد انقلاب قرار می گیرند که این حمله با مقاومت نیروهای خودی دفع و ضد انقلاب به کوههای اطراف فرار می کند.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۶ یک دستگاه مین کار گذاشته شده در جاده پایگاه تپه پیر ناصر بوسیله مین یاب پایگاه کشف و توسط متخصصین فنی خنثی گردید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۱۰ محمد سلیمانی متولد ۱۳۳۸ با عضویت سرباز وظیفه در منطقه خرمشهر در نبرد با نیروهای عراقی به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۲۰ پاسگاه ژاندارمری بچنلو راس ساعت ۲۳/۳۰ مورد حمله ضد انقلاب قرار گرفت که این حمله تا ساعت ۳/۳۰ با مدد ادامه داشت.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۲۱ رزمندگان مستقر در پایگاه شهید انصاریان در محور نقده مهاباد تهاجم نیروهای ضد انقلاب را به این پایگاه دفع نمودند. حمله در ساعت ۲۱/۳۰ دقیقه شروع و سه ساعت به طول انجامید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۲۹ محمود اسکندرلو متولد ۱۳۲۷ در محور مهاباد - میاندوآب به شهادت رسید. نامبرده افسر ارتش بود.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۳۱ محمود مرادی سرباز وظیفه در منطقه کوشک در مصاف با نیروهای رژیم بعضی عراق به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۵/۳۱ روز یکشنبه ساعت ۵/۳۰ گروهی از افراد حزب منحله دموکرات از طریق روستای گل راه نقده - ارومیه را بستند. در این عملیات یک دستگاه کمپرسی و یک دستگاه پیکان افراد شخصی را به غنیمت نزدند.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۳ محمد علی محمد از نیروهای پیشمرگ کرد مسلمان عراق در پاکسازی منطقه سردشت بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۴ پیکر پاک شهید قاسمی که در جبهه‌های جنوب به شهادت رسیده بود در شهرستان نقده تشییع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۱۴ گروهی از بسیجیان شهرستان نقده به جبهه‌های حق علیه باطل اعزام شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۲۱ بهمن پرویزی متولد ۱۳۴۱ اهل نقده که در منطقه جلدیان به شهادت رسید. شهید پرویزی عضو نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده بود.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۲۹ پیکر پاک گروهبان یکم عزیز عظیمی از نیروهای شهرستان خوی که در پاکسازی مناطق شمال غرب به شهادت رسیده در شهرستان نقده تشییع و سپس جنازه وی به زادگاهش فرستاده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۶/۳۰ مقصود رضوی متولد ۱۳۴۵ عضو بسیج مهرداد فروردین متولد ۱۳۴۰ عضو بسیج، عوض کربلائی حسن زاده متولد ۱۳۴۳ عضو بسیج، سیفععلی مهری متولد ۱۳۴۳ عضو بسیج شهرستان نقده در مصاف با دشمن بعضی در منطقه سومار به شهادت رسیدند. همچنین محمد تقی پورشادلو متولد ۱۳۴۵ عضو بسیج نقده در این منطقه مفقود گردید.

حوادث مهر ماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۸ پیکر پاک دو تن از رزمندگان اسلام بنامهای عوض حسن زاده و مهرداد فروردین که در جبهه جنوب به شهادت رسیده بودند در شهرستان نقده تشییع

گردید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۱ ساعت ۱۱/۵ شب عناصر حزب منحله حزب دموکرات سپاه پاسداران بختن محمدیار را با سلاحهای سبک و سنگین مورد حمله قرار دادند این حمله به مدت یک ساعت ادامه داشت.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۱ روستای تازه‌کند از سمت روستای قره‌قصاب با سلاحهای سنگین و سبک مورد حمله ضد انقلاب قرار گرفت.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۲ زین‌العابدین نوری‌زاد چیانه متولد ۱۳۳۹ اهل نقده که در اسارت نیروهای ضد انقلاب در زندان دولوتو بسر می‌برد مفقود گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۲ عناصر حزب منحله دموکرات در روستای میهماندار ملامحمد رئوف حسین‌زاده متولد ۱۳۰۶ روحانی و فرزندش ابوبکر حسین‌زاده متولد ۱۳۳۷ را در منزل خویش به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۳ پیکر پاک شهیدان ملا محمد رئوف حسین‌زاده و فرزندش که در روستای میهماندار به شهادت رسیده بودند از مسجد روستای میهماندار حمل و در شهرستان نقده تشییع و در مزار روستای دیزج به خاک سپرده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۶ در ساعت ۵ عصر مهاجمین مسلح پاسگاه شیرین بлаг و روستای شیرین بлаг که در جاده اصلی نقده - ارومیه واقع است از اطراف با سلاحهای سنگین مورد حمله قرار می‌دهند که در این درگیری اهالی روستای شوراکندی نیز به کمک نیروهای خودی می‌آیند که این درگیری پس از یک ساعت خاتمه می‌یابد. در این درگیری ضد انقلاب دو نفر را که یکی روحانی و دیگری شخصی بود به گروگان می‌گیرند و با خود می‌برند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۱۷ صبح ساعت ۷ هنگامیکه جوانمرد داوطلب از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده از پادگان ولی عصر خارج می‌شود در خیابان اسماعیل آباد بوسیله ضد انقلاب ترور و به شهادت می‌رسد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۲۰ کاظم قربانی متولد ۱۳۴۰ از نیروهای سپاه اعزامی به مناطق جنگی در منطقه سومار در تبرد با نیروهای عراقی به شهادت می‌رسد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۲۴ پیکر پاک شهید کاظم قربانی در شهرستان نقده تشییع و در گلزار شهدای این شهر به خاک سپرده شد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۲۴ مجلس بزرگداشتی به مناسبت شهادت چند تن از پیشمرگان کرد مسلمان عراقی که در مصاف با حزب منحله دموکرات به شهادت رسیده‌اند در شهرستان نقده برگزار شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۷/۲۷ ساعت ۵/۵ عصر روز سه‌شنبه یک مین ضد تانک در جاده پایگاه قلعه ماران کشف و خنثی گردید.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۸۱/۸/۱ حمزه آقایی متولد ۱۳۲۷ نیروی مردمی در کارخانه قند پیرانشهر بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۲ حسن پیشداد متولد ۱۳۴۰ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای رژیم بعضی عراق در منطقه سومار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۳ پیکر پاک ۲ تن از نیروهای ژاندارمری بنامهای شهید ژاندارم یکم محمد و فایی و سرباز شهید داود حسینی در شهرستان نقده تشییع و به زادگاهشان شهرستان همدان فرستاده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۴ ولی نصیری متولد ۱۳۴۴ بسیجی شهید و اسماعیل روحی متولد ۱۳۳۸ بسیجی در منطقه سومار در مصاف با دشمنان بعضی مفقود گردید.

جنگ خونین گلوان

- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۷ دوشنبه صبح نیروهای پایگاه گلوان که عازم شهر نقده بودند در کنار روستای گلوان به کمین ضد انقلاب می‌افتد و در نتیجه این درگیری ۱- معصوم صدرائی متولد ۱۲۹۷ بسیجی، ۲- عسگر علی قهرمانی متولد ۱۳۱۲ بسیجی، ۳- رضا قلی گوزلی چیانه متولد ۱۳۱۶ بسیجی، ۴- محمد علی عابدی متولد ۱۳۲۴ بسیجی ۵- علی سروزی متولد ۱۳۲۴ بسیجی، ۶- غضنفر حکیم رضا متولد ۱۳۳۸ بسیجی، ۷- بهمن نعمتی متولد ۱۳۴۳ بسیجی به شهادت می‌رسند و راننده، صدقی و جعفر والی زاده نیز مجرروح می‌شوند که جعفر والی زاده متولد ۱۳۰۷ دو روز بعد در بیمارستان به شهادت رسید. این درگیری با رسیدن نیروهای کمکی پایگاه گلوان و نیروهای سپاه شهرستان نقده خاتمه و ضد انقلاب در روستای گلوان مخفی می‌گردد.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۹ هنگام رای‌گیری جهت انتخابات مجلس خبرگان شهید ملا احمد احمدی مسئول صندوق رای‌گیری در روستای ده شمس صندوق رای‌گیری مورد رگبار و حمله ضد انقلاب قرار گرفت و به شهادت رسید تعدادی نیز مجروح می‌گردند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۹ در کمین ضد انقلاب صندوق رای‌گیری مجلس خبرگان در دره شمس مورد اصابت قرار گرفت و حسن امینی متولد ۱۳۱۶ به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۱۹ هنگام انتقال صندوق رای‌گیری مجلس خبرگان در روستای قره سقل اشتباه ضد انقلاب به نیروهای صندوق کمین می‌زند که در درگیری طرفین عبدالقادر درویشی بعنوان شخصی و رهگذر مورد اصابت قرار گرفته و شهید می‌شود.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۲۳ بعد از ظهر مجلس بزرگداشت بسیجیان به شهادت رسیده در منطقه گلوان در مسجد صاحب‌الزمان شهرستان نقده برگزار گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۲۸ اروج شریفی متولد ۱۳۴۳ سپاهی در نبرد با نیروهای رژیم بعث عراق در منطقه سومار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۸/۲۸ ساعت ۱۲ شب اشرار مسلح به نیروگاه توانیر شهرستان نقده حمله کرده و چهار نفر از نگهبانان را با خود به گروگان برده‌اند. ضد انقلاب از ضلع شرقی نیروگاه سیمه‌ای خاردار را بریده و وارد محوطه نیروگاه شده بودند.

حوادث آذرماه ۱۳۶۱:

در تاریخ ۱۳۶۱/۹/۱۲ عصر در محور نقده - اشتباهه بر اثر کمین و درگیری ضد انقلاب علی اکبر نادری متولد ۱۳۳۵ با عضویت سپاهی و برادرش غلامحسین نادری متولد ۱۳۴۷ با عضویت بسیجی از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده به شهادت رسیدند و غروب همان روز پیکر پاکشان در شهرستان نقده تشییع و در گلزار شهدای این شهرستان به خاک سپرده شدند.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۰ رحمان خیز متولد ۱۳۳۴ در منطقه اشتباهه توسط ضد انقلاب به شهادت رسید. نامبرده گرد و طرفدار جمهوری اسلامی ایران بود که توسط ضد انقلاب شناسایی و به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۲ محمد علی نصیری متولد ۱۳۴۱ از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده در قوشچی محور ارومیه - سلماس به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۹ رمضان مسافری یادگارلو متولد ۱۳۲۵ از بسیجیان شهرستان نقده در منطقه عملیاتی فکه در مصاف با دشمنان بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۱/۲۰ اسماعیل قائم‌پناه متولد ۱۳۳۵ در جاده اشنویه توسط ضد انقلاب به شهادت رسید. نامبرده عضو نیروهای بسیجی شهرستان نقده بود.

حوادث اسفندماه ۱۳۶۱:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۸ آقا شیرین امیر نادری متولد ۱۳۱۲ از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده در منطقه برجسیان سلماس در نبرد با ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۹ در پاکسازی روستای حلبی کوئیک از توابع شهرستان اشنویه مختار ولی‌زاده متولد ۱۳۱۴ سپاهی اهل نقده، حمزه قلی‌زاده متولد ۱۳۲۶ سپاهی اهل فرخ‌زاده نقده، محمد امین نادری، بهمن رمضانی متولد ۱۳۳۸ سپاهی اهل نقده و محسن صنیع ثالث اهل اصفهان به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۱ پیکر پاک نیروهای به شهادت رسیده در حلبی کوئیک در شهرستان نقده تشییع و شهید ولی‌زاده و شهید نادری و شهید رمضانی به گلزار شهدای شهرستان نقده و شهید قلی‌زاده به روستای فرخ‌زاد و شهید صنیع ثالث به زادگاهش اصفهان منتقل نمودند تا به خاک سپرده شوند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۴ یعقوب سلامت متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در نبرد با متجاوزین بعضی در منطقه سومار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۹ طی یک درگیری شدید در روستای محمدشاه از توابع شهرستان نقده قنبر علی ابراهیمی متولد ۱۳۳۷ سپاهی، اسماعیل اسکندری متولد ۱۳۴۵ بسیجی، اسدالله فتحی گوزه‌گرانی متولد ۱۳۳۴ بسیجی به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۹ در پاکسازی مناطق طراف شهرستان نقده بخش محمدیار طی درگیری با ضد انقلاب در روستای چقال‌المصطفی رضا بیگ‌زاده متولد ۱۳۳۶ سپاهی و مجتبی قائemi متولد ۱۳۴۰ بسیجی به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۳۶۱ شبانه ضد انقلاب قادر رسول آذر متولد ۱۳۱۰ کارگر روستای نالوس را به بهانه همکاری با دولت جمهوری اسلامی ایران از منزل خارج و در جاده ده شمس - نالوس به شهادت می‌رسانند.

حوادث سال ۱۳۶۲:

حوادث فروردين ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۱/۱/۱۷ اسفندیار ایوبی سرباز سپاه در منطقه محمدشاه در مصاف با ضد انقلاب داخلی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۲۱ یونس ادیبی متولد ۱۳۴۵ از نیروهای بسیجی و بختیار نقی پوران متولد ۱۳۳۲ از نیروهای سپاهی شهرستان نقده اعزامی به مناطق جنگی جنوب در شهرانی بدست نیروهای بعضی عراق به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۲۲ رحیم ولیزادگان متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۲۴ احد فیضی یادگاری متولد ۱۳۴۱ از نیروهای سپاهی شهرستان نقده در نبرد با نیروهای عراقی در منطقه شهرانی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۲۷ پیکر پاک پاسدار شهید بختیار نقی پوران در شهرستان نقده تشییع و در مزار شهدای این شهر به خاک سپرده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۲۹ در پاکسازی روستاهای محور پسوه - مهاباد طی درگیری با ضد انقلاب عیسی قهرمانی متولد ۱۳۴۲ از بسیجیان شهرستان نقده، به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۳۰ جمشید محمدی متولد ۱۳۱۹ از بسیجیان شهرستان نقده طی درگیری در محمدشاه بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۱/۳۰ علیرضا پورشادلو متولد ۱۳۴۴ در جبهه فکه در مصاف با

نیروهای بعضی عراق به شهادت رسید. نامبرده از بسیجیان اعزامی از شهرستان نقدم بود.

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۳ پیکر پاک شهید احمد فیضی که در نبرد با نیروهای عراقی به شهادت رسیده بود در شهرستان نقدم تشییع و در مزار شهدای این شهرستان بخاک سپرده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۳ کریم خالدی متولد ۱۳۰۳ در منطقه اشنویه توسط ضد انقلاب به بهانه طرفداری جمهوری اسلامی ایران به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۹ اباذر جلالزاده متولد ۱۳۲۹ در پاکسازی روستای لیگ بن از توابع شهرستان نقدم در درگیری با ضد انقلاب به شهادت رسید. نامبرده عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۹ محمد رضا علیزاده متولد ۱۳۳۸ از بسیجیان اعزامی شهرستان نقدم به منطقه جنگی سومار در مصاف با دشمن بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۲۰ ضد انقلاب در روستای خالدآباد اشنویه به منزل استی مامندی متولد ۱۳۱۷ نیروی مردمی مراجعه و نسبت ایشان را از منزل خارج و به تراکتور می‌بندند و می‌کشند تا بالاخره شهید می‌شود. بهانه این اقدام ضد انقلاب طرفداری شهید مامندی از جمهوری اسلامی ایران بود.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۳/۲ در پاکسازی مناطق اطراف سردشت از لوث ضد انقلاب داخلی، قاسم جهاندیده (عین‌اللهی) متولد ۱۳۳۴ عضو نیروهای سپاه و غلامعلی حسن‌زاده متولد ۱۳۴۳ از نیروهای بسیجی شهرستان نقدم در سردشت به شهادت رسیدند.

حوادث تیر ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۲ حسن محمد رضا پور متولد ۱۳۴۴ از بسیجیان شهرستان نقدم در نبرد با ضد انقلاب در منطقه سردشت به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۳ اسماعیل بابولی متولد ۱۲۹۹ از نیروهای مردمی روستای مملو بوسیله ضد انقلاب در این رosta به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۱۳ بختیار زارع متولد ۱۳۴۴ با عضویت جهادگر و مرد علی بیگی متولد ۱۳۴۳ با عضویت جهادگر که جهت خدمت رسانی به مردم پسوه اعزام شد بودند در محور اندیزه - پسوه بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۴/۲۹ محمد سلمان مراغه متولد ۱۳۴۰ درجه دار در جاده مهاباد نقده به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۵/۱ بر اثر انفجار مین در جاده ده گرجی - نالوس از توابع اشنویه یک دستگاه تراکتور متلاشی شد و راننده آن بنام حمزه رنجبر متولد ۱۳۲۶ از نیروهای مردمی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲/۵/۱۳۶۲ بایرامعلی شیرمحمدی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه اهل نقده در منطقه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲/۵/۱۳۶۲ مصطفی پورآذری متولد ۱۳۳۱ از نیروهای مردمی در منطقه پیرانشهر به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۵/۱۳ در درگیری نیروهای بسیج و سپاه با ضد انقلاب در رosta این شهر از توابع اشنویه آقابaba امیر اصلانی متولد ۱۳۰۶ بسیجی، حمید پاشائی متولد ۱۳۲۳ سپاهی، حمزه مداعی بایقوت متولد ۱۳۴۶ بسیجی به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۹/۵/۱۳۶۲ ضد انقلاب در حلبی کوئیک رستم آمده متولد ۱۳۱۲ از بسیجیان شهرستان نقده را به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۲۱/۵/۱۳۶۲ احمد فرامرزی از نیروهای مردمی متولد ۱۳۳۲ در جاده نقده - اشنویه، به وسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۵/۵/۱۳۶۲ سرباز وظیفه لطیف یوسفی متولد ۱۳۴۰ در منطقه حاج عمران شهید شد.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۱ پیکرپاک شهید لطیف یوسفی که در نبرد با نیروهای بعضی در منطقه حاج عمران شهید شده بود در شهرستان نقده تشیع و در جوار شهدای این شهرستان به خاک سپرده شد.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۳ ضد انقلابیون به مراسم اربعین حسینی در اشنویه حمله و تعدادی از نیروهای برگزار کننده مراسم را به شهادت می‌رسانند که حمزه آبادی متولد ۱۳۳۷ از اهالی اشنویه در این درگیری به شهادت می‌رسند.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۴ ضد انقلاب در خیابان اسماعیل آباد به یک گشته نیروهای بسیج شهرستان نقده حمله کردن که در این درگیری عبدالرحمن آصفی مسئول بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و محمد پوررحیم متولد ۱۳۰۶ و فتاح قره چال متولد ۱۳۴۱ از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۵ پیکرهای پاک شهدای حمله ناجوانمردانه خیابان اسماعیل آباد شهرستان نقده تشیع شد.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۱۶ اسماعیل پیام متولد ۱۳۲۲ از نیروهای جوانمرد شهرستان نقده در خلخانه از توابع شهرستان نقده بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۲۲ افراد حزب منحله دموکرات شبانه به روستای گنده ویلا رفته و تعدادی از اعضا شورای روستا و تعدادی از نیروهای مردمی روستا را از خانه بیرون آورده و در کنار جاده گنده ویلا به شهادت رسانند. این افراد عبارت بودند از سید ابراهیم سیادت، سلیمان زلنو متولد ۱۳۴۱، عبدالواحد زلنو متولد ۱۳۰۹، حمید پرویزی که به شهادت رسانندند.
- در تاریخ ۱۳۶۲/۶/۲۷ طی درگیری نیروهای بسیجی پایگاه گلوان با ضد انقلاب در روستای گلوان سعیدالله رزمجو متولد ۱۳۲۰، محمد هشتترودی متولد ۱۳۱۸ از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

حوادث مهرماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۷/۲ فتاح مبرز نلیوان متولد ۱۳۴۶ از بسیجیان شهرستان نقده در پاکسازی محور پسوه - پیرانشهر بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۲۴/۷/۱۳۶۲ بر اثر کمین ضد انقلاب در شهرستان نقده قربانی‌لی ابراهیمی متولد ۱۳۳۵ از نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۴/۷/۱۳۶۲ ضد انقلاب با سلاحهای سبک و سنگین به پایگاه گلوان با قصد به سقوط کشاندن پایگاه حمله شدیدی را آغاز کردند که این درگیری دو ساعت ادامه داشت ولی خوشبختانه با مقاومت سرسخت نیروهای پایگاه مواجه و پس از تحمل تلفاتی متواری شدند. از نیروهای پایگاه نیز دو نفر زخمی شدند.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۷/۸/۱۳۶۲ زکریا ناصری نژاد متولد ۱۳۴۵ از بسیجیان شهرستان نقده در منطقه حاج عمران در مصاف با دشمن بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۶۲ پیکر پاک شهید ناصری نژاد در شهرستان نقده تشییع و در گلزار شهدای این شهر به حاک سپرده شد.
- ضد انقلاب در هر شرایطی کینه خود را از مردم بروز می‌دهد. در تاریخ ۱۸/۸/۱۳۶۲ میرزا زارع متولد ۱۳۴۰ و قربان هاشمی متولد ۱۳۲۰ از نیروهای مردمی شهرستان نقده در جاده پیرانشهر - نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۲۹/۸/۱۳۶۲ منصور بدیری متولد ۱۳۳۹ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده در منطقه حاج عمران به شهادت رسید.

حوادث آذرماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۳/۹/۱۳۶۲ صمد ذوالفقاری متولد ۱۳۴۳ عضو بسیج شهرستان نقده در پاکسازی شهرستان بانه در استان کردستان به شهادت رسید.
- کینه ضد انقلاب از این مردم تمام نشدنی است. حتی از برگزاری مراسمات نیز ناخرسند است. در تاریخ ۵/۹/۱۳۶۲ نیروهای مردمی، نظامی و انتظامی شهر اشتوبه در اربعین سالار شهیدان شرکت کرده بودند که ضد انقلاب به شهر حمله می‌کند و طی آن درگیری شدید در اشتوبه به وقوع می‌پوندد. در این درگیری تعدادی از نیروهای بسیج، سپاه، و پیشمرگان کرد مسلمان و نیروهای مردمی (شخصی) به شهادت می‌رسند که به تعدادی از آنها اشاره می‌گردد.

شهید محمود اسکندری متولد ۱۳۴۲ عضو سپاه -۲ شهید مظفر اسکندری متولد ۱۲۹۸ عضو بسیج -۳ شهید سلیمان کریمی متولد ۱۳۴۰ نیروی مردمی -۴ شهید مولود کیانی متولد ۱۳۳۲ عضو سپاه -۵ شهید رحمان فرج نلیوان متولد ۱۳۰۸ عضو بسیج -۶ شهید محمد سلیمان -۷ فیصل رمضان حاجی میرزا -۸ رمضان حاجی میرزا -۹ ملاشریف شریف گلی -۱۰ محمد ککشار سلیمان.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۷ در درگیری روستای علی آباد از توابع اشنویه نجف مرادی از سپاهیان شهرستان نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۷ ساعت ۵ عصر در جاده مهاباد - نقده - پنج کیلومتری پایگاه محمدیار عده‌ای از عناصر ضد انقلاب دموکرات کمین زند و سه دستگاه ماشین نیسان وانت که دو تای آن متعلق به مردم و یک دستگاه متعلق به اداره راه و ترابری بود به آتش زدند.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۸ پیکرهای پاک شهیدان متولد کیانی و صمد ذوالفقاری که در نبرد با نیروهای ضد انقلاب به شهادت رسیده بودند در شهرستان نقده تشیع و در گلزار شهدای این شهر به خاک سپرده شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۱۶ در پاکسازی مناطق اطراف شهرستان نقده، روستاهای حلبی کوئیک، وزنه از توابع شهرستان نقده تعدادی از نیروهای سپاه و بسیج در جاده حلبی کوئیک - وزنه به کمین ضد انقلاب افتادند که در این درگیری بازیزد حمزه‌زاده متولد ۱۳۴۲ عضو بسیج، یوسفعلی علیزاده متولد ۱۳۳۸ عضو سپاه، غلامحسین قراگل متولد ۱۳۳۵ عضو بسیج، یونس کاظمی متولد ۱۳۳۷ عضو سپاه، رضاقلی محبی متولد ۱۳۲۸ عضو بسیج، اروجعلی ایمانی متولد ۱۳۰۸ عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۲/۹/۱۷ پیکر پاک شهدای محور حلبی کوئیک - وزنه در شهرستان نقده تشیع و پنج تن از شهدا گلزار شهدا در شهرستان نقده و شهید اروجعلی ایمانی در بخش محمدیار به خاک سپرده شدند.

حوادث دی ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۶ طی درگیری ضد انقلاب با نیروهای سپاه در روستای مملو

بشير انصاریان حیدرلو متولد ۱۳۳۸ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۲۰/۱۰/۱۳۶۲ احد ریواز از نیروهای کمیته انقلاب اسلامی شهرستان نقده در جاده سلماس به شهادت رسید.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۱۱/۲/۱۳۶۲ علی ولیپور متولد ۱۳۴۸ جهادگر شهرستان نقده که در هنگام خدمت رسانی در منطقه پیرانشهر بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۴/۱۱/۱۳۶۲ قادر باریکی متولد ۱۳۳۲ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده در میدان وحدت این شهر توسط ضد انقلاب ترور و به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۵/۱۱/۱۳۶۲ آسماعیل پیرانی متولد ۱۳۴۱ در شهرستان نقده بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۶/۱۱/۱۳۶۲ بر اثر درگیری در جاده مهاباد - نقده اللهوردی نجفی متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه شهید شد.

- در تاریخ ۲۸/۱۱/۱۳۶۲ طی درگیری نیروهای بسیج با ضد انقلاب در اطراف روستای سارال از توابع شهرستان نقده عوض قربانی متولد ۱۳۴۱ به شهادت رسید.

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۲:

- در تاریخ ۷/۱۲/۱۳۶۲ محرم برجی نژاد متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای صدامی در منطقه میمک به درجه شهادت نائل آمد.

حوادث سال ۱۳۶۳:

حوادث فروردین ماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳۶۳/۱/۳ عناصر ضد انقلاب در شهرستان نقده علی معرفی اقدم را شهید و جهانگیر ابراهیم قادر را مجرروح کردند.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۱/۶ حسین ولیزادگان متولد ۱۳۱۱ عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در پایگاه قلعه ماران به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۱/۸ عناصر ضد انقلاب طی درگیری با بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پایگاه صوفیان دو تن از بسیجیان این پایگاه را بنام علی درویش پور متولد ۱۳۴۴ و رحیم کاواني متولد ۱۳۳۹ از بسیجیان سپاه اشتباهی را شهید کردند.

حوادث خردادماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۸ در درگیری عناصر ضد انقلاب در جاده مهاباد قباد چاخرلو متولد ۱۳۴۴ درجه دار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۲۴ ضد انقلاب با حمله به روستای کوئیک قصد داشتنند امام جماعت روستا ملامحمد پیروتی را به شهادت برسانند که با مقاومت مردم توانستند ولی ۲۱ نفر از اهالی روستا را به گروگان گرفتند که با اطلاع نیروهای انتظامی مستقر در منطقه طی یک عملیات موفقیت آمیز توانستند گروگانها را آزاد نمایند. ملامحمد پیروتی امام جماعت روستا توسط ضد انقلاب مجرروح شد.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۲۵ طی درگیری ضد انقلاب در روستای حلبی کوئیک با بسیجیان این پایگاه قاسملی معصومی متولد ۱۳۰۶ عضو بسیج به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۲۹ بر اثر کمین ضد انقلاب در روستای امیرآباد سید علی مهدوی متولد ۱۳۱۹ به شهادت رسید. نامبرده از توابع حزب منحله دموکرات بود که در سال ۱۳۶۲ خود را تسليم کرده و اماننامه دریافت نموده بود و با یک وانت شخصی مشغول کار در روستا بود و همواره از پوش آباد به اشتباهه تردد می کرد که در تاریخ فوق بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۳۱ بهار علی یعقوبی سرباز وظیفه در مصاف با دشمن بعشی در منطقه میمک به شهادت رسید.

حوادث تیرماه ۱۳۶۳:

- عناصر ضد انقلاب در تیرماه ۱۳۶۳ فعالیت گسترده ای در منطقه جنوب شرق و شرق شهرستان نقده را آغاز کردند که تیجه آن درگیری روستای ممیند، محمدشاه و دایماب است.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۴/۱۲ طی درگیری با ضد انقلاب در روستای ممیند عسگر با یارامزاده متولد ۱۳۳۳ از سپاهیان شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۴/۱۳ طی درگیری نیروهای ژاندارمری و جوانمردان با عناصر ضد انقلاب حزب دموکرات در روستای محمدشاه شش نفر از درجه داران و جوانمردان پایگاه محمدشاه به شهادت رسیدند که عبارتند از: ۱- عبدالله اکبری متولد ۱۳۱۷ جوانمرد، ۲- جهانگیر خرد خاکی متولد ۱۳۳۴ جوانمرد، ۳- صادق حسین زاده متولد ۱۳۳۵ درجه دار، ۴- قیطران نصیری متولد ۱۳۴۳ درجه دار، ۵- قلی نوروزی متولد ۱۳۱۰ جوانمرد، و اسدالله هوشیاری متولد ۱۳۱۸ درجه دار.
- لازم به ذکر است که شهید خرد خاکی در تاریخ ۱/۱۳۶۰ ۲۶ در درگیری منطقه قارنا مجروح شده بود که در این درگیری به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۳/۴/۱۳ علاوه بر درگیری ضد انقلاب در روستای محمدشاه و به شهادت رساندن تعدادی از نیروهای جوانمرد و درجه دار ژاندارمری، در روستای دایماب نیز با نیروهای پایگاه دیماب درگیر شدند که در نتیجه سه نفر از نیروهای

جوانمرد شهرستان نقده به شهادت رسیدند که شهدا عبارتند از: ۱- سیف‌الله خاقانی متولد ۱۳۰۶ جوانمرد، ۲- محمد دهقان متولد ۱۳۱۹ جوانمرد، ۳- عسگر ناصری متولد ۱۳۲۵ جوانمرد.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۴/۳۰ حمزه رسول علی از پیشمرگان کرد مسلمان عراقی در عملیات بروون مرزی در عمادیه عراق به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳۶۳/۵/۱۰ نعمت‌الله دیلمقانی متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه در مصاف با نیروهای رژیم عراق در منطقه میمک به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۵/۱۸ در درگیری‌های منطقه میمک فتاح پرسم متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه و اسفندیار مقیم خلیفانی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳۶۳/۶/۲۲ قربانعلی حسنی متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در پایگاه حسن نوران به شهادت رسید.

حوادث مهرماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳۶۳/۷/۴ ساعت ۱۸/۳۰ بر اثر درگیری نیروهای پیشمرگ کرد مسلمان عضو لشکر ۶۴ در منطقه پوش آباد دو نفر از پیشمرگان بنامهای ملاک‌کالی و عسگر حسین خالد شهید و محمد صالح و شکری طه زیباری مجرح شدند.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۷/۱۹ ساعت ۹ شب بر اثر کمین ضد انقلاب در جاده چیانه - نقده یک دستگاه جیپ مورد حمله قرار گرفت که بر اثر آن محبویه مظلومی و مریم محمدی شهید و غلام محمدی مجرح گردید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۷/۲۵ سرهنگ محمد امین علیالی متولد ۱۳۲۳ در منطقه عملیاتی جزیره مجتبون در مصاف با دشمن بعثی به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۷/۲۸ محمد جوانمرد متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه در دیواندره بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۷/۲۸ رحمت‌الله حسن‌زاده متولد ۱۳۴۰ درجه‌دار در منطقه عملیاتی حاج عمران به شهادت رسید.

حوادث آبان ماه: ۱۳۶۳

- در تاریخ ۱۳۶۳/۸/۱۷ امیرعلی حکیم رضا متولد ۱۳۳۴ بسیجی، در منطقه عملیاتی سرداشت به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۸/۱۷ پیکر پاک اسماعیل پایدار دادیار دادسرای انقلاب اسلامی شهرستان نقده در این شهرستان، تشیع و به زادگاهش ارومیه منتقل شد.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۸/۲۰ علی آقاوردی‌زاده متولد ۱۳۱۳ بسیجی در محمدشاه به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۸/۲۸ رحیم احمدی متولد ۱۳۴۴ از نیروهای مردمی در روستای گردیان توسط ضد انقلاب به اتهام طرفداری جمهوری اسلامی اسلامی ایران به شهادت رسید.

حوادث آذر ماه: ۱۳۶۳

- در تاریخ ۱۳۶۳/۹/۲۳ طی درگیری در منطقه سرو دو نفر از بسیجیان شهرستان نقده بنامهای رشید آجودانی متولد ۱۳۴۵ و خلیل نوری متولد ۱۳۳۴ به شهادت رسیدند.

در تاریخ ۱۳۶۳/۹/۲۵ یکشنبه پیکرهای دو تن از بسیجیان شهرستان نقده که در منطقه سرو به شهادت رسیده بودند در شهرستان نقده تشیع و در گلزار شهدای این شهرستان به خاک سپرده شدند.

حوادث دی ماه: ۱۳۶۳

- در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۷ طی پاکسازی منطقه سرشاخان از توابع شهرستان نقده از لوث عناصر ضد انقلاب حیدر پرنیان متولد ۱۳۲۸ بسیجی، و حسین قورقچی چیانه متولد ۱۳۳۸ بسیجی، به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۳/۱۰/۱۱ اسد بکتاش متولد ۱۳۴۱ درجه‌دار در جاده جبیر به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۵/۱۰/۱۳۶۳ تارور دی قلندرزاده متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه سرو بوسیله ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۶۳ کریم رسولی ذلیلانی متولد ۱۳۲۱ عضو بسیج سپاه پاسداران منطقه در درگیری با ضد انقلاب در روستای سه کانی واقع در محور اشنویه ارومیه به شهادت رسید.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۶/۱۱/۱۳۶۳ ستوان بهمن احمدی متولد ۱۳۴۴ به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۹/۱۱/۱۳۶۳ طی درگیری در جاده نقده - مهاباد بعد از سه راهی محمدیار مرتضی سلطانی متولد ۱۳۳۹ بسیجی و نادر ملکی متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۳:

- در تاریخ ۱۳/۱۲/۱۳۶۳ رضا امیرزاده متولد ۱۳۴۱ سرباز وظیفه در مصاف با نیروهای رژیم بعضی در منطقه سومار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۷/۱۲/۱۳۶۳ بر اثر بمباران شهرستان پیرانشهر توسط هوایپیماهای متتجاوز عراقی قرنی احمدزاده متولد ۱۳۲۷ نیروی مردمی، محمد طاهر امیر عشايري متولد ۱۳۳۳ معلم، یوسف ارجمند نیروی مردمی، سید مصطفی کلیچی متولد ۱۳۲۹ نیروی مردمی به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۷/۱۲/۱۳۶۳ محمد تقی نوری متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه برسیان سلماس توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۲/۱۲/۱۳۶۳ یداله خوش نیت متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای رژیم بعضی در جزایر مجنون به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۵/۱۲/۱۳۶۳ علی حسین زینالی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در مصاف با نیروهای مدام در منطقه ابوغریب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۷/۱۲/۱۳۶۳ کریم صفائی فرمولده ۱۳۴۱ در مصاف با نیروهای عراقی در جزایر مجنون و در عملیات بدر ساعت ۳ بعد از ظهر بر اثر ترکش توپ به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۶۴:

حوادث فروردهین ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱/۵ کریم زندینی هیق متولد ۱۳۱۶ عضو پایگاه مقاومت روستای سنگان در ساعت ۱۰/۵ توسط عناصر حزب منحله دموکرات از خانه خارج و در حیاط منزل به گلوله بسته شد و شهید گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۱/۶ سعید تاسا متولد ۱۳۱۶ معروف به ملاحسن، ساکن ده شمس اشنویه کشاورز بدلیل اینکه یکی از بستگان نامبرده در گردن نبی اکرم مشغول خدمت می باشد و به جهت همکاری با نیروهای جمهوری اسلامی ایران در تاریخ یاد شده ساعت ۸/۳۰ شب از منزل خود در ده شمس خارج و در نزدیکی روستای قره سقل بر سر راه عمومی به طرز فجیعی توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۱/۶ عبدالواحد رون متولد ۱۳۲۸ از اهالی ترسه بлаг شب ساعت ۸/۵ توسط حزب منحله دموکرات بدلیل همکاری با نیروهای جمهوری اسلامی ایران مورد اصابت قرار گرفته و شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۱/۶ محمد عدالی متولد ۱۳۲۶ از اعضای گردن نبی اکرم (ص) مقارن ساعت ۸ بوسیله مزدوران دموکرات از منزل خارج و در باعچه سلیمی واقع در جاده اشنویه - پوش آباد به رگبار بسته شد و شهید گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۱/۳۰ منصور امراهی متولد ۱۳۴۳ در مصاف با صدامیان در منطقه حسینیه اهواز به شهادت رسید.

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۲/۲ عباس سلطانی متولد ۱۳۳۹ سرباز وظیفه در جبهه آبادان در نبرد با نیروهای صدامی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۲/۱۰ حسنعلی دشتی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در جبهه پاسگاه زید در نبرد با متجاوزین عراقی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۲/۱۷ عبدالله معروفیان متولد ۱۳۰۸ عضو بسیج در پایگاه روتای نالوس در درگیری ضد انقلاب با نیروهای پایگاه مورد اصابت تیر قرار گرفت و شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۲/۲۲ بر اثر انفجار بمب در میدان ناصرخسرو تهران که توسط منافقین کارگذاشته شده بود. عیوض ابراهیمی متولد ۱۳۴۲ اهل نقده به شهادت رسید.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۳/۱۹ هواپیماهای متجاوز عراقی شهرک زیوه را در استان آذربایجان غربی بمباران کردند که در اثر این بمباران رحیم عبدالله احمد و رکین شمیر قادر و اسماعیل خوشنام از پیشمرگان کرد مسلمان عراق به شهادت رسید.

حوادث تیر ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۵ داود هشتاخانی متولد ۱۳۴۱ جهادگر در منطقه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۶ عمر مصطفائی متولد ۱۳۳۷ عضو بسیج در درگیری با عناصر ضد انقلاب در گردبین از توابع شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۷ ولی خاکزاد متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه در مصاف با نیروهای عراقی در منطقه کوشک به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۹ سلیم پیکرکار متولد ۱۳۴۸ بسیجی در نبرد با عناصر ضد انقلاب در پاسگاه آبلاغ به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۹ علی مولائی پور متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه شرهانی به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۱۴ یوسف سعادت متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه در جبهه نهر عنبر در نبرد با صدامیان شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۱۷ عزیز گلابی متولد ۱۳۴۲ عضو بسیج شهرستان نقده توسط عناصر ضد انقلاب در این شهرستان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۲۲ بر اثر حمله و درگیری عناصر ضد انقلاب در منطقه کله پسیان پیرانشهر تعدادی از نیروهای نظامی پایگاه کله پسیان به شهادت رسیدند. اسامی شهدای شهرستان نقده به قرار زیر است: قادر حاج نصیری متولد ۱۳۴۳ بسیجی، اروجلی حبیبزاده متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه، غلامحسین فحیمی آذر متولد ۱۳۳۲ سپاهی، میرحبیب نجفی متولد ۱۳۳۸ بسیجی.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۲۶ عناصر ضد انقلاب در جاده پیرانشهر، احمد حاتم نژاد متولد ۱۳۳۹ نیروی مردمی، رضا قربان پناه متولد ۱۳۲۳ نیروی مردمی به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۲۷ بر اثر بمباران هواییماهای بعضی در منطقه اشنویه روستای ذیمه صالح خالدی متولد ۱۳۴۲ از نیروهای مردمی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۴/۳۱ عبدالله بتاج متولد ۱۳۱۵ در پیرانشهر به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱۵/۱۲ جانعلى آمیان متولد ۱۳۴۴ و عباسقلی رواز متولد ۱۳۴۴ سربازان وظیفه در منطقه سردشت به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۵/۱۴ طی درگیری در شهرستان نقده با عناصر ضد انقلاب پاسبان وظیفه سیروس اسکوئی به شهادت رسید و پیکر پاکش پس از تشیع در شهرستان نقده به زادگاهش اسکو انتقال یافت.
- در تاریخ ۱۳۶۴/۵/۱۷ خسرو حیدری متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه عملیاتی سومار در نبرد با نیروهای عراقی به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۶/۱۵ طی درگیری در منطقه خورخوره مهاباد سلیمان غفوری متولد ۱۳۴۵ عضو بسیج از شهرستان نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۶/۱۷ طی درگیری نیروهای خودی با ضد انقلاب در محور پیرانشهر - سردشت میر محمد حسین پور سریاز وظیفه متولد ۱۳۴۷ اهل نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۶/۲۹ چند فروند هواپیمای رژیم مت加وز عراقی منطقه شاهین آباد اشنویه را به شدت بمباران کردند که بر اثر آن احمد سعیدی متولد ۱۳۴۷ شهید شد. نامبرده مشغول چرای گوسفندان بود.

حوادث مهر ماه ۱۳۶۴

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۲ طی درگیری بین نیروهای ارتش و نیروهای رژیم عراق در منطقه حاج عمران محمد رشید قادری ستوان ارتش، متولد ۱۳۴۲ اهل نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۷ طی درگیری در منطقه حسینیه اهواز سریاز وظیفه رحیم دوستدار متولد ۱۳۴۵ اهل نقده به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۱۰ عناصر ضد انقلاب در روستای وزنه از توابع نقده حسین قربانی را به شهادت رساندند. نامبرده متولد ۱۳۲۵ و از بسیجیان شهرستان نقده در پایگاه وزنه بود.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۱۰، درگیری بین نیروهای خودی با نیروهای رژیم بعضی در منطقه سومار ابراهیم میریخی متولد ۱۳۴۴ سریاز وظیفه به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۱۷ میر طالب موسوی متولد ۱۳۱۹ عضو بسیجی شهرستان نقده در پایگاه مملو بر اثر سکته قلبی شهید شد.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۲۰ قاسم اسفناک متولد ۱۳۳۰ در روستای صوفیان به اتهام همکاری با نیروهای جمهوری اسلامی ایران بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۲۰ تپخانه دوربرد رژیم مت加وز بعضی محور پیرانشهر - اشنویه را زیر آتش شدید خود قرار داد که بر اثر این حمله یک دستگاه مینی بوس مسافربری مورد هدف قرار گرفت که تعدادی از سرنشیان مینی بوس به شهادت رسیدند. از جمله شهدا کریم افسر دیو متولد ۱۳۳۷ شخصی، عزیز علیزاده متولد ۱۳۳۹ شخصی مکانیک، بودند.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۷/۲۳ طی درگیری شدید بین عناصر ضد انقلاب با نیروهای بسیجی در روستای دوستک از توابع اشنویه، ویس داودی عضو بسیج متولد ۱۳۴۸ به شهادت رسید.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۸/۱۶ جعفر عباسی سرباز وظیفه متولد ۱۳۴۴ در منطقه سومار در نبرد با صدامیان به شهادت رسید.

حوادث دی ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱۰/۱۰ زیاد زاهدی سرباز وظیفه متولد ۱۳۴۴ اهل نقده در مصاف با نیروهای بعضی در منطقه زیبدات به شهادت رسید.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۴:

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۱۱ طی حمله ضد انقلاب به پایگاه گل از توابع شهرستان نقده پاشا اسکندری متولد ۱۳۱۴ عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده به شهرستان رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۱ اسفندیار محمدزاده متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای متジョز عراقی در منطقه آبادان به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۴ رزمندگان اسلام طی عملیاتی دلیرانه در اروندرود به مواضع دشمن حمله کردند. در این عملیات تعدادی از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسیدند. فریدون خضری متولد ۱۳۴۹ عضو بسیج، حسن ابراهیمی پور متولد ۱۳۴۸ عضو بسیج و غلامرضا تقی زاده.

حوادث اسفندماه ۱۳۶۴:

- در ادامه عملیات رزمندگان اسلام در منطقه فاو در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۱۲ حسن حسینزاده، متولد ۱۳۴۷ عضو بسیج، و ابراهیم شیری متولد ۱۳۴۲ عضو بسیج شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

حوادث سال ۱۳۶۵:

حوادث فروزدین ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۱ محمود قره‌چال متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه مریوان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۱۳ دلیر جمال انور از نیروهای پیشمرگ کرد عراقی در خاک عراق رودخانه رواندوز به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۱۲ در ادامه درگیری‌های منطقه مریوان شهریار رضازاده متولد ۱۳۴۰ از درجه‌داران نیروهای ارتشی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۲۰ سلمان اسلامی متولد ۱۳۴۶ سرباز وظیفه در نبرد با متجاوزین بعضی در منطقه شرهانی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۲۰ عیسی عزتی بسیجی متولد ۱۳۴۱ در نبرد با نیروهای عراقی در منطقه شلمچه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۲۵ طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در پایگاه مملو از توابع محمدیار مجرد فرجی متولد ۱۳۴۹ از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱/۲۸ طی درگیری با ضد انقلاب در شهرستان مهاباد سرباز وظیفه بهروز خدادادی متولد ۱۳۴۵ و سرباز وظیفه حسین عباسی متولد ۱۳۴۸ به شهادت رسیدند.

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۳ در عملیات منطقه لولان اشنویه سرباز وظیفه پاشا پاشائیان متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه مفقود گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۸ فتاح فتاحی متولد ۱۳۴۲ از بسیج ویژه شهر اشنویه در منطقه لولان اشنویه در مصاف با بعضیان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۱۹ عیسی عبدالهی حمیدی متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه ابوغريب بوسیله نیروهای عراقی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۲۴ درگیری شدیدی در منطقه حاج عمران بین نیروهای خودی و متجاوزین بعثت صورت گرفت که در نتیجه آن نادر ادبی متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه، خدایار نقی پوزان متولد ۱۳۴۳ عضو سپاه پاسداران شهرستان نقده، و جعفر آقاجانی ئیلانلو متولد ۱۳۴۱ عضو سپاه پاسداران شهرستان نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۲۶ طی درگیری رزمندگان اسلام با نیروهای رژیم بعضی در منطقه فاو میرعسگر ابراهیمی متولد ۱۳۴۷ بسیجی و سلیمان برنا متولد ۱۳۴۸ بسیجی از شهرستان نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۲/۲۷ طی درگیری در محور نقده - اشنویه بین نیروهای خودی با ضد انقلاب یدالله زرافشان متولد ۱۳۴۷ عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقده به شهادت رسید.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۱ درگیری شدیدی در منطقه حاج عمران بین نیروهای خودی و نیروهای متجاوز عراقی صورت گرفت که در نتیجه آن تعدادی از نیروهای بسیجی، سپاهی، و جهادگر و سربازان وظیفه به درجه رفیع شهادت نایل آمدند. اسامی شهدای این درگیری به قرار زیر است:
- شهید اروج آقایی متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه.

شهید قاسم حمامی متولد ۱۳۴۷، سپاهی.

شهید میرکمال قائمی میرآباد متولد ۱۳۴۵، جهادگر
شهید محمد قائمی میرآباد متولد ۱۳۴۵، سپاهی.

شهید محمود قلندری متولد ۱۳۴۰، بسیجی.

شهید سلطانعلی نصیری متولد ۱۳۴۷، بسیجی.

- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۶ رحیم شکری متولد ۱۳۳۷ بسیجی شهرستان نقده در نبرد با نیروهای عراقی در منطقه فاو به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۲۱ رجب نجفی متولد ۱۳۴۵ ستوان ارتش در منطقه مریوان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۲۸ زین العابدین عباسزاده متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه در منطقه عملیاتی نهرعنبر بدست نیروهای عراقی شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۲۸ در درگیری نیروهای رزمتنه مستقر در حاج عمران با نیروهای بعضی اسماعیل فخرایی مسئول گردان جنداله سپاه پاسداران شهرستان نقده مجرح گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۳/۲۹ قادر محمدی متولد ۱۳۳۲ سرباز وظیفه در منطقه جنگی شهرانی به شهادت رسید.

حوادث تیر ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۴/۵ طی درگیری نیروهای مستقر در اشتویه با ضد انقلاب جهانگیر سلمان نوری متولد ۱۳۴۳ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۴/۲۰ در درگیری نیروهای اسلام با صدامیان در منطقه جزایر مجnoon سرباز وظیفه بازیزد اسماعیلی متولد ۱۳۴۱ شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۴/۲۰ تیمور عدالت سرباز وظیفه متولد ۱۳۴۵ در مصاف با نیروهای بعضی در منطقه فسیل به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۵:

- با گذشت هشت سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، و توطئه‌های مختلف ضد انقلاب در منطقه و رژیم بعضی در جبهه‌های مختلف از منطقه لولان تا فاو همواره نیروهای ایران اسلامی از وجب به وجب این سرزمین حراست و پاسداری نمودند. حوادث سالهای بحران روزمندگان را هر روز آبدیده‌تر می‌کرد. به نظر نگارنده سال ۱۳۶۵

در روزشمار سالهای بحران در شهرستان نقده از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و حوادث گوناگونی در آن رخ داده است.

از جمله این حوادث می‌توان به نبرد خونین سرشارخان در منطقه نقده اشاره کرد. با گذشت سالهای اولیه نیروهای سپاه و بسیج شهرستان نقده همواره در تعقیب دشمنان خارجی و داخلی در عرصه‌های جنگ عراق علیه ایران و ضد انقلاب شدند. این نیروها غالباً با تشکیل گردانهای نیروهای جندالله، ضربت و غیره... در تعقیب ضد انقلاب در منطقه می‌نمودند بویژه در مرداد ماه که ۲۵ مرداد سالگرد تاسیس حزب منحله دموکرات است که در این روز ضد انقلاب تحرکات بیشماری را در منطقه انجام می‌دهد. که در ادامه حوادث خونین مردادماه به یکی از خونین‌ترین عملیات‌ها اشاره می‌نمایم. و اما روزشمار:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۵/۱۱ حسین یوسفی نژاد متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای عراقی در منطقه شرهانی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۵/۱۴ ضد انقلاب به پایگاه دشمن هجوم می‌برد که در نتیجه این هجوم سرباز وظیفه صدیق عزیزنشان متولد ۱۳۳۹ به شهادت رسید.
- طبق اطلاعات واصله گروهی از ضد انقلابیون در منطقه جنوب شهرستان نقده مایین پادگان جلدیان، پسوه - پیرانشهر - مهاباد و نقده نفوذ کرده و جهت انجام عملیات ۲۵ مرداد ماه ۱۳۶۵ خود را آماده می‌نمایند. این خبر به نیروهای ضربت سپاه پاسداران شهرستان نقده منتقل شد و بدنبال آن نیروهای بسیج مشغول تعقیب ضد انقلاب در مناطق ذکر شده گردید و بالاخره در تاریخ ۱۳۶۵/۵/۲۲ این نیروها به کمین ضد انقلاب در منطقه سرشارخان که دارای کوههای بسیار مرتفع و دره‌های بسیار عمیق و کمین‌گاههای بسیار خوفناک می‌باشد، افتاده و در نتیجه این درگیری دو گروهان از نیروهای ضربت به همراه فرمانده و معافون فرمانده از سپاهیان و بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

اسامی شهدای سرشارخان به قرار زیر است:

- ۱- شهید اکبر آقا علی نژاد، متولد ۱۳۲۶، بسیجی،
- ۲- شهید شهباز افندالله، متولد ۱۳۵۰، بسیجی،

- ۳- شهید حقوردی بابائی، متولد ۱۳۴۶، سپاهی،
 - ۴- شهید کرم بیگزاده پسیان، متولد ۱۳۴۲، بسیجی،
 - ۵- شهید عزیر بیگزاده، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،
 - ۶- شهید فرامرز پالهنگ، متولد ۱۳۴۳، بسیجی،
 - ۷- شهید ارشدپور ایرانی، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،
 - ۸- شهید عبدالکریم پیروزی، متولد ۱۳۴۱، بسیجی،
 - ۹- شهید قهرمان تقیزاده، متولد ۱۳۱۲، بسیجی،
 - ۱۰- شهید حمید جعفری، متولد ۱۳۴۰، سپاهی،
 - ۱۱- شهید یدالله حسینقلی‌پور، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،
 - ۱۲- شهید علی خداوندی، متولد ۱۳۳۷، بسیجی،
 - ۱۳- شهید بهارعلی ریواز، متولد ۱۳۴۸، بسیجی،
 - ۱۴- شهید رضا سلطانیان، متولد ۱۳۳۷، بسیجی،
 - ۱۵- شهید عیسی سلیمانپور، متولد ۱۳۴۳، بسیجی،
 - ۱۶- شهید محرم شیرزاد، متولد ۱۳۲۲، بسیجی،
 - ۱۷- شهید محرمعلی عبدی، متولد ۱۳۴۹، بسیجی،
 - ۱۸- شهید غلامرضا علمشاهی، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،
 - ۱۹- شهید رضا فرخزاد، متولد ۱۳۴۸، بسیجی،
 - ۲۰- شهید غلامعلی نوروزی، متولد ۱۳۳۵، سپاهی.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۵/۲۲ علی عباسی متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه توسط ضد انقلاب در منطقه سردشت به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۶/۱۷ محمد علیزاده متولد ۱۳۴۷ از سپاهیان شهرستان نقده در منطقه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۶/۲۰ طی درگیری با ضد انقلاب در روستای گرده قیط از توابع شهرستان مهاباد امیر علی عسگریار متولد ۱۳۱۲ با عضویت سپاهی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۶/۲۵ سرباز وظیفه علی باقری متولد ۱۳۴۵ در نبرد با صدامیان در

منطقه پاسگاه زید به شهادت رسید.

حوادث مهرماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۴/۷/۱۳۶۵ شب ضد انقلاب به پایگاه روستای تاجین آباد از توابع اشنویه یورش می‌برد که در نتیجه درگیری نیروهای پایگاه با عوامل مزدور شهید محمد محمد رحیم سوری از بسیجیان شهر اشنویه متولد ۱۳۱۴ به شهادت رسید.
- در تاریخ ۹/۷/۱۳۶۵ سعید حسامی متولد ۱۳۴۰ عضو سپاه شهرستان نقده در سه راهی محمدیار به دست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۲۸/۷/۱۳۶۵ سلطانعلی زمانی متولد ۱۳۳۸ از سنگرسازان بی‌سنگر جهادگر در منطقه حاج عمران به شهادت رسید.

حوادث آذرماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۱/۹/۱۳۶۵ ابراهیم زرگرزاده متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای عراقی در منطقه کوشک به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۲/۹/۱۳۶۵ مصطفی زرزا متولد ۱۳۴۱ سرباز وظیفه در منطقه خرمشهر بدست نیروهای عراقی شهید شد.
- در تاریخ ۲۶/۹/۱۳۶۵ ولی خجسته متولد ۱۳۳۸ از کارمندان اداره راه اعزامی منطقه کلاشین به شهادت رسید.

حوادث دی ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۳/۱۰/۱۳۶۵ اکبر فتاحی متولد ۱۳۴۱ سرباز وظیفه در مصاف با نیروهای عراقی در جزایر مجتون به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۹/۱۰/۱۳۶۵ جعفر واحدی متولد ۱۳۴۱ بسیجی در منطقه خرمشهر در نبرد با نیروهای صدامی به شهادت رسید.

عملیات کربلای پنج (شلمچه)

- در تاریخ ۱۸/۱۰/۱۳۶۵ عملیات کربلای ۵ در منطقه شلمچه آغاز شد از جمله

لشکرهاي عمل کننده در اين عملیات لشکر عاشورا و بخشی از نیروهای لشکر بسیجيان شهرستان نقده بودند که در این حمله شرکت داشتند. تعدادی از این نیروها در تاریخ ۲۰/۱۰/۱۳۶۵ و تعدادی در تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۶۵ و تعدادی نیز در ۲۴/۱۰/۱۳۶۵ و تعدادی نیز در تاریخ ۲۵/۱۰/۱۳۶۵ و در تاریخ ۲۶/۱۰/۱۳۶۵ و ۲۹/۱۰/۱۳۶۵ به شهادت رسیدند که اسمی شهدا به قرار زیر است:

تاریخ ۲۰/۱۰/۱۳۶۵

- ۱- شهید صالح گوزلی، متولد ۱۳۴۰، بسیجی،
- ۲- شهید اکبر مرسلی، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه،
- ۳- مفقود الاثر تقی نادی حق، متولد ۱۳۵۰، بسیجی،

تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۶۵

- ۴- شهید حسین عباسپور، متولد ۱۳۴۹، بسیجی،
- ۵- شهید صادق آذرخش، متولد ۱۳۴۶، بسیجی،
- ۶- شهید رمضان بايرامي، متولد ۱۳۴۹، بسیجی،
- ۷- شهید عزيز حقی، متولد ۱۳۴۵، بسیجی،
- ۸- شهید بهرام عباسزاده، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،
- ۹- شهید رسول ناهید گل تپه، متولد ۱۳۴۵، بسیجی،

تاریخ ۲۴/۱۰/۱۳۶۵

- ۱۰- شهید ابوالقاسم حسینی، متولد ۱۳۴۹، بسیجی،
- ۱۱- شهید رحمان رحمتی طاقچه جوق، متولد ۱۳۴۹، بسیجی،
- ۱۲- شهید تاروردي طالبیان، متولد ۱۳۳۸، جهادگر.
- ۱۳- شهید میر علی قائمی میرآباد، متولد ۱۳۴۴، بسیجی،

تاریخ ۲۵/۱۰/۱۳۶۵

- ۱۴- شهید محram آقا جانی، متولد ۱۳۴۸، بسیجی،
- ۱۵- شهید سید ابراهیم اسماعیلی، متولد ۱۳۴۳، بسیجی،
- ۱۶- شهید سید محمد اسماعیلی، متولد ۱۳۴۲، بسیجی،
- ۱۷- شهید رحیم سلیمانی، متولد ۱۳۴۳، بسیجی،

تاریخ ۱۳۶۵/۱۰/۲۶:

- شهید دوستی، متولد ۱۳۴۸، طلبه بسیجی،
- مفقود الاثر سیروس ولیزاده، متولد ۱۳۳۵، بسیجی،

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۵:

- در تاریخ ۱۳۶۵/۱۱/۴ سرباز وظیفه ناصر الیاسی متولد ۱۳۴۵ در جنگ با نیروهای عراقی در منطقه نفت شهر به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱۱/۸ روح الله مردانی متولد ۱۳۴۸ بسیجی در جبهه شلمچه در مصاف با دشمن متجاوز به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱۱/۹ زرار محمود صالح از پیشمرگان کرد مسلمان عراقی در عملیات برون مرزی پل میرگه سوریل مازنه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱۱/۱۱ هواپیماهای رژیم متجاوز بعضی بخش‌هایی از مناطق نظامی و مسکونی شهرستان ارومیه را بمباران کردند که بر اثر آن کریم ادبی متولد ۱۳۵۱ مولود اروج زاده ملکی متولد ۱۳۵۰ از بسیجیان شهرستان نقده و معروف ناناس متولد ۱۳۱۱ از نیروهای مردمی این شهرستان در میدان میوه ارومیه به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۵/۱۱/۱۳ احمد گوزلی متولد ۱۳۵۱ از نیروهای مردمی شهید شد.

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۵:

- در اسفند ماه ۱۳۶۵ نیز درگیری شدیدی در منطقه شلمچه بین نیروهای عراقی و نیروهای خودی ادامه داشت و در این درگیری‌ها تعدادی از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۴ (شلمچه)

- شهید حسین گوزلی متولد ۱۳۴۹، بسیجی.
- شهید جواد هشتترخانی، متولد ۱۳۴۸، بسیجی.

تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۸ (شلمچه)

- شهید عیسی خان جلیلی، متولد ۱۳۴۸، بسیجی،
- شهید محرومعلی سلطانی، متولد ۱۳۴۹، بسیجی.

تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۰ (شلمچه)

شهید رضا سلیمانی با چقلو، متولد ۱۳۴۸، بسیجی.

در تاریخ ۱۳۶۵/۱۲/۱۵ منصور پریزاد متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه سومار به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۶۶:

حوادث فروردين ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱/۲/۱۳۶۶ نجف ابراهیمی متولد ۱۳۴۴ از نیروهای درجه دار ازتش در خلیج فارس به شهادت رسید.
- نبرد در شلمچه در سال ۱۳۶۶ نیز با نیروهای بعضی ادامه داشت که در فروردين ماه تعدادی از نیروهای سپاهی و بسیجی شهرستان نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱/۱۸/۱۳۶۶ اکبر خلیفه زاده متولد ۱۳۴۱ سپاهی در شلمچه شهید شد.
- در تاریخ ۱/۲۱/۱۳۶۶ قهرمان باباپور اصل متولد ۱۳۴۸ بسیجی در شلمچه شهید شد.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱/۳/۱۳۶۶ نادر رضایی متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه در نبرد با صدامیان در منطقه شلمچه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۳/۱۶/۱۳۶۶ طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در منطقه سرشاخان اللهوردی بوداقزاده متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه و مقصود حسینی متولد ۱۳۴۹ بسیجی به شهادت رسیدند.

حوادث تیر ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۴/۲۹/۱۳۶۶ کریم حسن زاده، متولد ۱۳۴۴، سرباز وظیفه، در منطقه

عملیاتی شرهانی به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۶/۴/۱۶ عیسی سیف الدین مارس از پیشمرگان کرد مسلمان عراقی که در تاریخ ۱۳۶۶/۴/۶ در عملیات فتح ۶ مجرروح گردیده بود در ۱۶ تیرماه شهید شد.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۳ عثمان احمدی گل، متولد ۱۳۴۶، سرباز وظیفه در نبرد با بعیون در منطقه سومار به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۶ عباسعلی خدابنده، متولد ۱۳۴۶، سرباز وظیفه، در درگیری میمک بدست نیروهای عراقی شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۱۰ حسین حاج قارنائی، متولد ۱۳۴۶، سرباز وظیفه، در جنگ با نیروهای بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۱۵ ناصر محمدپور، متولد ۱۳۴۹، طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در منطقه سردشت به شهادت رسید. نامبرده عضو بسیج بود.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۱۶ عباس گلی، متولد ۱۳۳۱، درجه دار، بوسیله ضد انقلاب در روستای قارنا به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۲۱ عبدالله احمدیان، متولد ۱۳۲۸ سپاهی، در منطقه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۲۵ در درگیری منطقه سرشاخان با عناصر ضد انقلاب علی سوری متولد ۱۳۴۹ از بسیجیان شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۲۷ طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در روستای شاوله از توابع شهرستان نقده مختار اسماعیلی متولد ۱۳۱۵ بسیجی و یدالله محمدی متولد ۱۳۱۰ بسیجی، به شهادت رسیدند.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱۳۶۶/۶/۸ طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در بایزآباد از توابع شهرستان نقده جلال آذرنگ متولد ۱۳۴۰ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۶/۶/۱۸ در درگیری با ضد انقلاب در زردکوه اشنویه جعفر فرخزاد

متولد ۱۳۳۸ سرباز وظیفه به شهادت رسید.

حوادث مهرماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۲۵/۷/۱۳۶۶ مصطفی رمضانی متولد ۱۳۴۶ سرباز وظیفه در نبرد با نیروهای عراقی در جزایر مجنون به شهادت رسید.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱۲/۸/۱۳۶۶ طی عملیات برون مرزی در منطقه خوار عراق توسط قرارگاه لشگر نامنظم شوکت زیر عبدالله از نیروهای پیشمرگ کرد عراقی به شهادت رسید.

حوادث آذر ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱۷/۹/۱۳۶۶ در عملیات برون مرزی قرارگاه نامنظم در خاک عراق خدیج رمضان محمد امین از پیشمرگان کرد مسلمان عراقی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۸/۹/۱۳۶۶ احمد اکبری متولد ۱۳۱۳ از نیروهای مردمی در کارخانه قند پیرانشهر به شهادت رسید.

حوادث دی ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۲۱/۱۰/۱۳۶۶ سرباز وظیفه مصطفی غفاری متولد ۱۳۳۹ در منطقه عملیاتی میمک به شهادت رسید.
- در دیماه ۱۳۶۶ رزمندگان اسلام طی عملیاتی در منطقه مأووت به قلب لشگر دشمن نفوذ کردند و توانستند خساراتی به نیروهای عراقی وارد نمایند در این عملیات تعدادی از نیروهای بسیج شهرستان نقده شهید شدند که شهدا عبارتند از:

تاریخ ۲۷/۱۰/۱۳۶۶ (ماووت):

علیرضا رستم زاده متولد ۱۳۴۹، بسیجی.

نورالدین زینالپور، متولد ۱۳۴۹، بسیجی.

رستم سوادی، متولد ۱۳۴۷، بسیجی.

تاریخ ۲۹/۱۰/۱۳۶۶ (ماووت):

رجب بهادری، متولد ۱۳۴۳، بسیجی.

مفقودالاثر قاسم ریش سفید، متولد ۱۳۴۷، بسیجی،

مفقودالاثر محمود ساجدی، متولد ۱۳۳۸، سرباز.

- در تاریخ ۱۳۶۶/۱۰/۲۸ عناصر ضد انقلاب حزب دموکرات در روستای دشت قوره از توابع شهرستان نقده بهار علی نصیری، متولد ۱۳۲۷، از نیروهای بسیجی را به شهادت رساندند.

حوادث بهمن ماه ۱۳۶۶:

- در تاریخ ۱۳۶۶/۱۱/۱ در نبرد منطقه مأووت مهدی (داریوش) ولیپور متولد ۱۳۴۹ بسیجی و در تاریخ ۱۳۶۶/۱۱/۳ پرویز مقصومی آذر متولد ۱۳۴۷ بسیجی، به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۶/۱۱/۲۷ رضا قلی روح القدس متولد ۱۳۵۰ عضو بسیج شهرستان نقده در منطقه مهران در نبرد با نیروهای عراقی به شهادت رسید.

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۶:

- حادث اسفند ماه ۱۳۶۶ در دو منطقه عملیاتی جنوب و غرب با شدت تمام ادامه داشت که بسیجیان شهرستان نقده به این دو منطقه اعزام گردیده بودند که یکی منطقه مأووت و دیگری منطقه شلمچه.

شهدای منطقه عملیاتی شلمچه:

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۲۰ شکر صیامی کوزه گرانی متولد ۱۳۵۲، بسیجی.

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۲۹، پرویز رحیم زاده قره قوزلو، متولد ۱۳۴۵، بسیجی،

شهدای منطقه عملیاتی مأووت شهرستان نقده:

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۸: ۱۳۶۶/۱۲/۸

شهید قدرت گوزلی، متولد ۱۳۴۸، سرباز وظیفه.

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۲۵: ۱۳۶۶/۱۲/۲۵

شهید شیزاد حقیاری، متولد ۱۳۵۱، بسیجی،

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۲۸: ۱۳۶۶/۱۲/۲۸

شهید بلال محمدی، متولد ۱۳۵۲، بسیجی.

شهید سهراب یوسفی بیگم قلعه، متولد ۱۳۴۷، بسیجی.

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۲۹:

شهید حسنعلی افشاری، متولد ۱۳۴۸، بسیجی.

شهید کاظم رشیدنژاد، متولد ۱۳۵۱، بسیجی،

شهید ابراهیم صفری، متولد ۱۳۴۲، بسیجی.

در تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۳۰:

رسنم پایکاری، متولد ۱۳۴۸، بسیجی.

حوادث سال ۱۳۶۷:

حوادث فروردین ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۸/۱/۱۳۶۷ افسر وظیفه یعقوب خدائی متولد ۱۳۳۹ در حین ماموریت در جاده بناب - ملکان به شهادت رسید.

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۰/۲/۱۳۶۷ ضد انقلاب در ماسوه از توابع نقده حاج قادر قادری را به اتهام طرفداری از جمهوری اسلامی ایران به شهادت ساندند، شهید قادری متولد ۱۳۰۷ و از نیروهای مردمی روستای ماسوه بود.
- در تاریخ ۲۱/۲/۱۳۶۷ سرباز وظیفه سیف‌الله باقپور متولد ۱۳۴۷ در منطقه عملیاتی شلمچه بدست نیروهای عراقی به شهادت رسید.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۲۱/۳/۱۳۶۷ فیروز نو ظهر متولد ۱۳۵۱ از بسیجیان شهرستان نقده در منطقه عملیاتی دوبازا (سردشت) مفقودالاثر گردید.
- در تاریخ ۲۶/۳/۱۳۶۷ قادر نصیری متولد ۱۳۴۳ از بسیجیان شهرستان نقده در منطقه عملیاتی مأووت مفقودالاثر گردید.
- در تاریخ ۲۷/۳/۱۳۶۷ علی رحمانی متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه در منطقه سردشت

بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.

- در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۲۹ انشاالله ابراهیمی متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه در منطقه مهران مفقود الاثر گردید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۳۰ داود تقیزاده متولد ۱۳۴۷ از بسیجیان شهرستان نقده در محور عملیاتی غرب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۳۰ محرملی حسینزاده متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه در منطقه جنگی مهران به شهادت رسید.

حوادث تیرماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۴ در منطقه عملیاتی کوشک زرار بابولی سرباز وظیفه متولد ۱۳۴۶ مفقود و محمد علیزاده متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۱۴/۱۳ داود ملاعلیلو متولد ۱۳۴۵ عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده در منطقه عملیاتی سرداشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۱۶ رحیم حسنزاده متولد ۱۳۳۹ سرباز وظیفه در منطقه عملیاتی بستان به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۰ ستار نگهبان متولد ۱۳۳۹ سرباز وظیفه در محور سرداشت - بانه به دست عناصر ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۱ در درگیری منطقه عملیاتی شرهانی سه نفر از سربازان وظیفه شهرستان نقده مفقود و شهید شدند این شهدا و مفقودین عبارتند از: مفقود الاثر اسفندیار اطلسی رازیان متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه. شهید علی احمدی دریندی، متولد ۱۳۳۹، سرباز وظیفه. شهید جواد چاقوساز، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۱ در درگیری منطقه زیرات محمد عبدالکریم متولد ۱۳۴۶ از سربازان شهرستان نقده شهید و جواد حاجی حسنزاده متولد ۱۳۴۳ مفقود الاثر گردید.

جنگ خونین فکه در سال ۱۳۶۷.

- دشمن رژیم بعضی در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۱ با حمایت رژیم‌های منطقه و شیطان بزرگ

در منطقه فکه اقدام به پاتک کرد که در نتیجه آن تعدادی از سربازان مستقر در فکه از نیروهای اعزامی شهرستان نقه به شهادت رسیدند که اسامی شهداء و مفقودین این عملیات به قرار زیر است:

تاریخ ۱۳۶۷/۴/۲۱ (فکه)

مفقودالاثر جلال ابراهیمی اصل متولد ۱۳۴۲، سرباز وظیفه.

شهید کریم بایستی، متولد ۱۳۴۵، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر علی تیک، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر حمزه عزیزی مقدم، متولد ۱۳۴۵، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر خالد فتاحی، متولد ۱۳۴۵، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر عرب قربان‌پناه، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر قربانعلی کاظمی، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

مفقودالاثر طه محمودی، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

شهید حمید آرمند، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۰- شهید بهزاد حق‌دوست، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۱- شهید مصطفی ستاری، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۲- شهید محمد امین صالحی، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۳- شهید فیروز عباس‌زاده، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۴- شهید رحیم عمری، متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه.

۱۵- شهید فتحی‌زاده، متولد ۱۳۴۴، سرباز وظیفه.

- در تاریخ ۱۳۶۷/۴/۳۱ عناصر ضد انقلاب در منطقه سرداشت انشا الله عسگری متولد ۱۳۴۶ سرباز وظیفه و سهراب نعمتی متولد ۱۳۴۵، سرباز وظیفه را به شهادت رساناند.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۱ در درگیری نیروهای نظامی مستقر در منطقه گیلانغرب با نیروهای مت加وز عراقی علی آهوری متولد ۱۳۴۲، سرباز وظیفه و خالد الماسی شاه‌آبادی متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه توسط هوایپماهای عراقی به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۱ محرم الهیاری متولد ۱۳۴۷ در منطقه عملیاتی مهران بدست نیروهای متجاوز به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۳ خلیل باپیر مسیح در عملیات خوارکرکوک عراق بدست نیروهای بعضی به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۵ خلیل محمود حمدوک از پیشمرگان کرد مسلمان عراقي در خوارکرکوک عراق بر اثر کمین نیروهای بعضی عراق به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۶ در درگیری منطقه اسلام آباد غرب (کرند) دو نفر از نیروهای سرباز اعزامی شهرستان نقده بنامهای محمد نعلبندی متولد ۱۳۴۷، سرباز وظیفه شهید کمال همدانی متولد ۱۳۴۷ سرباز وظیفه مفقود الاثر شد.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۸ کیفی احمد عبدالرحمن از پیشمرگان کرد عراقي در عملیات برون مرزی در کردهستان عراق به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۱۵ حسین محبی خواه متولد ۱۳۴۷ سرباز وظیفه در روستای مهماندار توسط ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۱۸ طی درگیری با عناصر ضد انقلاب در منطقه پیرانشهر باقی پورنمک متولد ۱۳۴۱ سرباز وظیفه و رحمان مام محمدی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۲۱ بر اثر کمین عناصر ضد انقلاب در ده ذیمه از توابع شهر اشنویه احیاء ابدانی متولد ۱۳۴۸ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۲۸ عناصر ضد انقلاب در منطقه مهاباد احمد اسکندری متولد ۱۳۲۴ عضو بسیج شهرستان نقده و غفور کاکلی متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه را و فرهاد گل علی ملک متولد ۱۳۴۶ عضو بسیج شهرستان نقده را به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۲۸ رسول ورزنده متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در منطقه سردشت به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۵/۳۰ عزیز جعفری متولد ۱۳۴۵ عضو سپاه پاسداران شهرستان نقده در درگیری مهاباد توسط ضد انقلاب به شهادت رشید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۳۶۷/۶/۳ عناصر ضد انقلاب طی درگیری با نیروهای مستقر در سرشارخان دو نفر از رزمیندان را به شهادت رساندند. ۱- شهید قادر شادروان متولد ۱۳۳۶ عضو بسیج شهرستان نقهه و ۲- شهید فتاح متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۶/۱۲ ضد انقلاب منحله در منطقه شیخان از توابع اشنویه عبدالوهاب میهن خواه متولد ۱۳۴۸ سرباز وظیفه در پایگاه شیخان به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۶/۱۵ طی درگیری نیروهای سپاه با عناصر ضد انقلاب در منطقه زردکوه از توابع اشنویه ابراهیم زلتو متولد ۱۳۴۱ سرباز وظیفه و یوسف محمدی متولد ۱۳۴۳، سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۶/۲۲ ضد انقلاب در روستای قره قصاب از توابع محمدیار عزیز فضلی متولد ۱۳۱۲، بسیجی، را به شهادت رساندند.

حوادث مهرماه ۱۳۶۷:

- با پذیرش قطعنامه و آتشبس از سوی جمهوری اسلامی ایران آرامش نسی در مناطق مرزی با رژیم عراق حکم فرمگشت ولی در مناطقی از آذربایجان هنوز ایادی استکبار و ضد انقلاب تحرکاتی انجام می‌دادند. که نمونه بارز آن حادث سالهای ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۳ است که نگارنده به تعدادی از حوادث اشاره می‌نمایم.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۷/۱۶ عناصر ضد انقلاب در هنگ آباد پیرانشهر ابراهیم معروف بیگی متولد ۱۳۴۵ سرباز وظیفه را به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۷/۷/۱۹ غزال رسول و سمان در کردستان عراق بواسیله حزب دموکرات به اتمام همکاری با جمهوری اسلامی ایران دستگیر و در بغداد شهید شد.

حوادث آذر ماه ۱۳۶۷:

- در تاریخ ۱۳۶۷/۹/۲۲ خورشید عمر رسول از فرماندهان پیشمرگ کُرد مسلمان عراقی در جاده نازدارداغ در مرز ایران و عراق به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۶۸:

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۲/۱۸ عناصر ضد انقلاب در حمله به پایگان قلعه ماران از توابع شهرستان نقده ارشد طالبی متولد ۱۳۴۷ سرباز وظیفه و موسی محمودی ۱۳۴۴ بسیجی، به شهادت رسیدند.

حوادث خرداد ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۳/۳ حسن حاجی متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در منطقه چنانه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۳/۵ در اثر حمله عناصر ضد انقلاب به پایگاه کانی بداق حسین راک متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۳/۲۹ عناصر ضد انقلاب در منطقه سرشاخان از توابع شهرستان نقده با نیروهای بسیج درگیر شدند که در نتیجه درگیری علی احدی خانقه متولد ۱۳۴۹ از بسیجیان شهرستان نقده و حسن مام حسین پور متولد ۱۳۴۰ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.

حوادث تیر ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۴/۱ عناصر باقی مانده حزب منحله دموکرات در منطقه آلواتان حسین پاک سرشت متولد ۱۳۴۸ از نیروهای بسیجی شهرستان نقده را به شهادت

رساندند.

- در تاریخ ۱۳۶۸/۴/۲۸ عناصر ضد انقلاب در بوکان ناصر تازه قلعه سلطان آبادی متولد ۱۳۴۶ عضو بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان نقده را به شهادت رساندند.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۵/۱۰ در درگیری شهر مهاباد علی رضا قلیزاده، متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۵/۳۱ عملیات گستردہ‌ای در منطقه دالامپر جهت ضربه زدن به مقر حزب دموکرات صورت گرفت که در نتیجه این درگیری محمد صالح فرج پور متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۶/۲ بر اثر کمین ضد انقلاب در کوه چایان و حاج عبدالله از توابع اشنویه فریق علی گرگاکور متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه و حمید مبرززاده متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۶/۴ بر اثر کمین ضد انقلاب در منطقه نرزیوه سه راهی پوش آباد از توابع اشنویه سلیمان موسی چپرآبادی متولد ۱۳۴۴ عضو بسیج سپاه اشنویه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۶/۲۰ در درگیری بین نیروهای مستقر در ماسودیماب با عناصری از ضد انقلاب جمشید باباپور متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه و اروج ریواز متولد ۱۳۲۶ عضو بسیج سپاه شهرستان نقده به شهادت رسیدند.

حوادث مهر ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۷/۲ ضد انقلاب در شاوله محمد آتش پنجه متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه را به شهادت رساندند.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۷/۱۶ ضد انقلاب در جاده مهاباد رسول حاجی متولد ۱۳۴۵ سرباز

وظیفه را شهید کردند.

حوادث آبان ماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۸/۵ بر اثر درگیری با ضد انقلاب در روستای دشت قوره - دره جفر، محرومعلی رحمتی متولد ۱۳۲۸ عضو سپاه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۸/۸/۱۶ سرباز وظیفه نوروز علی اسدپور متولد ۱۳۴۶ در شهرستان نقده به شهادت رسید.

حوادث اسفندماه ۱۳۶۸:

- در تاریخ ۱۳۶۸/۱۲/۲۳ آوات حسینپور متولد ۱۳۴۷ سرباز وظیفه در دشت عباس به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۶۹:

حوادث فروردین ماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۱/۱ حمید بیگ بابا متولد ۱۳۳۹ جهادگر در منطقه مرزی تمرچین به شهادت رسید.

حوادث فروردین ماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۳/۱۷ طی درگیری نیروهای بسیج با عناصر ضد انقلاب در ماسوه از توابع محمدیار صفر بایرامزاده متولد ۱۳۴۵، بسیجی، به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۳/۲۴ رزمندگان سپاه اشتباهیه در منطقه حاج عبدالله از توابع اشنویه با ضد انقلاب درگیر شدند که بر اثر آن عبدالرحمان افراطی متولد ۱۳۴۸ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۳/۳۱ علی جهانبخش متولد ۱۳۴۲ سرباز وظیفه در محور نقده - مهاباد به شهادت رسید.

حوادث تیرماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۴/۱۳ بر اثر درگیری نیروهای نظامی مستر در منطقه آلواتان با عناصر ضد انقلاب قربان پیری متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۴/۲۳ طی درگیری نیروهای بسیج با ضد انقلاب در محور سردشت

حیدر داغستانی متولد ۱۳۴۹ عضو بسیج به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۵/۱ محرم نجفی کولائی متولد ۱۳۴۴ سرباز وظیفه در منطقه گیلانغرب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۵/۲۳ داریوش بیرامی متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه در درگیری با عناصر ضد انقلاب در منطقه مهاباد به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۶/۱۸ مصطفی قاضی بالقچی متولد ۱۳۴۱ نیروهای مردمی در شهرستان نقده بوسیله ضد انقلاب ترور و شهید شد.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۶/۲۰ ابوبکر درخور متولد ۱۳۴۸ سرباز وظیفه در نفت شهر به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۶/۳۱ اصغر خدیری متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه بوسیله گذاشته شده توسط ضد انقلاب در تنگه توژال آلواتان به شهادت رسید.

حوادث مهرماه ۱۳۶۹:

- در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۶ عناصری از ضد انقلاب در دو منطقه از توابع شهرستان نقده با رزمندگان مستقر در کوپکلو و شاوله درگیر شدند که بر اثر این درگیری عوض کاظمی متولد ۱۳۳۳ بسیجی و اکبر فرمانی متولد ۱۳۴۲ سپاهی در کوپکلو و اسماعیل اسم زاده متولد ۱۳۳۴ بسیجی و حسن نصیرپور متولد ۱۳۳۸ بسیجی در شاوله شهید شدند.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۷ احمد بهجت ذیمه متولد ۱۳۳۱ نیروی مردمی در منطقه دالک آباد از توابع اشنویه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۹ عناصر ضد انقلاب در روستای قره قصاب از توابع محمدیار با نیروهای پایگاه قره قصاب درگیر شدند که بر اثر آن عزیز کریمی متولد ۱۳۲۶ بسیجی، لطیف قادری متولد ۱۳۳۱ بسیجی و مولود نوری آلاگوز متولد ۱۳۵۰ بسیجی به شهادت رسیدند.

- در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ ضد انقلاب محور نقده - محمدیار (در کوره خانه) کمین کرده و تا ساعتی این جاده را مسدود کردند که بر اثر این کمین علی احمدزاده متولد ۱۳۴۶ از نیروهای سپاه شهرستان نقده و خالد مندرش متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.

حوادث دی ماه ۱۳۶۹

- در تاریخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۷ حسین آستا متولد ۱۳۴۷ از نیروهای اطلاعاتی در مقر مام خطیب در خاک عراق به شهادت رسید.

حوادث اسفند ماه ۱۳۶۹

- در تاریخ ۱۳۶۹/۱۲/۵ نادر باگردانی متولد ۱۳۴۹ سرباز وظیفه در جاده سومار به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۷۰:

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۷۰:

- در تاریخ ۱۳۷۰/۲/۲۶ علی قادری متولد ۱۳۴۹ از نیروهای اطلاعاتی در مقر مام خطیب در خاک عراق به شهادت رسید.

حوادث خرداد ماه ۱۳۷۰:

- در تاریخ ۱۳۷۰/۳/۹ سید محمد رحیمیان متولد ۱۳۳۱ از نیروهای اطلاعاتی در دیانای عراق به شهادت رسید.

حوادث تیر ماه ۱۳۷۰:

- در تاریخ ۱۳۷۰/۴/۶ تقی عظیمپور متولد ۱۳۴۲ سپاهی ودود نجف‌نژاد سرگرمی متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه در شهرستان نقده به شهادت رسیدند.
- در تاریخ ۱۳۷۰/۴/۷ نجف باقری متولد ۱۳۴۸ درجه‌دار در سرشاخان بدست ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۰/۴/۲۱ ادریس محمودی متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه در درگیری با ضد انقلاب در روستای بادین آباد از توابع اشنویه به شهادت رسید.

حوادث مرداده ماه ۱۳۷۰

- در تاریخ ۱۳۷۰/۵/۲۹ در تعقیب ضد انقلاب در روستای خلیفه‌لو از توابع محمدیار مجید رحیمی متولد ۱۳۳۷ سپاهی از فرماندهان گردان سپاه نقده به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۷۰:

- در تاریخ ۱۳۷۰/۶/۲۶ ابویکر مولودی متولد ۱۳۳۹ از نیروهای بسیجی اعزامی به ماموریت برون مرزی در خاک عراق به شهادت رسید.

حوادث سال : ۱۳۷۱

حوادث خرداد ماه سال : ۱۳۷۱

- در تاریخ ۱۳۷۱/۳/۲۸ خسرو انزاری متولد ۱۳۴۷ سرباز وظیفه در نبرد با ضد انقلاب در منطقه هوراسب از توابع اشنویه به شهادت رسید.

حوادث تیر ماه سال : ۱۳۷۱

- در تاریخ ۱۳۷۱/۴/۱ اسعد شیخ نژاد متولد ۱۳۴۸ از نیروهای اطلاعاتی در خاک عراق به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۱/۴/۱۳ پرویز فیضی پور متولد ۱۳۴۵ درجه دار در شهرستان نقده به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۱/۴/۱۹ یحیی عبدالحمدی متولد ۱۳۵۲ سرباز وظیفه در منطقه مرزی تمرچین به شهادت رسید.

حوادث مرداد ماه سال : ۱۳۷۱

- در تاریخ ۱۳۷۱/۵/۶ قادر قادری متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه در درگیری با ضد انقلاب در منطقه سردشت به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۷۱:

- در تاریخ ۱۳۷۱/۶/۲ عبدالکریم حاجی گرگاکور متولد ۱۳۵۱ سرباز وظیفه در منطقه مهاباد (زندگل) در نبرد با ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۱/۶/۸ سید کمال ابراهیمی متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه در منطقه سردشت در نبرد با ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۱/۶/۲۳ احمد علی زینالی متولد ۱۳۵۰ سرباز وظیفه در اشتویه بدست عناصر ضد انقلاب به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۱/۶/۲۵ بر اثر درگیری با ضد انقلاب در یونسلو (محور نقدہ اشتویه) عیسی اسماعیلی متولد ۱۳۴۴ سپاهی به شهادت رسید.

حوادث سال ۱۳۷۲:

حوادث خرداد ماه ۱۳۷۲:

- در تاریخ ۱۳۷۲/۳/۶ صمد شیرزاد اصل تکانلو متولد ۱۳۵۲ سرباز وظیفه در منطقه سرپل ذهاب به شهادت رسید.

حوادث تیرماه ۱۳۷۲:

- در تاریخ ۱۳۷۲/۴/۲۲ کریم احمد تاج متولد ۱۳۴۰، نیروی انتظامی در قارال آباد به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۷۲:

- در تاریخ ۱۳۷۲/۶/۱۹ سید سعید حسینی متولد ۱۳۴۴ سپاهی و محمد مکاران متولد ۱۳۳۶ بسیجی در درگیری با ضد انقلاب در روستای علی آباد اشنویه به شهادت رسیدند.

حوادث بهمن ماه ۱۳۷۲:

- در تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۱۳ صمد عبدی متولد ۱۳۵۲ سرباز وظیفه در نفت شهر به شهادت رسید.

حوادث اسفندماه ۱۳۷۲:

- در تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۶ قادر بزغش متولد ۱۳۳۴ جهادگر در منطقه اشنویه به شهادت رسید.
- در تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۱۱ محمود رمضان‌پور متولد ۱۳۵۰ بسیجی و عبدالقادر علوی متولد ۱۳۴۷ سریاز وظیفه در درگیری با ضد انقلاب در اشنویه، منطقه دلی به شهادت رسیدند.

حوادث سال ۱۳۷۳:

حوادث اردیبهشت ماه ۱۳۷۳:

- در تاریخ ۱۳۷۳/۲/۵ بر اثر انفجار بمب کارگذاشته شده بوسیله ضد انقلاب در در ورودی خانه صفائی فر در اشنویه نسترن صفائی فر متولد ۱۳۴۹ به شهادت رسید.

حوادث تیر ماه ۱۳۷۳:

- در تاریخ ۱۳۷۳/۴/۲۱ بر اثر درگیری با ضد انقلاب در منطقه پیرانشهر محمد شیری متولد ۱۳۴۶ سپاهی به شهادت رسید.

حوادث شهریور ماه ۱۳۷۳:

- در تاریخ ۱۳۷۳/۶/۱۳ در درگیری ضد انقلاب در شهر اشنویه با نیروهای نظامی شهر شریف رسولی متولد ۱۳۵۳ سرباز وظیفه و سید سلام حسینی متولد ۱۳۵۳ سرباز وظیفه به شهادت رسیدند.

کلام آخر:

روز شمار سالهای بحران ارائه شده در این مجموعه از منطقه نقده به بیش از هفتصد روزشمار است که ارائه گردیده است. اگر چه حوادث و اتفاقات این منطقه به بیش از هزاران روز شمار است ولی آنچه مدنظر نگارنده بود مختص شهرستان نقده است ولر اینکه آنهم ناقص است بعنوان نمونه از ایثارگران منطقه، آزادگان و جان برکفان گمنام و جانبازان ذکری به میان نیامده است. ولی همانطوریکه در صفحات ابتدایی نیز قید گردیده این مجموعه نیز غنیمتی است چراکه تاکنون به جز چند برگ منتشر نشده است. امید است با یاری و همکاری بزرگواران منطقه این مجموعه تداوم داشته باشد.

ذکر این نکته نیز ضروری است که روزشمار سالهای بحران نیازمند یک پژوهش آماری نیز بود که جای خالی آن در این مجموعه دیده می شود که انشا... در آتیه این اقدام نیز صورت پذیرد.

و اما روزشمار سالهای بحران این مجموعه با سال ۱۳۵۷ آغاز می شود که ۱۲ حادثه قیدگردیده است. و در ادامه در سال ۱۳۵۸، ۱۶ روزشمار در سال ۱۳۵۹، ۱۷ روزشمار، در سال ۱۳۶۰، ۱۲۳ روز شمار، در سال ۱۳۶۱، ۱۰۰ روزشمار، در سال ۱۳۶۲، ۵۵ روزشمار، در سال ۱۳۶۳، ۳۷ روزشمار، در سال ۱۳۶۴، ۴۱ روزشمار، در سال ۱۳۶۵ روزشمار، در سال ۱۳۶۶، ۳۶ روزشمار، در سال ۱۳۶۷، ۳۸ روزشمار، در سال ۱۳۶۸ روزشمار، در سال ۱۳۶۹، ۱۷ روزشمار، در سال ۱۳۷۰، ۷ روزشمار، در سال ۱۳۷۱، ۹ روزشمار، در سال ۱۳۷۲، ۶ روزشمار و در سال ۱۳۷۳ به سه روز شمار، این مجموعه به پایان می رسد.

فهرست اعلام

- ۷
آشوری، داریوش	۱۳	آبادان، ۱۲۶
آصفی، عبدالرحمن	۱۱۳	آبادی، حمزه
آغلاغ،	۳۸، ۲۷	آبیار، عباس
آغچه زیوه،	۳۸	آبیار، عوض
آنده،	۸۳	آبیار، فرج
آقائی بارانی، محمد	۸۲	آتش پنجه، محمد
آقائی فرید، سرخوش	۷۰	آجودانی، رشید
آقاییگلو،	۳۷، ۳۳	آد، ۹۶، ۳۵
آقاجانی نیلانلو، جعفر	۱۲۸	آدیگوژل، جعفر
آقاجانی، محرم	۱۳۳	آذرآبادگان، ۲۱
آقازاده، سیف الله	۴۸	آذربایجان غربی،
آقازاده، غلامرضا	۶۸	آذربایجان، امیر
آقاعلى نژاد، اکبر	۱۳۰	آذربیش، ابراهیم
آقاوردیزاده، علی	۱۲۰	آذرخش، صادق
آقایی، اروج	۱۲۸	آذرخش، مختار
آقایی، حمزه	۱۰۶	آذرخش، ولی
آلساڈیر در ایسلد،	۱۹	آذرخش، یوسف
آلگوز سفلی،	۳۷	آذرنگ، جلال
آلگوز علیا،	۳۸، ۳۳	آذربایان، سکینه
آلبلاغ،	۱۲۳	آذربایان، گوهر
آلواتان،	۵۵	آذربایان، معروف
آماده، حسن	۷۷	آرمند، حمید
آمده، رستم	۱۱۲	آرنا، ۳۸، ۸۹
آمل،	۹۳	آستا، حسین
آمیان، جانعلی	۱۲۴	آسیای صغیر،
آودل آودل، بیرون	۸۸	
آهنگری، محمد	۷۷	

آهوری، علی ۱۴۳

الف

- اباذری، محمد رضا ۸۶
- ابدانی، احیاء ۱۴۶
- ابراهیم ازدری، قنبر ۴۸
- ابراهیم فادر، جهانگیر ۱۱۷
- ابراهیمی اصل، جلال ۱۴۳
- ابراهیمی، انشاله ۱۴۲
- ابراهیمی پور، حسن ۱۲۶
- ابراهیمی، جهانگیر ۹
- ابراهیمی، سید کمال ۱۵۵
- ابراهیمی، عباسعلی ۶۹
- ابراهیمی، عیوض ۱۲۳
- ابراهیمی، قربانعلی ۱۱۴
- ابراهیمی، قبرعلی ۱۰۸
- ابراهیمی، میر عسگر ۱۲۸
- ابراهیمی، نجف ۱۳۶
- ابن خلدون، ۱۹
- ابوسعید، ۲۱
- ابوغریب، ۱۲۱
- اجاقی، علیرضا ۹۶
- احدی خانقه، علی ۱۴۶
- احمد تاج، کریم ۱۵۶
- احمدزاده، احمد ۷۸
- احمدزاده، علی ۱۵۱
- احمدزاده، قرنی ۱۲۱
- احمد عبد الرحمن، کیفی ۱۴۴
- احمدی اقدم، عبدالله ۸۹
- احمدیان، عبدالله ۱۳۷
- احمدی، بهمن ۱۲۱
- احمدی، بیسیون ۶۴
- احمدی دریندی، علی ۱۴۲
- احمدی، رحیم ۱۲۰
- احمدی، علی ۸۰
- احمدی گل، عثمان ۱۳۷
- احمدی، محمد ۸۰
- احمدی، ملا احمد ۱۰۷
- ادبی، کریم ۱۳۴
- ادبی، نادر ۱۲۸
- ادبی، یونس ۱۱۰
- ارتفاعات خالدار، ۶۷
- ارجمند، یوسف ۱۲۱
- اردوئی، نقی ۱۰۰
- اردکانی، محمد ۷۶
- ارسطو، ۱۹
- ارشد، ۵۱
- ارمنستان، ۳۹
- اروج زاده ملکی، مولود ۱۳۴
- ارومیه، ۲۱
- اروندرود، ۱۲۶
- استاد مطهری، ۹۰
- اسدپور، نوروز علی ۱۴۸
- اسدزاده، بهار علی ۶۸
- اسدی، محمد رضا ۶۳
- اسعد ملامحمد، میکائیل ۸۸
- اسعدی، کریم ۸۷
- اسفناک، قاسم ۱۲۵
- اسفتندیاری، داود ۶۳
- اسکندرلو، محمود ۱۰۳
- اسکندری، احمد ۱۴۴
- اسکندری، اسماعیل ۱۰۸
- اسکندری، پاشا ۱۲۶
- اسکندری، عزیر ۶۰
- اسکندری، محرم ۶۴
- اسکندری، محمود ۱۱۵
- اسکندری، مظفر ۱۱۵
- اسکو، ۱۲۴
- اسکوئی، سیروس ۱۲۶
- اسلام آباد، ۳۷
- اسلام آباد غرب، ۱۴۴
- استاو، ۶۲
- اسلاملو، ۳۸
- اسلامی، سلمان ۱۲۷
- اسماعیل آباد، ۳۷، ۸۷
- اسماعیل زاده، دلار ۷۳

- اسماعیلیان، علیرضا ۱۰۰
 اسامیعیلی، بایرامعلی ۷۲
 اسامیعیلی، بازیزد ۱۲۹
 اسامیعیلی، زینت ۷۲
 اسامیعیلی، سلمان ۱۰۰
 اسامیعیلی، سلیمان ۷۲
 اسامیعیلی، سید ابراهیم ۱۳۳
 اسامیعیلی، سید محمد ۱۳۳
 اسامیعیلی، عیسی ۱۵۵
 اسامیعیلی، قربانعلی ۶۱
 اسامیعیلی، مصطفی ۷۲
 اسامیعیلی، منور ۷۲
 اسامیعیلی، مهناز ۷۲
 اسمزاده، اسماعیل ۱۵۰
 اسمرزاده، یعقوب ۷۹
 اسعفیانی، مختار ۱۳۷
 اسیردار، عادل ۶۹
 اشرفی فرد، سلیمان ۴۹
 اشنویه، ۲۱
 اشنویه شمالی، ۲۷
 اصغری، حسین ۴۱
 اصفهان، ۹۴، ۷۷
 اصفهانی، نصرالله ۱۰۰
 اصل تکانلو، صمد شیرزاد ۱۵۶
 اطلسی رازیان، اسفندیار ۱۴۲
 اطلسی، قوچعلی ۴۹
 اطیبان، دولت ۵۹
 افتخاری، ابراهیم ۹۸
 افسردوی، کریم ۱۲۵
 افشاری، حسنعلی ۱۴۰
 افشنی، سعید ۷۵
 افنداله، شهباز ۱۳۰
 اقدم، ۸۹
 اقلیمیان حیدرلو، مهدی ۷۰
 اکبری، احمد ۱۳۸
 اکبری، بهرامعلی ۸۹
 اکبری، رضا ۱۰۳
 اکبری، سلطانعلی ۴۸
- اکبری، عبدالله ۱۱۸
 اکبری، علی ۹۹
 اکبری، نادر ۶۹
 الجانیو، ۲۱
 الگی ثمرین، امامعلی ۱۰۰
 الماس زاده، نجفقلی ۴۸
 الماسی، سلام ۶۳
 الماسی شاه آبادی، خالد ۱۴۳
 الهیاری، محرم ۱۴۴
 الیاسی، ناصر ۱۳۴
 امام خمینی، ۴۱
 امامزاده شیخ رش، ۳۸
 امانی نیکزاد، عزیز ۶۵
 امجدی، سید احمد ۶۶
 امجدی، میر محمد ۵۱
 امجدی، میرهاشم ۶۹
 امراهی، منصور ۱۲۲
 امیر آباد، ۳۸
 امیر اصلانی، آقابابا ۱۱۲
 امیرزاده، رضا ۱۲۱
 امیر عشايري، محمد طاهر ۱۲۱
 امیر نادری، آقا ثیرین ۱۰۸
 امیری، علی اصغر ۸۶
 امین آباد، ۷۷
 امینلو، ۳۷
 امینی یار، فاطمه ۷۶
 امینی یار، محمود ۷۶
 امینی یار، مقصود ۷۶
 امینی، حسن ۱۰۷
 انتشارات امیرکبیر، ۱۷
 انتشارات پرواز، ۱۳
 انتشارات علمی، ۲۱
 اندرقاش، ۷۹
 اندیزه، ۱۱۲
 انواری، خسرو ۱۲۴
 انصاریان، ۹۵، ۹۸، ۹۷، ۱۰۱، ۱۰۰، ۱۱۷، ۱۰۴،
 انصاریان، بهمن ۹۶

- باقری، نجف ۱۵۲
 باکری، مهدی ۵۸
 باگردانی، نادر ۱۵۱
 بالائی، جعفر ۵۹
 بالاگیر، ۳۸
 بالقچی، ۷۴
 بالقچی چای، ۳۳
 بالند، سردار ۶۸
 بانه، ۲۱ ۱۱۴
 بایرام بوغاء، ۲۴ و ۳۸
 بایرامزاده، صفر ۱۴۹
 بایرامزاده، عسگر ۱۱۸
 بایرامی، رمضان ۱۳۳
 بایزآباد، ۳۸
 بایستی، کریم ۱۴۳
 بچنلو، ۳۳
 بدروه، ۹۶
 بدليسی، ۲۱
 بدلي، عزيز ۴۹
 بدلي، ميرزا على ۴۹
 بديري، منصور ۱۱۴
 بريجاد، فاضي ۸۲
 برجيان، ۱۰۸
 برجى تزاد، محرم ۱۱۶
 برد رش، ۳۶
 برد رش، ۳۸
 بورگر، اکبر ۶۰
 برسیان، ۱۲۱
 برقدان، احمد زيان ۱۰۰
 برک، حسین ۹۳
 برنا، سليمان ۱۲۸
 بروجردي، محمد ۶۷
 برغش، قادر ۱۵۷
 بستان، ۹۲، ۱۴۲
 بستانچي، احمد ۹۲، ۸۴
 بستيان، ابراهيم ۶۹
 بداد، ۱۴۵
 بفرابرجرد، حاج آقا خالقى ۴۹
 انصاريان حيدرلو، بشير ۱۱۶
 انفرادي، عبدالرحمان ۱۴۹
 اوخسار، ۳۳ ۳۷
 اهواز، ۱۰۰ ۱۵
 ايران، ۸۲
 ايرانشهر، ۷۷ ۳۹
 ايل قره پاتق، ۳۹
 ايل مهاجر، ۳۹
 ايمانفر، هادي ۶۹
 ايمانوردي، محمود ۶۹
 ايماني، ارو جملی ۱۱۵
 ايوبی، استنديار ۱۱۰
- ب**
- بابائی، بهمن ۹۳
 بابائی، حقوردی ۱۳۱
 باباپور اصل، قهرمان ۱۳۶
 باباپور، جمشيد ۱۴۷
 بابا حسن خان، ۲۲
 بابازاده، نوروز ۵۳
 باباکانی، خدر ۷۶
 باباکشی، سلمان ۷۵
 بابا مفرزند عزيز، ۷۷
 بابولي، اساماعيل ۱۱۲
 بابولي، زرار ۱۴۲
 باپير مسيح، خليل ۱۴۴
 بادين آباد، ۹۳
 باراني عجم، ۳۸
 باراني گردد، ۳۸
 بارتوله، ۳۳
 باريكي، قادر ۱۱۶
 بازاری، گيتي ۶۳
 بازدبرداع، ۳۶
 باعچه سليمي، ۱۲۲
 باقرپور، سيف الله ۱۴۱
 باقرزاده، پرويز ۶۵
 باقری، على ۱۳۱

پاسگاه زید، ۱۲۳	بنقائی، صفر علی ۸۴
پاشائیان، پاشا ۱۲۸	بنقالی، محمود ۴۱
پاشائی، حمید ۱۱۲	بکناش، اسد ۱۲۰
پاشاپور، عبدالله ۴۹	بمنصره، ۳۸، ۳۵
پاشانوری، محرم ۸۶	بناب، ۱۴۱، ۷۰
پاشایی، اسد حسین ۶۳	بنگیتی، حسین ۹۰
پاشایی، نجف ۶۶	بنی آدم، حسن ۷۹
پاکدل، هادی ۷۶	بوداق زاده، اللهوردي ۱۳۶
پاکسرشت، حسین ۱۴۶	بوداقل، علی ۷۰
پالنگ، فرامرز ۱۳۱	بایرام بو غچای ۳۳
پایدار، اسماعیل ۱۲۰	بوغا داغنی، ۲۲
پایدار، حمید ۹۵	بوکان، ۵۱
پایکاري، رستم ۱۴۰	بونده، عبد العظيم ۹۹
پایگاه کلنچ، ۶۱	بهادری، رجب ۱۳۹
پرسم، فتاح ۱۱۹	بهجهت ذیمه، احمد ۱۵۰
پرنان، حیدر ۱۲۰	بهراهپور، رضا ۸۴
پرویزی، بهمن ۱۰۴	بهرامی، رضا ۱۰۱
پرویزی، حمید ۱۱۳	بهرامی گوران آباد، رضا ۱۰۱
پریزاد، منصور ۱۳۵	بهشتی، یدالله ۶۳
پقلعه، ۳۸	بیت المقدس، ۱۰۱
پسوه، ۲۹	بیرامی، داريوش ۱۵۰
پل مرگه سوریل مازنه، ۱۳۴	بیرجند، ۷۵
پناهی، سلطان محمود ۶۶	بیژه، خالد ۵۸
بورآذری، مصطفی ۱۱۲	بیکناش، اسد ۶۴
پورابرانی، ارشد ۱۳۱	بیگ بایان، حمید ۱۴۹
پورابرانی، خلیل ۴۹	بیگزاده پسیان، کرم ۱۳۱
پورخان، عبدالعلی ۸۵	بیگزاده، عزیر ۱۰۸
پوررحم، محمد ۱۱۳	بیگزاده، عزیر ۱۳۱
پورسمی، حیدر ۷۳	بیگ محمدی، علی ۵۳
پورشادلو، علیرضا ۱۱۰	بیگم قلعه، ۲۷
پورشادلو، محمد تقی ۱۰۴	بیگی، معروف ۱۴۵
پورمجیدی، رسول ۷۷	بیگی، مردعلی ۱۱۲
پورمند، علیرضا ۷۸	بین النهرين، ۲۴
پورنسک، باقی ۱۴۶	
پورنیازی، قربانعلی ۱۰۰	پ
پوش آباد، ۱۱۹	پادگان پسوه، ۲۹
پولکی، علی ۹۴	پادگان مهاباد، ۴۲
پولکی، محمد ۹۴	پادگانهای جلدیان، ۲۹

- ترابی، احمد ۶۲
 ترسه بلاغ، ۳۵، ۱۲۲، ۳۸
 ترشیزی، محمد امین ۷۵
 ترکید، ۲۴
 تصدقی، ایپک ۷۶
 تفرش، ۹۳
 تقوی، عباسعلی ۶۳
 تقیزاده، جعفر ۴۸
 تقیزاده، داود ۱۴۲
 تقیزاده، غلامرضا ۱۲۶
 تقیزاده، قادر ۶۵
 تقیزاده، فهیمان ۱۳۱
 تمرجین، ۸۶، ۶۱، ۳۶
 تمر، عزیز ۹۲
 تنگه توڑال، ۱۵۰
 تهائی، حسین ۶۹
 توپوزآباد، ۳۳، ۳۷
 تورچین، ۸۱
 تهران، ۶۴
 تیمسار زکیانی، ۵۸
 تیمسار قرنی، ۴۳
 تیمور، ۲۰
 تیموری، شاهرخ ۲۰
 تیموری، عباد ۷۶
 تیموری، نصرت ۷۶
- ج**
 جادین خورشید، ۹۱
 جاشران، ۳۸
 جاوید، رحیم ۸۴
 جبارپور، منصور ۷۷
 جباری، حسین ۸۴
 جبرئیل آباد لوجه، ۳۸
 جبیر، ۱۲۰
 جدیدی، احمد ۷۰
 جزالداج. بلیگ، ۱۹
 جزیره مجنون، ۱۱۹
 جعفرآباد، ۱۰۳
- پوینده، غلام ۶۶
 پوینده، یونس ۶۹
 پهلوی، ۱۵
 پیام، اسماعیل ۱۱۳
 پیامی، علی ۶۳
 پیرانشهر، ۲۲
 پیرانی، اسماعیل ۱۱۶
 پیرمرد، محمد حسین ۴۱
 پیروت آباد، ۳۸
 پیروتی، ملا محمد ۱۱۷
 پیروفا، علیرضا ۷۸
 پیروزی، عبدالکریم ۱۳۱
 پیری، ۷۷
 پیری، احمد ۹۹
 پیری، فربان ۱۴۹
 پیری، میرزا علی ۴۱
 پیشداد، حسن ۱۰۶
 پیشیار، علی ۴۹
 پی قلعه، ۳۳
 پیکار، مهدی ۸۹
 پیکرکار، سلیم ۱۲۳
- ت**
 تایبه، ۳۷
 تاج الدین آباد، ۳۸
 تاجین آباد، ۱۳۲
 تاریخ مفصل کردستان، ۲۱
 تازه قلعه، ۳۶، ۳۷
 تازه قلعه سلطان آبادی، ناصر ۱۴۷
 تازه کند، ۳۳
 تازه کند، ۳۸
 تازه کند دیم، ۳۷
 تاساء، سعید ۱۲۲
 تاله چا، ۳۳
 تباتج، عبد الله ۱۲۴
 تبک، علی ۱۴۳
 تبریز، ۶۹ و ۲۱
 تپه پیرناصر، ۶۰

<p>چشمہ قم بلاغ، ۳۵
چشمہ قم بلاغ، ۳۸
چقال مصطفی، ۳۸، ۳۵
چشمہ گل، ۹۰، ۳۸
چمران، مصطفی ۴۲
چم غلطان، ۲۱
چنانه، ۱۴۶
چوبان، امیر ۲۱
چیانه، ۳۷
چیچست، ۲۱</p> <p>ح</p> <p>حاتم زاد، احمد ۱۲۴
حاج عبدالله، ۱۴۷
حاج عمران، ۷۱، ۳۶
حاج عمران، ۱۱۲
حاج فارنائی، حسین ۱۳۷
حاج نصیری، قادر ۱۲۴
حاجی باغلو، ۳۷
حاجی حاج، ۹۱
حاجی، حسن ۱۴۶
حاجی، رسول ۱۵۰
حاجی، ملا عبدالله ۹۱
حاجی حسن زاده، جواد ۱۴۲
حاجی فیروز، ۳۷
حاجی گرگاکور، عبدالکریم ۱۵۵
حاجی مصطفی قادر، بانور حان ۸۸
حاجی میرزا، رمضان ۱۱۵
حادثه دواب، ۵۲
حادثه قارنا، ۵۳
حافظ ابرو، ۲۰
حامدی، رحیم ۶۴
حبیب زاده، اروجعملی ۱۲۴
حجه الاسلام والمسلمین حسنی، ۴۰
حدو سلیمان، ۹۱
حسامی، سعید ۱۳۲
حسن آباد، ۹۶، ۱۴
حسن پورخیاط، ابراهیم ۷۸</p> | <p>جعفر عزیز، خالد ۸۸
جعفری، حمید ۱۳۱
جعفری، سلمان ۶۴
جعفری، عزیز ۱۴۴
جعفری، محمد ۴۹
جعفری، مرتضی ۱۰۱
جفیر، ۱۰۱
جلالزاده، اباذر ۱۱۱
جلالی، محترملی ۸۵
جلبر، ۷۶، ۸۷
جلدیان، ۳۶
جلفا، ۹۴
جلیل پور، زین العابدین ۶۳
جلیلی، عیسی خان ۱۳۴
جمال انور، دلیر ۱۲۷
جمشیدیان، جمشید ۹۴
جمشیدی، صحبتعلی ۶۸
جمهوری آذربایجان، ۳۹
جنگ خونین نقده، ۴۸
جوادی، غلامحسین ۶۴
جوانمرد، محمد ۱۱۹
جوان، نعمت عباس ۴۹
جوانی، شمس الله ۶۳
جوانی، علی ۷۲
جوانی، قبیر ۷۲
حقوق، ۳۸
جهانبخش، علی ۱۴۹
جهاندیده (عین الهی)، فاسم ۱۱۱
جهان دیده، قربان ۹۴
جیران، ۷۷</p> <p>ج</p> <p>چاپان، ۳۵
چاخلو، فاد ۱۱۷
چارت، ۳۸
چاربست، ۳۵
چاقوساز، جواد ۱۴۲
چیرآباد، ۲۸</p> |
|--|--|

- حقياري، ولی ۶۸
 حقني، حبيب ۴۸
 حقي، عزيز ۱۳۳
 حكيم رضا، اميرعلي ۱۲۰
 حكيم رضا، غضنفر ۱۰۶
 حلبي، ۲۸
 حمامي، قاسم ۱۲۸
 حمزهزاده، ابراهيم ۸۲، ۶۸
 حمزهزاده، بايزيد ۱۱۵
 حميدپور، عليرضا ۴۱
 حيدرآباد، ۳۵
 حيدرآباد آلكاوا، ۳۸
 حيدرپور، بهمن ۵۳
 حيدرلو، هزار دوج ۶۸
 حيدري، خسرو ۱۲۴
 حيدري زاد، عسگر على ۹
- خ**
- خاقاني، سيف الله ۱۱۹
 خاکزاد، محمد ۷۲
 خاکزاد، ولی ۱۲۳
 خالدآباد، ۳۸ ۱۱۱
 خالدار، ۶۲
 خالد فتاحي، ۱۴۳
 خالدي، كريم ۱۱۱
 خالدي، صالح ۱۲۴
 خالقى بفراجرد، حاج آقا ۴۹
 خان، حسن ۲۲
 خان جليلي، عيسى ۱۳۴
 خان طاووس، ۲۲
 خانلو، عظيم ۳۷
 خجسته، ولی ۱۳۲
 خدادادي، بهروز ۱۲۷
 خدائني، يعقوب ۱۴۱
 خداينده، عباسعلي ۱۳۷
 خداوردیپور، احمد ۷۷
 خداوردیزاده، ياور ۷۰
 خداوندی، ايوب ۵۱
- حسنپور، شمس الدین ۹۶
 حسن زاده، اسماعيل ۸۲
 حسن زاده، حاصل ۷۷
 حسن زاده، رحمت الله ۱۲۰
 حسن زاده، رحيم ۱۴۲
 حسن زاده، كريم ۱۳۶
 حسن زاده، علامعلي ۱۱۱
 حسن، محمد ۶۰
 حسن زاد، جليل ۶۹
 حسن زاد، ولی ۶۰
 حسني، فريانعلي ۱۱۹
 حسين آباد، ۳۵
 حسينپور، آوات ۱۴۸
 حسينپور، مريم ۷۲
 حسينپور، منصور ۷۸
 حسين پور، مير محمد ۱۲۵
 حسين خالد، عسگر ۱۱۹
 حسين زاده، ابوبكر ۱۰۵
 حسين زاده، حسن ۱۲۶
 حسين زاده، خسرو ۷۵
 حسين زاده، صادق ۱۱۸
 حسين زاده، محروملي ۱۴۲
 حسين زاده، ملامحمد رئوف ۱۰۵
 حسين سعدي، عبدالسلام ۸۸
 حسين فام، محرم ۶۱
 حسينقلپور، يد الله ۱۳۱
 حسين زاد، على ۴۸
 حسيني، ابوالقاسم ۱۳۴
 حسيني، داود ۱۰۶
 حسيني، سيدسلام ۱۵۸
 حسيني، سيد سعيد ۱۵۶
 حسيني، شيخ عزالدين ۴۵
 حسيني، مقصود ۱۳۶
 حسينيه اهواز، ۱۲۲
 حق دوست، بهزاد ۱۴۳
 حق شناس، بابا ۹۱
 حقوقدي، خيرالله ۴۸
 حقياري، شيزاد ۱۳۹

- دایباب، ۲۵
دیبر ملک، محمد علی ۷۶
دربرس، ۳۵
دریند، ۳۸
درخور، ابوبکر ۱۵۰
دردار قازان، ۳۶
درستک، ۳۶
درگاه ارسخان، ۳۸
درگه سنگ، ۳۸
درود، ۳۸، ۳۵
درویش آباد، ۳۸
درویش پور، علی ۱۱۷
درویشی، عبدالقادر ۱۰۷
درده پیرکانی، ۳۴
دره جنف، ۱۴۸
دره خوکها، ۸۲
دره سور، ۳۵
دره شهدا، ۳۸
دره فاسملو، ۳۷
دره میرحیدر، ۱۹
دریاچه ارومیه، ۲۱
دریاز، ۷۹
دزفول، ۹۸، ۷۹
دشت بیل، ۲۷
دشت عباس، ۱۴۸
دشت قوره، ۳۸، ۳۴
دشتی، حسنعلی ۱۲۳
دگمچی، حسین ۶۲
دلبر داغ، ۳۳
دلی، ۱۵۷
دلیری علی ملک، سلیمان ۶۱
دمیرچی، ۳۷
دینادوست خراجو، احمد ۷۹
دواپ، ۳۵، ۳۷
دوپازای، ۶۱
دوربه، ۳۵
دوربه، ۳۸
- خداآندی، علی ۱۳۱
خدر شیخ کلانتری، ۷۲
خدابیری، اصغر ۱۵۰
خرده آقایی، جهانگیر ۱۱۸، ۸۲
خرده آقایی، محرم ۴۱
خرمشهر، ۱۰۳
خسرو انزاری، تیلی ۱۵۴
خسرو بیاری، تیلی ۸۸
خلخال، ۶۹
خلخانه، ۳۷
خلیج فارس، ۱۳۶
خلیمان، ۳۴
خلیفه زاده، اکبر ۱۳۶
خلیفه لو، ۳۸
خلیل زاده، عباس ۷۵
خوار کرکوک، ۱۴۴
خوانساری، محمد حسین ۱۰۳
خودبیوز، حاصل ۸۰
خورخوره، ۱۲۴
خورشید، جادین ۹۱
خوشنام، اسماعیل ۱۲۳
خوشبنت، یدالله ۱۲۱
خوی، ۵۹
خیز، رحمان ۱۰۷
- ۵
- داداشور، براعتلی ۶۸
داداشیان، علی ۵۹
دارفازان، ۳۶
دارلک، ۷۵
داغستانی، حیدر ۱۵۰
دالامپر، ۱۴۷
دالک آباد، ۱۵۰
دانشپایه، حسین ۱۰۲
داننده، معصومه ۷۲
داودی، ویس ۱۲۶
داوطلب، جوانمرد ۱۰۵

<p>رازی، محبوب ۷۰
رازان، ۵۸
راک، حسین ۱۴۶
رامسر، ۷۷
راهدانه، ۲۷
راهوار، محرم ۶۹
راهور، محمدشاه محرم ۶۹
رجی، بخششی ۵۹
رحمانپور، معروف ۷۳
رحمانی، اسماعلی ۷۲
رحمانی، علی ۱۴۱
رحمتی، احمد ۱۰۳
رحمتی، جهانگیر ۸۰
رحمتی طاقچه جوق، رحمان ۱۳۳
رحمتی، محرملی ۱۴۸
رجیم زاده قره‌قوزلو، پرویز ۱۳۹
رجیمیان، سید محمد ۱۵۲
رجیمیان، هاشم ۵۹
رجیمی، مجید ۱۵۳
رخصتی، حمیدرضا ۷۷
رمجو، سیدالله ۱۱۳
رزیان، بایرامعلی ۹۴
رسنم، ۷۳
رسنم پور، قربانعلی ۹۵، ۸۲
رسنم زاده، علیرضا ۱۳۸
رسنم زاده، قلی ۷۰
رسنم زاده، قلی ۷۲
رسنمی آذر، عزیر ۹۴
رسنمی، ایوب ۴۹
رسنمی، صفر ۸۷
رسنمی، محرملی ۹۲
رسول آذر، قادر ۱۰۹
رسول حاجی، مهاباد ۱۴۷
رسول علی، حمزه ۱۱۹
رسول وسمان، غزال ۱۴۵
رسولی، حسن ۶۹
رسولی، حسین ۸۱
رسولی ذیلانی، کریم ۱۲۱</p>	<p>دوستدار، رحیم ۱۲۵
دوستک، ۳۹
دوستی پور، سعید ۷۳
دوستی، ولی ۷۷
دولت آباد، ۳۷
دولت پناه، اسماعیل ۹۸
دولتخواه، حاتم ۵۹
دولتو، ۸۰
دهخدا، ۲۱
دهستان اشویه جنوبی، ۲۷
دهستان اشویه شمالی، ۲۷
دهستان المهدی، ۲۷
دهستان بیگم قلعه، ۲۷
دهستان حسلو، ۲۷
دهستان دشت بیل، ۲۷
دهستان سلدوز، ۲۷
دهشم، ۳۸، ۳۳، ۹۱
دهقان، محمد ۱۱۹
ده گرجی، ۳۵
ده گورجی، ۹۱
ده نقی، ۲۲
دیانای عراق، ۳۶
دیزج، ۷۶، ۳۸
دیلمقانی، نعمت الله ۱۱۹
دیلنچی آرخی سفلی، ۳۸
دیلنچی آرخی، ۳۵
دیلنچی آرخی علیا، ۳۸
دیواندره، ۱۱۹</p>
ذ	
ذلیلان، ۳۸، ۳۳	
ذمه، ۳۸	
ذوق‌القاری، رحیم ۹۶	
ذوق‌القاری، صمد ۱۱۴	
ذیمه، ۱۲۴	
رأتزل، فردیک ۱۹	

- رون، عبدالواحد ۱۲۲
 رویانی، اصغر ۶۳
 رویان، قهرمان ۸۲
 ریشن مسید، قاسم ۱۳۹
 ریواز، احمد ۱۱۶
 ریواز، اروج ۱۴۷
 ریواز، بهارعلی ۱۳۱
- ز**
- زاب، ۲۵
 زادعلی، داود ۹۰
 زارع، بختیار ۱۱۲
 زارع، میرزا ۱۱۴
 زارع، هادی ۱۰۰
 زاگرس، ۳۴
 زاهدی، زیاد ۱۲۶
 زبان بر قفا، احمد ۱۰۱
 زبیدات، ۱۲۶
 زبیر عبدالله، شوکت ۱۳۸
 زرافشان، یدالله ۱۲۸
 زردکوه، ۲۹
 زرزا، ۲۱
 زرزا، فتاح ۱۰۲
 زرزا، مصطفی ۱۲۲
 زرگوززاده، ابراهیم ۱۳۲
 زری، ۷۳
 زربن کوب، عبدالحسین ۱۷
 زلنو، ابراهیم ۱۴۵
 زلنو، سلیمان ۱۱۳
 زلنو، عبدالواحد ۱۱۳
 زمانلو، اروج ۷۱
 زمانی، سلطانعلی ۱۳۲
 زمانی، عسگر ۶۸
 زنجان، ۶۹
 زندگل، ۱۵۵
 زندیانی هیق، کریم ۱۲۲
 زینالپور، نورالدین ۱۳۸
 زینالنژاد، اسماعیل ۷۴
- رسولی، شریف ۱۵۸
 رسولی، نوروز ۶۹
 رشت، ۸۲
 رشکوند، ۳۹، ۳۵
 رشید، عارف ۹۲
 رشیدنژاد، کاظم ۱۴۰
 رضائی آشیانی، علی ۷۳
 رضائی، حسین ۱۰۲
 رضازاده، شهریار ۱۲۷
 رضایی، ۷۷
 رضایی، حداد ۹۰
 رضایی، نادر ۱۳۶
 رضوی، فرامرز ۶۴
 رضوی، مهدی ۲۲
 رضوی قره قشلاق، مصطفی ۹۹
 رضوی، مقصود ۱۰۴
 رقاییه، ۹۸
 رمضان پور، محمود ۱۵۷
 رمضان حاجی میرزا، فیصل ۱۱۵
 رمضان، حسن ۹۱
 رمضان عقرابی، غازی ۸۸
 رمضانی، بهمن ۱۰۸
 رمضانی، حسین ۶۴
 رمضانی، مصطفی ۱۳۸
 رمضانی، هدایت ۷۰
 رنجبر، حمزه ۱۱۲
 رنگ آباد، ۳۸
 رنگوز، هاشم ۷۴
 رواز، عباسقلی ۱۲۴
 رواندوز، ۲۴
 روح آمر، ۸۱
 روح القدس، رضاقلی ۱۳۹
 روحی، اسماعیل ۱۰۶
 روستای تایه، ۳۷
 روستای دریند، ۹۵
 روستای گرجی، ۸۹
 روستای گل، ۹۹
 روشتی، یوسف ۶۲

- سرهنگ علی پور، ۶۷
 سعادتی آذر، علی ۷۴
 سعادت، یوسف ۱۲۴
 سعدون، عبدالرحمن ۷۱
 سعیدی، عبدالسلام حسین ۸۸
 سعید آباد، ۳۸
 سعیدلو، عوض ۷۱
 سعیدی، احمد ۱۲۵
 سعیدی چیانه، حکمعلی ۶۱
 سفتحی، قادر ۹۱
 سفلی، محمد شاه ۳۵
 سفیان، غیبعلی ۶۹
 سلاست، یعقوب ۱۰۸
 سلجوقی، کریم ۶۶
 سلدوز، ۱۶
 سلطانپور، علی ۶۹
 سلطانی اصل، ۹
 سلطانیان، رضا ۱۳۱
 سلطانی، عباس ۱۲۳
 سلطان یعقوب، ۲۲
 سلطانی، محرملی ۱۳۴
 سلطانی، مرتضی ۱۲۱
 سلامس، ۷۰، ۶۹
 سلمان نوری، جهانگیر ۱۲۹
 سلیم، مام ۴۴
 سلیمانپور، عیسی ۱۳۱
 سلیمان پور، غلامعلی ۵۷
 سلیمان، حدو ۹۱
 سلیمان، محمد ۱۱۵
 سلیمان، محمد حاجی ۹۳
 سلیمانی باچلو، رضا ۱۳۵
 سلیمانی، رحیم ۱۲۳
 سلیمانی، محبوب ۷۷
 سلیمانی، محمد ۱۰۳
 سلیمان زاده، رحمت‌الله ۷۳
 سلیمی، قربانعلی ۶۴
 سمانچی، علی ۷۶
 سمنان، ۹۳
- زینالی، احمد علی ۱۵۵
 زینالی، حسین ۶۲
 زینالی، صفر ۹۱
 زینالی، علی حسین ۱۲۱
 زینالی، یعقوب ۸۵
 زینی، زین العابدین ۹۹
 زیوه، ۹۲، ۱۲۳
- س**
- ساجدی، محمود ۱۳۹
 ساخسی تپه، ۳۸
 سارال سفلی، ۳۸
 سارال علیا، ۳۵
 ساری، ۹۳
 ساری داغ، ۳۶
 ساعی، حیدر ۶۳
 سالاری، محمد ۷۵
 سبحانی، ۷۷
 ستاری، مصطفی ۱۴۳
 سجادی، خالد ۷۷
 سحران گل، ۲۵
 سراب، ۶۴
 سرپل ذهاب، ۱۵۶
 سردار بالنده، ۶۸
 سردشت، ۵۱
 سرزد، ابراهیم ۸۱
 سرشاخان، ۳۸، ۱۲۰
 سرو، ۱۲۰
 سروان حاتمی، ۹۰
 سروان فرسی، ۸۸
 سروان قلیخانی، ۵۵
 سروری، علی ۱۰۶
 سروکانی، ۷۰
 سرهنگ بهمنی، ۶۷
 سرهنگ بورشهاب، ۵۸
 سرهنگ جلی، ۶۷
 سرهنگ زکانی، ۵۸
 سرهنگ صالحی، ۸۱

شرفناهه، ۲۱	سنگان، ۳۸
شهرهانی، ۱۱۰، ۱۲۹	سنگر، ۳۹
شرف الدین، ۳۷	سنندج، ۴۳
شرفیف زاده، نماز ۸۵	سودایی، رستم ۱۳۸
شرفیف گلی، ملا شریف ۱۱۵	سوجه، ۸۹
شرفیفی، اروج ۱۰۷	سوری، علی ۱۳۷
شرفیفی، بهرامعلی ۸۰	سوری، محمد رحیم ۱۳۲
شطره، ۲۵	سولیدوز، ۱۷
شنبانی، ۶۹	سومار، ۱۰۶، ۱۰۸
شقق نژاد، شاهرخ ۹۲	سه‌هزار زاده، نادر ۱۰۱
ششمی زاده، جعفر ۶۹	سه‌هزار، ۲۱
شکری، رحیم ۱۲۹	سه‌گردکان، ۸۹
شلمچه، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۲۸، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵	سیادت، سید ابراهیم ۱۱۳
شمس الدینی، ۷۷	سیاوان، ۳۹
شمس، یدالله ۷۵	سیاه کوه، ۲۹
شمشادی، علی اکبر ۱۰۰	سیدکان، ۵۷
شمير قادر، رکن ۱۲۳	سیف الدین مارس، عیسی ۱۳۷
شن آباد، ۹۳	سیفی، رحیمعلی ۶۳
شوراکنده، ۱۰۵	سیوی، ۲۱
شوکتی، نجف علی ۱۰۱	
شورگل حستلو، ۳۷	
شونقار، ۳۷	ش
شهرک المهدی، ۲۷، ۳۳	شادروان، قادر ۱۴۵
شهسوار، مسعود ۹۹	شاعر، عسگر مامور ۱۰۲
شهید باکری، ۵۸	شاکری، حسنعلی ۶۵
شهید دوستی، ۱۳۴	شاوله، ۳۴، ۳۸
شيخ احمد، ۳۸	شاهرود، ۹۳
شيخان، ۳۳، ۳۵	شاه محمدی، صمد ۷۰
شيخان چای، ۳۲	شاهوانه، ۳۸
شيخ، حسن ۸۸	شاهین آباد، ۳۵، ۳۸
شيخ عثمان، ۳۸	شاهین گله، ۹۶
شيخ کلانتری، اسماعیل ۷۲	شایری، احمد ۹۶
شيخ کلانتری، خدر ۷۲	شبستر، ۸۰
شيخ مصطفی، حسن ۹۳	شبستری، ۷۷
شيخ مصطفی، ملا عبدالکریم ۹۱	شجاعی، ۷۷
شيخ معروف، ۳۸، ۷۴	شجاعی، اسماعیل ۷۵
شيخ صالح، ۴۵	شجاعی، صمد ۹۲
	شرف الدین، ۳۸

- شیخ نژاد، اسعد ۱۵۴
 شیرادول، یوسف عبدالله ۷۳
 شیراز، ۹۱
 شیرازی، صیاد ۵۸
 شیرزاد، محمدرضا ۱۳۱
 شیرکردلو، ۶۶
 شیرمحمدی، بایرامعلی ۱۱۲
 شیروانشاھلی، ۲۵
 شیروانشاھلی علیا، ۳۵
 شیری، ابراهیم ۱۲۶
 شیری، محمد ۱۵۸
 شیرین بلاغ، ۳۵
 شیخ معروف، ۳۸
 شیوه بره، ۳۸
- ط**
- طائزندره، ۹۶
 طالی، ارشد ۱۴۶
 طالبیان، تاروردی ۱۳۳
 طالقان، ۳۷
 طاهری، بهرام ۱۰۲
 طاهری، سید جعفر ۳۹
 طاهری، محمد ۸۳
 طبقی، محسن ۱۰۰
 طه زیباری، شکری ۱۱۹
- ظ**
- ظفری، غلامحسین ۹۴
 ظهیرنژاد، ۴۴
- ع**
- عبدالزاده، عباس ۶۳
 عبدالی، محمد علی ۱۰۶
 عابشی، ولی ۸۵
 عالی دایی، ایرج ۷۰
 عالی، فریدون ۹۴
 عبادی، یدالله ۶۰
 عباسپور، حسین ۱۳۳
 عباس جوان، نعمت ۴۹
- صالحی، محمد امین ۱۴۳
 صدرائی، مصطفی ۹
 صدرائی، معصوم ۱۰۶
 صدقی، ۱۰۶
 صدیق، محمد صدیق ۸۸
 صفائی فر، کریم ۱۲۱
 صفائی فر، نسترن ۱۵۸
 صفتی، ابراهیم ۱۴۰
 صفرنژاد، اکرم ۶۴

- عیاس زاده، بهرام ۱۳۳
- عیاس زاده، خانعلی ۶۴
- عیاس زاده، زین العابدین ۱۲۹
- عیاس زاده، فیروز ۱۴۳
- عباسیاری، غلامعلی ۹۹
- عباسیان، عوض ۶۶
- عباسی، جعفر ۱۲۶
- عباسی، حسین ۱۲۷
- عباسی، زرشان ۷۲
- عباسی، علی ۱۳۱
- عباسی، محمد ۲۱
- عباسی نظام آباد، عوض ۵۳
- عبدالرسول تزاد، احسان ۶۳
- عبدالکریم، محمد ۱۴۲
- عبدالله، ۹۹
- عبداللهی، علی ۵۳
- عبداللهی، محمد علی ۶۴
- عبدالمحمدی، یحیی ۱۵۴
- عبدالاحمد، رحیم ۱۲۳
- عبدالاپور، عبدالله ۸۸
- عبدالا، شکری ۹۱
- عبدالا، طفیل ۹۱
- عبدالا شیرادول، یوسف ۷۳
- عبدالله محمد باجلوری، رمضان ۸۸
- عبداللهی حمیدی، عیسی ۱۲۸
- عبداللهی، حلیل ۷۴
- عبدلی، حکمعلی ۹۲
- عبدلی، فریانعلی ۴۹
- عبدی، اسماعیل ۷۳
- عبدی، صمد ۱۵۶
- عبدی، محرملی ۱۳۱
- عجملو ۳۳
- عجم لو ۳۷
- عادلت، یسیور ۱۲۹
- عادلی، محمد ۱۲۲
- عراق، ۱۵
- عرب، صابر ۹۱
- عرب عامری، حسین ۷۳
- عزتی، اسد ۶۶
- عزتی، عیسی ۱۲۷
- عزیزانشان، صدیق ۱۳۰
- عزیزی مقدم، حمزه ۱۴۳
- عسگریار، امیر علی ۱۳۱
- عسگری، انشالله ۱۴۳
- عسگری، خلیل ۹۸، ۹۹
- عشایری، محمد طاهر امیر ۱۲۱
- عشیرت مکری، ۲۱
- عصر حافظ، ۲۱
- عصمتزاده، موسی ۵۳
- عط الله، ۳۷
- عظیم پور، تقی ۱۵۲
- عظیم خانلو، ۳۷
- عظیم زاده، باقر ۸۱
- عظیمی، عزیز ۱۰۴
- عقراوی، انس ملا عزیز ۸۸
- علاوه دهخدا، ۲۱
- علمشاهی، غلامرضا ۱۳۱
- علمی، علی ۴۰
- علوی، عبدالقدیر ۱۵۷
- علی آباد، ۳۷، ۳۸
- علی اکبری، بهرام ۸۹
- علی ملک، ۳۸
- علیاری، بیت الله ۸۴
- علی اکبری، اکبر ۷۰
- علی اکبری، فریده ۸۹
- علیالی، محمد امین ۱۱۹
- علیا، محمد شاه ۳۵
- علی بدلو، میرزا ۴۹
- علیبور، حسنعلی ۶۴
- علی پور، عبدالله ۸۲
- علیبور، عبدالله ۸۵
- علیزاده، خانعلی ۷۱
- علیزاده، عزیز ۱۲۵
- علیزاده، محمد ۱۴۲، ۱۳۱
- علیزاده، محمد رضا ۱۱۱
- علیزاده، یوسفعلی ۱۱۵

- فخر آباد، ۳۸
 فخرایی، اسماعیل ۱۲۹
 فخیمی آذر، غلامحسین ۱۲۴
 فرامرزی، احمد ۱۱۲
 فرج پور، محمد صالح ۱۴۷
 فرج نلیان، رحمان ۱۱۵
 فرجی، مجرد ۱۲۷
 فرجی، مهدی ۸۲
 فرخ زاد، ۳۷
 فرخزاد، ۸۶
 فرخزاد، جعفر ۱۳۷
 فرخ نژاد، رضا ۱۳۱
 فرشید، عرب ۵۸
 فرمانی، اکبر ۱۵۰
 فرمانی، فرخ ۷۷
 فروزدین، مهرداد ۱۰۴
 فرهادی، تقی ۹۳
 فریدون، فرزند عزیز ۷۷
 فشیل، ۱۲۹
 فضلی، عزیز ۱۴۵
 فکه، ۱۱۰، ۱۰۸
 فیروز آبادی، چیران ۷۲
 فیروزی، عبدالله ۷۴
 فیضی، احمد ۱۱۱
 فیضی، حمزه علی ۹۴
 فیضی پور، پرویز ۱۵۴
 فیضی پور، عسگر ۶۹
 فیضی پور، یوسف ۴۹
 فیضی زاده، سلام ۶۹
 فیضی یادگاری، احمد ۱۱۰
- ق**
 قائم‌بنای، اسماعیل ۱۰۸
 قائم شهر، ۸۰
 قائی، مجتبی ۱۰۸
 قائی میرآباد، میرعلی ۱۳۳
 قائی میرآباد، میرکمال ۱۲۸
 قائی میرآباد، میرمحمد ۱۲۸
- علی، صالح ۹۲
 علی فرزند صفر علی، ۷۷
 علی فیضی، حمزه ۹۴
 علی گرگاکور، فریق ۱۴۷
 علی محمد، محمد ۵۴
 علیلوب، عباس ۹۳
 علی نژاد، علی محمد ۵۳
 عمامیه، ۱۱۹
 عمرانی، حسینعلی ۶۳
 عمر رسول، خورشید ۱۴۵
 عمری، رحیم ۱۴۳
 عین الروم، ۳۸
- غ**
 غازان خان، ۲۱
 غریب نازنی، عبدالرحمان ۹۵
 غفاریان، ابراهیم ۱۰۲
 غفاری، محرم ۱۰۱
 غفاری، مصطفی ۱۳۸
 غفاری، یحیی ۶۴
 غفوری، سلیمان ۱۲۴
 غنی، قاسم ۲۱
- ف**
 فاضلی، بایرامعلی ۸۳
 فاضلی، حبیب الله ۷۷
 فاطمی، جعفر ۶۹
 فاو، ۱۲۶
 فتاح، ۱۴۵
 فتاحی، ۸۲
 فتاحی، اکبر ۱۳۲
 فتاحی، خالد ۱۴۳
 فتاحی، فتاح ۱۲۸
 فتحی، حسن ۸۵
 فتحی، قادر ۹۱
 فتحی زاده، فتاح ۱۴۳
 فتحی قره‌موسی، حسین ۶۶
 فتحی گوزه‌گرانی، اسدالله ۱۰۸

- قربانی، محمد علی ۵۱، ۹
 قره بلاغ، ۳۵
 قره بلاغ، ۳۷
 قره پت، ۷۳
 قره چال، فتح ۱۱۳
 قره چال، محمود ۱۲۷
 قره سفل، ۳۳، ۳۸، ۱۲۲
 قره قشلاق، ۹۶
 قره قصاب، ۴۰، ۳۸
 قریه استاوا، ۶۲
 قریه بند، ۵۹
 قریه جلدیان، ۸۰
 قریه قلباش، ۲۱
 قول گوبی، ۸۰
 قطور، ۵۹
 قمری، بهمن ۷۸
 قفقاز، ۲۴
 قلات، ۳۵، ۳۸، ۱۰۲
 قلاتان، ۸۶
 قلاتی، احمد ۶۹
 قلاتیان، ۳۵، ۳۸
 قلعه جوق، ۳۸
 قلعه ماران، ۲۱، ۲۴
 قلموت آباد، ۷۷
 قلندرزاده، تاروردی ۱۲۱
 قلندری، پرویز ۷۲
 قلندری، رقیه ۷۲
 قلندری، قاسم ۷۲
 قلندری، کبری ۷۲
 قلندری، گلی ۷۲
 قلندری، محمود ۱۲۹
 قله فرنگی، ۲۲
 قلیچ خانی، ۵۴
 قلی رسولی، محمود ۱۰۱
 قلیزاده، احمد علی ۸۵
 قلیزاده، حمزه ۱۰۸
 قلیزاده، علی رضا ۱۴۷
 قم، ۵۹، ۶۴، ۹۲
 قاجاریه، ۳۹
 قادر عبدالله، شاکر ۸۸
 قادری، اسماعیل ۴۴
 قادری، حاج قادر ۱۴۱
 قادری، عبدالرحمان ۵۷
 قادری، علی ۱۵۲
 قادری، قادر ۱۵۴
 قادری، لطیف ۱۵۰
 قادری، محمد رشید ۱۲۵
 قارال آباد، ۱۵۶
 قارنا، ۳۷
 قازان آباد، ۳۸
 قاسمزاده، اردشیر ۴۸
 قاسمزاده، جمشید ۴۸
 قاسمزاده، رحمت الله ۴۹
 قاسمزاده، طران ۴۹
 قاسمزاده، محسن ۴۹
 قاسملو، ۴۵
 قاسی، رستمعلی ۸۴
 قاسی، رضا ۹۴
 قاسی، نبی ۶۰
 قاسی، ملک ۸۴
 قاصدی، ایوب ۹۲
 قاضی بالچی، مصطفی ۱۵۰
 قاضی بور، علی ۹۳
 قاضی زاده، خلیل ۹۲
 قاضی شوان، عمر ۹۸
 قالی چای، ۳۳
 قرارگاه حمزه سیدالشهدا، ۶۷
 فراگل، غلامحسین ۱۱۵
 قربان پناه، رضا ۱۲۴
 قربان پناه، عرب ۱۴۳
 قربانزاده، ولی ۶۹
 قربانی، جواد ۷۷
 قربانی، حسین ۱۲۵
 قربانی، عوض ۱۱۶، ۵۱
 قربانی، کاظم ۱۰۵
 قربانی، محمد رضا ۸۰

- قم قلمه، ۶۹
 قنبرزاده، رضا ۶۵
 قورقچی، حسین ۱۲۰
 قوی پیشه، باباعلی ۶۰
 قهاروی، سیف الدین ۶۳
 قهرمانی، عسگر علی ۱۰۶
 قهرمانی، عیسی ۱۱۰
 قیصری، حشمت الله ۶۵
- ک**
- کاتب، جانعلی ۷۰
 کارخانه قند پیرانشهر ۵۵
 کاردان، علیرضا ۸۰
 کاروانسراء ۳۶
 کاظمی، عوض ۱۵۰
 کاظمی، فربانعلی ۱۴۳
 کاظمی، میرمصیب ۸۶
 کاظمی نژاد، محمد حسن ۸۰
 کاظمی، یونس ۱۱۵
 کافه حاجی حسین، ۶۳، ۹۵، ۹۴، ۸۴، ۶۸، ۶۱
 کاکلی، غفور ۱۴۴
 کامرانیان، عبدالعلی ۷۳
 کاموس، ۳۸
 کانی بداق، ۱۴۶
 کانی برده، ۳۵
 کانی پیس، ۹۲
 کانی رش، ۳۸
 کانی رش چای، ۳۳
 کانی سفید، ۳۶
 کاوان، علی ۹۲
 کاوان شیخ احمدی، علی ۹۲
 کاوانی، رحیم ۱۱۷
 کرامتیان، رشید ۷۳
 کربلائی حسن زاده، عوض ۱۰۴
 کردستان، ۲۳
 گُرد نقده، حسین ۵۱
 گرگوک، ۱۴۴
- کرمان، ۸۰
 کرمانی، محمد حسین ۷۴
 کرم زاده، ناصر ۶۵
 کرنده، ۱۴۴
 کروتی ودا، ۷۷
 کریمی، سلیمان ۱۱۵
 کریمی، عزیز ۱۵۰
 ککشان سلیمان، محمد ۱۱۵
 کلاشین، ۲۴
 کلنج، ۶۱
 کله پسیان، ۱۲۴
 کله کین، ۹۶
 کلیچی، سید مصطفی ۱۲۱
 کندي، یوسف ۶۶
 کنعان موسی، جرجیس ۸۸
 کوئیتک، ۳۵، ۳۸
 کوبکلو، ۴۴
 کوره خانه، ۱۵۱
 کوزه گران، ۳۴، ۳۸
 کوسه کهریز، ۶۸
 کوشک، ۱۰۴
 کوه احمد دالی، ۲۵
 کوه بارکوله، ۳۶
 کوه بزه سیاه، ۳۳
 کوه پادار، ۳۵
 کوه چاپان، ۳۵
 کوه چایان، ۱۴۷
 کوه داراسب، ۳۶
 کوه دوربه، ۳۵
 کوه سیگوران، ۳۶
 کوه شاویزه، ۳۶
 کوه شطره، ۳۵
 کوه قره چال، ۳۵
 کوه کانی سیر، ۳۶
 کوه گردکو، ۳۶
 کوه کزدرک، ۳۳
 کوه مام، ۳۵
 کوه محمد امین، ۳۵

- گ**
- گلزار جوانی، ۷۲
 - گل علی ملک، فرهاد ۱۴۴
 - گل ماوران، ۳۸
 - گلمحمدی، جواد ۱۰۱
 - گلوان، ۳۸، ۹۰
 - گلوانی، خضر ۷۶
 - گله شاهین، ۹۶
 - گله زرد، ۵۸
 - گلی، حسن ۹
 - گلی، عباس ۱۳۷
 - گلی علی ملک، فرهاد ۱۴۴
 - گلی قلندری، ۷۲
 - گنج آباد، ۲۸
 - گند ملاعیسی، ۳۸
 - گندویلا، ۳۸
 - گورآن آباد قاضی، ۳۷
 - گوران آباد پاشا، ۳۷
 - گوران آباد قزاق، ۳۷
 - گورخانه، ۲۸
 - گوزلی، احمد ۱۳۴
 - گوزلی چیانه، رضاقلی ۱۰۶
 - گوزلی، حسین ۱۳۴
 - گوزلی، صالح ۱۳۳
 - گوزلی، قدرت ۱۳۹
 - گیلانغرب، ۹۶
- ل**
- لاجان، ۲۱
 - لر، شیرکرد ۶۶
 - لواشلو، ۳۷
 - لولان، ۳۷
 - لولکان، ۳۸
 - لیگ بن، ۱۱۱، ۳۸
- م**
- ماسو، ۳۵
 - ماضرا خانم، ۷۸
 - ماکو، ۶۵، ۶۹
- کوه**
- کوه نهرسینا، ۳۶
 - کوه ویژه، ۳۳
 - کوه هاوار مازپر، ۳۶
 - کوه هران، ۳۵
 - کهریزه شکاک، ۳۸
 - کهریزه عجم، ۳۷
 - کهل، ۳۳
 - کهنه خانه، ۸۴
 - کهنه شهر، ۷۷
 - کهنه قلعه، ۴۸
 - کهنه قلعه دریند، ۳۳
 - کیانی، مولود ۱۱۵
- گرد**
- گدار، ۲۱
 - گرجی، ۳۵، ۱۱۲
 - گردبین، ۱۲۰
 - گردسپان، ۹۲
 - گرد کاشان، ۳۸
 - گردنه باپورک، ۳۳
 - گردنه ناوینه خان، ۳۳
 - گردنه یکدار، ۳۵
 - گرده داغ، ۲۱
 - گرده رش، ۳۳
 - گرده رش، ۳۸
 - گرده قبط، ۳۸
 - گرده کوه، ۳۳
 - گرده گه گل، ۳۸، ۳۵
 - گرگان، ۷۷
 - گروتیان، ۸۱
 - گروه قبط، ۳۵
 - گس گس، ۷۶
 - گل، ۳۸
 - گلابی، عزیز ۱۲۴
 - گلازچای، ۳۳
 - گل باوران، ۳۵
 - گلپایگان، ۶۵
 - گل حستلو، شور ۲۵

- محمدنژاد، خلیجeh ۶۴
 محمدنژاد، رمضان ۷۷
 محمدنژاد، علی ۵۱
 محمدوش وکیل کندی، بیرام ۵۱
 محمدی، حسن ۶۰
 محمدیار، ۲۱، ۳۳ ۳۳
 محمدیان گل، علی ۵۷
 محمدی، بایرام ۶۴
 محمدی، بلال ۱۴۰
 محمدی، جنتیله ۱۱۰
 محمدی، غلام ۱۱۹
 محمدی، قادر ۱۲۹
 محمدی، مریم ۱۱۹
 محمدی، مصطفی ۵۷
 محمدی، یداله ۱۳۷
 محمدی، یوسف ۱۴۵
 محمود، ۷۷
 محمود حمدوک، خلیل ۱۴۴
 محمود صالح، زرار ۱۳۴
 محمودی، ادریس ۱۵۲
 محمودی، سید جعفر ۷۰
 محمودی، طه ۱۴۳
 محمودی، محمد ۹۳
 محمودی، محمد علی ۸۵
 محمودی، محمود ۸۱
 محمودی، موسی ۱۴۶
 مختارپور، ولی الله ۴۹
 مختارزاده، حمید ۶۴
 مختاری، اسدالله ۶۶
 مختاری، صفر ۸۸
 مختاری، عرب ۵۱
 مذاخی باقوت، حمزه ۱۱۲
 مدیچی، لورتسو دی پی بیروود ۱۳
 مرادی، محمد علی ۸۵
 مرادی، محمود ۱۰۴
 مرادی، نجف ۱۱۵
 مراغه، ۶۹
 مراغه‌ای‌ها، ۳۹
 ماکیاولی، نیکولو ۱۳
 مامال ولی، حسن ۹۵
 مامحسین پور، حسن ۱۴۶
 مام سلیم، احمد ۴۴
 مام محمدی، رحمان ۱۴۴
 مأمور شاعر، عسگر ۱۰۲
 ماؤوت، ۱۴۲، ۱۴۰، ۱۳۹
 مامنده، استی ۱۱۱
 ماورا فقاز، ۳۶
 ماؤوت، ۱۳۸
 مبرززاده، حمید ۱۴۷
 مبرز نیوان، فتح ۱۱۳
 متده، حمیده ۷۳
 محب خواه، علی ۸۵
 محبی خواه، حسین ۱۴۴
 محبی، رضاقلی ۱۱۵
 محرر، اسماعیل ۴۱
 محزمزاده، رضا ۷۲
 محمد، عبدالله ۹۶
 محمد امین، خدیج رمضان ۱۳۸
 محمد بالجلوی، رمضان عبدالله ۸۸
 محمدپور، تمو ۹۶
 محمدپور، ناصر ۱۳۷
 محمد ترتاس، عزیز صالح ۸۸
 محمد حاجی، صنعتان ۹۱
 محمدحسینی، غلامحسین ۷۲
 محمد رضاپور، حسن ۱۱۱
 محمدزاده، اسفندیار ۱۲۶
 محمدزاده، حسن ۷۰
 محمدزاده، شمامه ۷۲
 محمدزاده، لطفعلی ۴۸
 محمد شاه علیاء، ۳۸
 محمد شاه سفلی، ۳۸
 محمد صدیق، میکائیل ۸۸
 محمد، عبدالله ۹۳
 محمد، محمد علی ۱۰۴
 محمد، میرخان ۹۱
 محمدعلی بیزاد، علی ۵۴

- ملاحسن، ۱۲۲
 ملا زاده، اسماعلی ۶۴
 ملا صالح، ۴۵
 ملا عبدالله، جامی ۹۱
 ملا عزیز عقرابوی، انس ۸۸
 ملاعلیلو، داود ۱۴۲
 ملاک‌کالی، ۱۱۹
 ملکان، ۱۴۱
 ملک، علی ۳۷
 ملک قاسمی، ۶۴
 ملک کندی، شهریار ۵۱
 ملکی، نادر ۱۲۱
 مملو، ۳۸
 منذرش، خالد ۱۵۱
 مسیند، ۲۱ ۳۳
 منصورزاده، عبدالحسین ۹۸
 منصوري، عبدالعلی ۹۳
 منطقه دلی، ۱۵۷
 موذن، رحمت ۱۰۳
 موسوی، میرطالب ۱۲۵
 موسی چیرآبادی، سلیمان ۱۴۷
 مولائی پور، علی ۱۲۳
 مولودی، ابوبکر ۱۵۳
 مولودی، ایوب ۹۵
 مونتکبو، ۱۹
 مهاباد، ۲۱
 مهاجرانی، ۱۹
 مهدوی، ۷۷
 مهدوی، سید علی ۱۱۸
 مهدی خان، ۲۶
 مهدی خانی، کرمعلی ۱۰۰
 مهران، ۱۳۹
 مهرفر، علی ۴۹
 مهری، سیفعی ۱۰۴
 مهمندار، ۳۷
 میاندوآب، ۲۲
 میدان ناصرخسرو، ۱۲۳
 میرآباد، ۳۷، ۲۷، ۳۸
 مراجعه، محمد سلمان ۱۱۲
 مرحومی، امیر علی ۵۹
 مردانی، روح الله ۱۳۴
 مرسی، اکبر ۱۳۳
 مربیخی، ابراهیم ۱۲۵
 مریوان، ۱۲۷
 معین، صادق ۶۱
 مسافری، شعبان ۵۹
 مسافری، محمد حسین ۸۲
 مسافری، نادعلی ۴۹
 مسافری یادگارلو، رمضان ۱۰۸
 مسعودی، ۸۴
 مسلک، فاخری ۹۱
 مسلمی، رضا ۷۳
 مسلمی، شعبان ۷۳
 مشهد، ۷۵
 مشهد علی آقائی، بیوک ۷۳
 مشهوری نظری، علی ۶۹
 مصر، ۳۳
 مصطفائی، عمر ۱۲۳
 مصطفی، محمد امین ۹۲
 مظلومی، محبوبه ۱۱۹
 معبدی، کربلا عظیم ۴۰
 معروف اقدم، علی ۱۱۷
 معروف بیگی، ابراهیم ۱۴۵
 معروف، صادق ۹۳
 معروفیان، عبدالله ۱۲۳
 معروفی، عمر ۹۲
 معصومی، قاسمعلی ۱۱۸
 معماری، حسین ۶۴
 معین، محمد ۲۱
 معینی، علی ۹۳
 مقلى، جهانگیر ۹۹
 مقر مام خطب، ۱۵۱
 مقصومی آزر، پرویز ۱۳۹
 مقیم خلیفانی، اسفندیار ۱۱۹
 مکاران، محمد ۱۵۶
 ملا اسماعیلی، قاسم ۸۲

- نصیری، رمضان ۴۸
 نصیری، سلطانعلی ۱۲۹
 نصیری، قادر ۱۴۱
 نصیری، قیطران ۱۱۸
 نصیری، محمد علی ۱۰۸
 نصیری، ولی ۱۰۶
 نصیری، یداله ۸۱
 نظام آباد، ۳۸
 نظام آبادی، محمدرضا ۸۸
 نعبلنی، محمد ۱۴۴
 نعمتی، بهمن ۱۰۶
 نعمتی، حمزه ۷۹
 نعمتی، سهراپ ۱۴۳
 نعمتی، یاور ۶۳
 نخد، ۲۲
 نفت شهر، ۱۳۴
 نقد، ۳، ۲۱، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۱، ۹، ۸، ۷، ۴
 نظری، علی اکبر ۱۰۷
 نادری، غلامحسین ۱۰۷
 نادری، محمد امین ۱۰۸
 نادری، یداله ۶۴
 نادی حق، تقی ۱۳۳
 نازدار داغ، ۱۴۵
 ناصر خسرو، ۱۲۳
 ناصریان، عیاس ۹۶
 ناصری، عسگر ۱۱۹
 ناصری نژاد، زکریا ۱۱۴
 نالوس، ۲۷
 ناناس، معروف ۱۳۴
 ناهید گل تپه، رسول ۱۳۳
 نجف نژاد سرگرمی، ودود ۱۵۲
 نجفی، اللهوردي ۱۱۶
 نجفی، رجب ۱۲۹
 نجفی، عیاس ۶۸
 نجفی کولانی، محرم ۱۵۰
 نجفی، میر حبیب ۱۲۴
 نجفی، سید هاشم ۶۹
 نرزیوه، ۳۸
 نصیرپور، حسن ۱۵۰
 نصیرپور، حسین ۶۴
 نصیری، بهارعلی ۱۳۹
 نگهبان، ستار ۱۴۲
 نقوی، اسلام ۶۴
 نقی پوران، بختیار ۱۱۰
 نقی پوران، خدایار ۱۲۸
 نقی پور حاجی فیروزی، فیضعلی ۵۴
 نقیده، ۲۲
 نگهبان، ستار ۱۴۲
 میرآبی، صفر ۶۹
 میرابدال، ۲۱
 میر بوداق، ۲۱
 میرخان، محمد ۹۱
 میرزا زادی، رضا ۸۹
 میرزا زادی، عیوض ۶۹
 میرزا خانی، بهزاد ۵۱
 میرزا علی، درویش ۷۰
 میر محمدی، مصطفی ۱۰۳
 میرگه سوریل مازنه، ۱۳۴
 میمک، ۱۱۶
 میهن خواه، عبدالوهاب ۱۴۵

- نگهبان، شهناز ۷۹
 نگهبان، یوسف ۷۹
 نلیوان، ۲۷ ۳۷
 نمازی بارزانی، ۹۱
 نوحی، محمد ۶۸
 نوران، حسن ۱۱۹
 نورمحمدی، الهقلی ۱۰۳
 نوروزی شعبانلو، محمدمحم ۶۴
 نوروزی، علامعلی ۱۳۱
 نوروزی، قلی ۱۱۸
 نوروزی، محترمعلی ۶۴
 نوری آلاگوز، مولود ۱۵۰
 نوری، خلیل ۱۲۰
 نوری زاد چیانه، زین العابدین ۱۰۵
 نوری، سلمان ۱۲۹
 نوری، علی ۶۱
 نوری، علی اکبر ۷۰
 نوری، فرامرز ۸۹
 نوری، محمد تقی ۱۲۱
 نوظهور، فیروز ۱۴۱
 نوقران سفلی، ۲۸
 نوقران علیا، ۳۸
 نهر عنبر، ۱۲۶
 نهر عنبر، ۱۲۹
 نیازی، غفار ۷۳
 نیرویار، خسرو ۷۴
 نیسان، ۱۰۰
 نیک خوقی، محمد رضا ۶۴
 نیکزاد، تقی ۷۵
 نیل، ۳۳
 ۹
 واحدی، جعفر ۱۳۲
 والی زاده، جعفر ۱۰۶
 واندنبرگ، لوثی ۳۶
 ودا، کروتی ۷۷
 ورزنه، رسول ۱۴۴
 وزنه، ۳۷، ۳۵
- وفایی، محمد ۱۰۶
 وکیلی، شیرعلی ۶۹
 ولپور، علی ۱۱۶
 ولیبور، محمد ۸۹
 ولپور، مهدی (داریوش) ۱۳۹
 ولیزادگان، حسین ۱۱۷
 ولیزادگان، رحیم ۱۱۰
 ولیزاده، سیروس ۱۳۴
 ولیزاده، قربان ۴۹
 ولیزاده، محمد رضا ۱۰۰
 ولیزاده، مختار ۱۰۸
 ولیژ، ۳۳
 ۵
 هادی، سلیمان ۹۲
 هادی، نورعلی ۴۸
 هاشم پور، حسینعلی ۴۹
 هاشمی، جعفر ۸۰
 هاشمی، سید اسماعیل ۹
 هاشمی، قربان ۱۱۴
 هاشمی، ناصر ۱۰۰
 هاشمی نژاد، محمد ۷۵
 هاوایی، ۶۴
 هریس، ۸۰
 هشتگرانی، جواد ۱۳۴
 هشتگرانی، داود ۱۲۳
 هشتگردی، محمد ۱۱۳
 هشتگردیها، ۳۹
 هق، ۲۷
 همدان، ۹۴
 همدانی، کمال ۱۴۴
 هنگ آباد، ۱۴۵
 هوراسپ، ۱۵۴
 هوشیاری، اسدالله ۱۱۸
 هویدا، رحیم ۲۱
 هیق، ۳۸

- یوسفی بیگم قلعه، سهراب ۱۴۰
- یوسفی، جعفر ۸۳
- یوسفی، علی ۱۰۰
- یوسفی، لطیف ۱۱۲
- یوسفی نژاد، حسین ۱۳۰
- یوش آباد، ۳۸
- یونسلو، ۳۵، ۳۸
- یادگارلو، ۳۷، ۳۸
- یاوری کیا، احمد ۱۰۳
- یعقوبی، بهارعلی ۱۱۸
- یوسف کندی، ۶۲
- یوسفی، ابراهیم ۷۲
- یوسفی بیگم قلعه، حسن ۶۰

A Choronogram History of Crisis

In

Naqadeh

(Western Azarbaijan)

(1979-1995)

by: Ali Sadraei

A academic member d center

for Archeological Research

(I.C.H.O.T)

2005